

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att kommunallagen, lagen om statskontoret, lagen om Institutet för hälsa och välfärd, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning och lagen om fritt bildningsarbete ändras. Propositionen syftar till att göra det möjligt att få tillförlitlig, aktuell och jämförbar information om kommunernas ekonomi till stöd för kommunernas och statens beslutsfattande. Dessutom är målet att förenkla praxis kring kommunernas produktion och rapportering av ekonomisk information och att minska kommunernas kostnader för rapporteringen.

Det föreslås att det till kommunallagen fogas bestämmelser om produktion av information och om rapportering av ekonomisk information. Kommunerna och samkommunerna förpliktas att lämna särskilt föreskrivna ekonomiska uppgifter direkt från ekonomiförvaltningen till den riksomfattande informationsresurs som Statskontoret förvaltar. Bestämmelserna i kommunallagen förpliktar kommunerna och samkommunerna att producera och rapportera ekonomiska uppgifter i enhetlig och jämförbar form. Beslut om vilket informationsinnehåll som ska rapporteras fattas av myndigheterna inom respektive förvaltningsområde i enlighet med deras lagstadgade behörighet. Närmare bestämmelser om förfarandena och tidpunkterna för lämnandet av uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. De närmare definitionerna av det informationsinnehåll och den tekniska form som är förutsättningar för interoperabiliteten hos produktionen och rapporteringen av ekonomiska uppgifter ska basera sig på beskrivningar av interoperabiliteten och på samarbete mellan de myndigheter som använder uppgifterna. Informationsbehoven i fråga om de ekonomiska uppgifter som samlas in regelbundet ska anpassas till en gemensam informationsmodell i samarbete mellan kommunerna och de övriga myndigheter som använder uppgifterna. Detta föreslås ske genom att informationen samlas in i användbar form till en nationell informationsresurs där den så fort som möjligt ska finnas avgiftsfritt tillgänglig för olika aktörer i enlighet med principen om öppna data. På basis av det samarbete som nämns ovan ska det årligen genom förordning av finansministeriet föreskrivas närmare om informationsinnehållet i och tekniska beskrivningar för de ekonomiska uppgifter som ska lämnas under följande räkenskapsperiod.

Till kommunallagen fogas därtill ett nytt bemyndigande att utfärda förordning, med stöd av vilket det genom förordning av statsrådet får ges närmare bestämmelser om innehållet i bokslutsuppgifter, delårsrapportsuppgifter och tjänstespecifika ekonomiska uppgifter och om produktion av dessa i enhetlig och jämförbar form.

Om Statskontorets skyldighet att förvalta kommunernas informationsresurs för ekonomisk information ska finnas bestämmelser i lagen om statskontoret. Det föreslås också att lagen om Institutet för hälsa och välfärd och lagstiftningen inom undervisnings- och kulturväsendet ändras så att i dem beaktas den föreslagna modellen för rapportering av ekonomiska uppgifter.

Den nya modellen ska från och med de uppgifter som gäller räkenskapsperioden 2021 ersätta den datainsamling av kommunernas och samkommunernas ekonomiska uppgifter som Statistikcentralen gjort med stöd av statistiklagen. Modellen ska i fortsättningen också omfatta annan ekonomisk information som samlas in regelbundet. Målet är att slopa överlappande insamling av samma uppgifter och att i stället för en manuell blankettbaserad informationsinsamling

RP 60/2019 rd

övergå till en automatiserad produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter i en gemensamt tillgänglig form direkt från kommunernas ekonomiuppgiftssystem och informationsresurs för ekonomisk information.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
ALLMÄNN MOTIVERING	6
1 INLEDNING	6
2 NULÄGE	7
2.1 Lagstiftning och praxis	7
Lagstiftningen om uppföljning av kommunernas ekonomi och produktion av information	7
Lagstiftningen om den offentliga förvaltningens informationshantering och interoperabilitet mellan informationssystem	8
Den offentliga förvaltningens rekommendationer (JHS-rekommendationer)	9
Lagen om Statistikcentralen	11
Statistiklagen	11
Lagen om statskontoret	11
Regleringen om elektronisk fakturering	12
Bestämmelserna om dataskydd	12
Lagstiftningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde	13
Lagstiftning och praxis inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde	14
Lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde	17
Lagstiftningen inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde	19
Lagstiftningen inom inrikesministeriets förvaltningsområde	20
Lagstiftningen inom miljöministeriets förvaltningsområde	21
Lagstiftningen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde	21
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU	22
Den internationella utvecklingen	22
Lagstiftningen i EU	23
Lagstiftningen om rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner i andra länder	24
2.3 Bedömning av nuläget	25
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	27
3.1 Målsättning	27
3.2 De viktigaste förslagen	29
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	34
4.1 Ekonomiska konsekvenser	34
Konsekvenser för kommunerna	34
Konsekvenser för statsfinanserna	38
Konsekvenser för samhällsekonomin	39
Konsekvenser för företagen	39
4.2 Konsekvenser för kommunerna och samkommunerna	40
4.3 Konsekvenser för övriga myndigheter	40
4.4 Samhälleliga konsekvenser	43
Konsekvenser för personalen och jämställdheten mellan könen	43

	Övriga samhälleliga konsekvenser	43
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	43
5.1	Beredningsskeden och beredningsmaterial	43
5.2	Yttranden och hur de har beaktats	45
	Remissbehandling sommaren 2018	45
	Remissbehandling sommaren 2019	46
	Beaktande av remissutlåtandena	47
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	48
	DETALJMOTIVERING	49
1	LAGFÖRSLAG	49
1.1	Kommunallagen	49
1.2	Lagen om Statskontoret	53
1.3	Lagen om Institutet för hälsa och välfärd	56
1.4	Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	57
1.5	Lagen om grundläggande utbildning	57
1.6	Gymnasielagen	57
1.7	Lagen om yrkesutbildning	58
1.8	Lagen om fritt bildningsarbete	58
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	58
3	IKRAFTTRÄDANDE	59
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	59
4.1	Kommunal självstyrelse	59
4.2	Bemyndiganden att utfärda förordning	60
4.3	Skydd för personuppgifter och uppgifternas offentlighet	61
	LAGFÖRSLAG	64
	Lag om ändring av kommunallagen	64
	Lag om ändring av lagen om statskontoret	66
	Lag om ändring av 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd	67
	Lag om ändring av 58 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	68
	Lag om ändring av 41 § i lagen om grundläggande utbildning	69
	Lag om ändring av 59 § i gymnasielagen	70
	Lag om ändring av 108 § i lagen om yrkesutbildning	71
	Lag om ändring av 21 § i lagen om fritt bildningsarbete	72
	BILAGOR	73
	PARALLELLTEXT	73
	Lag om ändring av kommunallagen	73
	Lag om ändring av lagen om statskontoret	76
	Lag om ändring av 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd	77
	Lag om ändring av 58 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	78
	Lag om ändring av 41 § i lagen om grundläggande utbildning	79
	Lag om ändring av 59 § i gymnasielagen	80
	Lag om ändring av 108 § i lagen om yrkesutbildning	81
	Lag om ändring av 21 § i lagen om fritt bildningsarbete	82
	FÖRORDNINGSUTKAST	83

RP 60/2019 rd

Statsrådets förordning om lämnande av uppgifter som gäller kommuners ekonomi och kostnaderna för deras verksamhet	83
Statsrådets förordning om de uppgifter som ska tas upp i kommunens bokslut	85

ALLMÄNN MOTIVERING

1 Inledning

Information som beskriver kommunernas och samkommunernas ekonomi behövs bl.a. till stöd för ledningen och beslutsfattandet inom kommunerna samt för statens beslutsfattande, den allmänna statistikföringen och för att möjliggöra transparent bedömning av den offentliga förvaltningen. I statens beslutsfattande används kommunernas ekonomiska information särskilt i samband med beredningen av planen för den offentliga ekonomin och statsbudgeten. Kommunerna använder de insamlade uppgifterna i processen för beredning och uppföljning av budgeten samt till stöd för ledningen och den interna verksamhetsutvecklingen.

Den nu aktuella regeringspropositionen anknyter till genomförandet av det av finansministeriet i september 2012 tillsatta Programmet för utveckling av statistikföring och informationsförsörjning i fråga om kommunernas ekonomiuppgifter (VM078:00/2012, nedan *Kommuninformationsprogrammet*). Inom kommuninformationsprogrammet utvecklas för förvaltningen gemensamma specifikationer, arbetssätt och tjänster för uppföljning och rapportering av kommunernas ekonomi och för användning av uppgifterna. Ibruktageandet av de interoperabilitetsfrämjande instrument som utvecklas inom programmet och förändringen av arbetssätten syftar till att förbättra kommunernas och samkommunernas produktivitet i form av årsverkesbesparingar inom hantering och rapporteringen av ekonomiska uppgifter. Målet är dessutom att ta fram aktuell och jämförbar information för beslutsfattande inom den lokala och den statliga förvaltningen.

En expertgrupp (VM114:00/2015) som tillsattes av finansministeriet för att bereda tillämpningen av resultaten från Kommuninformationsprogrammet utredde bl.a. vilka lagstiftningsändringar genomförandet av Kommuninformationsprogrammet förutsätter. För den fortsatta beredningen av expertgruppens förslag tillsatte finansministeriet den 19 juni 2017 Utvecklingsgruppen för reglering av den offentliga förvaltningens uppföljning och rapportering av ekonomisk information (VM048:00/2017, nedan *laggruppen för ekonomisk information*). Gruppen hade bl.a. i uppgift att se till att de lagändringar som modellen för kommunernas och landskapens automatiserade rapportering av ekonomisk information förutsätter bereds. I samarbete mellan laggruppen för ekonomisk information och ministerierna bereddes ett utkast till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner och landskap. Utkastet till proposition med utkast till förordningar var på remiss i juni—augusti 2018.

Ibruktageandet av resultaten av Kommuninformationsprogrammet och säkerställande av genomförandet anknöt till genomförandet av spetsprojekten för statsminister Juha Sipiläs regeringsprogram. Till minskandet av kommunernas uppgifter och främjandet av digitaliseringen anknöt åtgärder som syftade till att effektivisera kommunernas rapportering och informationsledning. I enlighet med regeringsprogrammet bereddes också en landskapsreform och en social- och hälsovårdsreform, med syftet att inrätta 18 självstyrande landskap som bl.a. skulle ansvara för social- och hälsojärnster. Då ordnandet av social- och hälsojärnster hade övergått från kommunerna till landskapen skulle också den nyttopotential som eftersträvades med Kommuninformationsprogrammet till denna del ha övergått till de landskap som skulle inrättas.

Utöver Kommuninformationsprogrammet genomfördes också en automatiserad rapporteringsmodell för landskapens ekonomiska information i likhet med kommunernas modell i det av finansministeriet i november 2017 tillsatta Programmet för utveckling av landskapens informationsledning och stödjande informationshantering (VM129:00/2017, landskapsinformationsprogrammet).

Efter att de lagförslag som gällde landskapsreformen förföll i mars 2019 har beredningen av en automatiserad rapporteringsmodell för ekonomisk information fortsatt i fråga om kommunerna och samkommunerna så, att de uppgifter som kommunerna och samkommunerna ska rapportera om också omfattar de uppgifter som stannar hos kommunerna, bl.a. uppgifter inom social- och hälsovården. Den aktuella regeringspropositionen har beretts på basis av beredning av den ovan nämnda laggruppen för ekonomisk information som tjänstearbete vid finansministeriet och i samarbete med andra ministerier.

Enligt statsminister Rinnes regeringsprogram överförs ansvaret för ordnandet av social- och hälsojänster samt räddningsväsendet till landskapen. Avsikten är att den i propositionen föreslagna automatiserade rapporteringsmodellen för ekonomisk information i första skedet tas i bruk i kommunerna och samkommunerna, men att den i fortsättningen utvidgas till landskapen när de inleder sin verksamhet.

Genom propositionen främjas också den offentliga informationens öppenhet och öppnandet av offentliga datalager, som nämns i statsminister Rinnes regeringsprogram. Propositionen stöder också i fråga om kommunernas ekonomiförvaltning regeringsprogrammets mål om en övergång till realtids ekonomi och uppmuntran till omfattande ibruktagande av fakturor och kvitton i elektroniskt format.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Lagstiftningen om uppföljning av kommunernas ekonomi och produktion av information

Kommunallagen (410/2015) innehåller inga allmänna bestämmelser om kommuners skyldighet att producera uppföljningsinformation om kommunens verksamhet och ekonomi.

Enligt 112 § i kommunallagen tillämpas på kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut även bokföringslagen, utöver vad som föreskrivs i kommunallagen. Dessutom får bokföringsnämndens kommunsektion meddela tillämpningsanvisningar. I kommunallagen finns det inga bestämmelser om en möjlighet att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser som är bindande för kommunerna om sammanställning av bokslutsuppgifter.

Enligt 14 § 2 mom. i statistiklagen (280/2004) är kommuner och samkommuner trots sekretessbestämmelserna skyldiga att lämna Statistikcentralen för statistikframställningen nödvändiga uppgifter om ekonomi, nyttigheter och anställda och om var verksamheten är belägen samt om andra resurser som verksamheten förutsätter. Enligt 7 § i statistiklagen beslutar statistikmyndigheten efter att ha samrått med de uppgiftsskyldiga eller med företrädarna för de uppgiftsskyldiga vilka uppgifter som ska samlas in samt vilka förfaringssätt och tidsfrister som ska iakttagas vid insamlandet. Uppgiftslämnarna och deras företrädare ska i tillräckligt god tid underrättas om att insamlingen av uppgifter inleds och om de uppgifter som samlas in. Enligt 21 § i statistiklagen har en statistikmyndighet rätt att få ovan nämnda uppgifter avgiftsfritt.

EU-lagstiftningen ålägger Statistikcentralen att inom nationalräkenskapssystemet förse Eurostat med statistik om offentliga samfund såsom kommuner och samkommuner. Kraven på uppgifterna och tidsfristerna för rapporteringen av dem anges i Europaparlamentets och rådets förordning 549/2013 (bilaga B). Dessutom ska medlemsstaterna enligt rådets förordning 479/2009

(ändrad genom rådets förordning 679/2010 och kommissionens förordning 220/2014) rapportera de uppgifter som gäller de offentliga finanserna som ska användas i samband med förfarandet vid alltför stora underskott (EDP, Excessive Deficit Procedure).

Uppgifter om kommunernas och samkommunernas ekonomi produceras också för planeringen av de offentliga finanserna. Planen för de offentliga finanserna omfattar alla offentliga finanser och innehåller delar som gäller den kommunala ekonomin, statsfinanserna, lagstadgade arbetspensionsanstalter och andra socialskyddsfonder. Rådets direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (det s.k. budgetramverksdirektivet) förutsätter att även kommunsektorn lämnar rapporter en gång per kvartal. Budgetramverksdirektivets krav på att lokalförvaltningen ska lämna rapporter en gång per kvartal uppfylls genom den ovannämnda kvartalsrapporteringen från nationalräkenskaperna. Statistikcentralen genomför en kvartalsvis insamling av ekonomiska uppgifter som en urvalsundersökning för 80 kommuner och 69 samkommuner och deras affärsverk under kvartal 1—3. Till urvalet hör alltid de största kommunerna och samkommunerna samt varierande kommuner och samkommuner. Insamlingen av uppgifter från det sista kvartalet, dvs. om bokslutsprognosen, genomförs som en gemensam insamling med finansministeriet och Finlands Kommunförbund, och uppgifter samlas in från alla kommuner och samkommuner i Fastlandsfinland och av deras affärsverk.

Dessutom omfattas kommunerna och samkommunerna för närvarande av ett flertal skyldigheter enligt speciallagstiftningen att lämna uppgifter om sin verksamhet och ekonomi till olika myndigheter. Speciallagstiftningen om kommunernas uppgiftsskyldighet och andra myndigheters rätt att få uppgifter innehåller över 200 särskilt föreskrivna skyldigheter att lämna uppgifter. Största delen av skyldigheterna anges på lagnivå, men i dem ingår också skyldigheter som anges i förordningar av statsrådet och ministerierna som preciserar de allmänna skyldigheterna enligt lag. De flesta av de uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheterna gäller kommunernas verksamhet snarare än deras ekonomi. Endast cirka en femtedel av den ovannämnda regleringen ålägger kommunerna att lämna ut uppgifter om sin ekonomi till andra myndigheter. Skyldigheterna är av allmän natur, och de anger i regel t.ex. inte den tekniska formen för de uppgifter som ska lämnas. Den sektorsspecifika lagstiftningen behandlas nedan i avsnittet om lagstiftningen för olika förvaltningsområden.

Lagstiftningen om den offentliga förvaltningens informationshantering och interoperabilitet mellan informationssystem

Den av riksdagen våren 2019 godkända lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, nedan *informationshanteringslagen*) träder i kraft vid ingången av 2020. Informationshanteringslagen är en allmän lag som reglerar informationshanteringen inom den offentliga förvaltningen, och som sammanställer bestämmelser från lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*), lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011, nedan *informationsförvaltningslagen*) och lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003, nedan *kommunikationslagen*). Genom informationshanteringslagen förnyas regleringen så att den motsvarar den tekniska utvecklingen och de förändrade förfarandena inom informationshanteringen till följd av den ökade informationsintensiteten i samhällsfunktionerna. I lagen uppställs preciserade förpliktelser som främjar utnyttjandet av information inom förvaltningen. Syftet med lagen är att främja kvaliteten på myndigheternas informationshantering, informationssäkerheten samt ett datasäkert och ansvarsfullt utnyttjande av myndigheternas informationsmaterial så att myndigheterna enligt principerna för god förvaltning kan sköta sina uppgifter på ett effektivt och resultatrikt sätt genom produktion av kvalitativa tjänster för kunderna inom förvaltningen.

När informationshanteringslagen träder i kraft upphävs informationsförvaltningslagen, vars reglering ingår i förnyad form i den nya informationshanteringslagen. Likaså upphävs bestämmelserna om god informationshantering i offentlighetslagen och bestämmelserna om registrering i kommunikationslagen, eftersom regleringen ingår i den nya lagen. Den med stöd av offentlighetslagen utfärdade förordningen om informationssäkerheten inom statsförvaltningen (681/2010) och huvudsakligen förordningen om offentlighet och god informationshantering i myndigheternas verksamhet (1030/1999) upphävs till följd av ändringarna i fråga om bemyndigande att utfärda förordning. Bestämmelserna om informationssäkerhet och ärendehantering ska lyftas upp till lagnivå så att de huvudsakligen täcker hela den offentliga förvaltningen.

I informationshanteringslagen förutsätts det att myndigheterna sköter regelbunden och standardiserad elektronisk informationsöverföring via tekniska gränssnitt, om den mottagande myndigheten enligt lag har rätt att få informationen. När informationsöverföring mellan flera myndigheter via tekniska gränssnitt planeras ska beskrivningen av informationsstrukturen definieras och uppdateras under ledning av det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet. Utöver bestämmelser om interoperabiliteten finns det i informationshanteringslagen bestämmelser om informationshanteringsenheternas och myndigheternas skyldighet att upprätthålla beskrivningar av informationshanteringen i fråga om den information som finns i informationssystemen, förbindelserna mellan informationssystemen samt om de metoder för överföring av information som används i förbindelserna. Med hjälp av beskrivningarna kan myndigheterna planera sin informationshantering så att de kan utnyttja andra myndigheters informationsmaterial på ett effektivt sätt.

I samband med beredningen av denna proposition har propositionens innehåll anpassats till den nya informationshanteringslagen. Propositionens innehåll står inte i strid med bestämmelserna i den allmänna lagen om informationshantering, utan kompletterar dem i fråga om kommunernas och samkommunernas ekonomiska information.

Lagen om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (304/2019) som träder i kraft vid ingången av 2020 sammanför de uppgifter som åligger den nuvarande Befolkningsregistercentralen, magistraterna och enheten för styrning och utveckling av magistraterna vid Regionförvaltningsverket i Östra Finland till en ny helhet. I lagen finns det bestämmelser om Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas ställning, organisation, ledning och uppgifter. Till myndighetens uppgifter hör bl.a. skötseln av sakkunniguppgifter och tjänster i samband med informationshantering inom den offentliga förvaltningen. I dessa sakkunniguppgifter och tjänster ingår bl.a. ordnande av tjänster som stöder utarbetandet och upprätthållandet av informationsspecifikationer som främjar interoperabiliteten mellan den offentliga förvaltningens informationssystem.

Den offentliga förvaltningens rekommendationer (JHS-rekommendationer)

Enligt den gällande informationsförvaltningslagen ska finansministeriet sörja för utarbetande och uppdatering av de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som den gemensamma övergripande arkitekturen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen förutsätter. Enligt 4 § 2 mom. i informationsförvaltningslagen kan innehållet i de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som ingår i den offentliga förvaltningens övergripande arkitektur preciseras genom förordning av statsrådet, och enligt 8 § kan definitionerna för respektive ansvarsområde preciseras genom förordning av ministeriet. Efter att informationsförvaltningslagen trädde i kraft har planeringen av den övergripande arkitekturen hos myndigheterna inom den offentliga förvaltningen huvudsakligen styrts genom metodrekom-

mendationer för den offentliga förvaltningens informationsförvaltning samt genom arkitekturbeskrivningar på olika nivåer som skapats av ministerier och utvecklingsprojekt. Efter att lagen trädde i kraft har det inte utfärdats en enda sådan förordning om specifikationer och beskrivningar av interoperabiliteten mellan informationssystemen som skulle ha krävt att myndigheterna gör ändringar i sina system för att motsvara interoperabilitetskraven.

Interoperabiliteten mellan den offentliga förvaltningens informationssystem och enhetliga förfaranden inom informationsförvaltningen har främjats med hjälp av gemensamt utarbetade rekommendationer för informationsförvaltningen (JHS-rekommendationer). Delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen har godkänt rekommendationerna och utarbetandet av dem styrs av en sakkunnigsektion underställd delegationen. En stor del av JHS-rekommendationernas innehåll utgörs av bokföringslagens, bokföringsnämndens och bokföringsnämndens kommunsektions anvisningar om budget, bokföring med konton, uppgörande av bokslut och om ekonomirapportering, vilka gäller kommunerna. I JHS-rekommendationerna ingår också definitioner av olika myndigheters ekonomirapportering.

JHS-rekommendationer som gäller kommunernas ekonomiska information är JHS 192 Konto-plan för kommuner och samkommuner, JHS 194 Kommunernas och samkommunernas XBRL-taxonomi, JHS 195 Definitioner för arbetsställe och andra relaterade termer, JHS 199 Budget och ekonomiplan för kommuner och samkommuner, JHS 200 Kommunernas serviceklassifikation, JHS 203 Kommunernas och samkommunernas kostnadsredovisning och JHS 205 Kommunernas och samkommunernas ekonomiska rapportering.

Den nya informationshanteringslagen leder till att utarbetandet och upprätthållandet av JHS-rekommendationer i stil med de nuvarande kommer att ändras. På den fortsatta verksamheten för delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (statsrådets förordning 163/2013), om vilken det föreskrivs i 5 § i informationsförvaltningslagen, inverkar inrättandet av den i 10 § i informationshanteringslagen avsedda informationshanteringsnämnden. Detta inverkar särskilt på den styrning som utförs med hjälp av delegationen eller motsvarande samarbetsorgan på så sätt att den inte längre ger rekommendationer om den offentliga förvaltningens informationsförvaltning (JHS), som gäller informationshantering. I fortsättningen ger informationshanteringsnämnden rekommendationer om informationshanteringen. I 7 § i informationshanteringslagen finns det bestämmelser om finansministeriets skyldighet att ordna behövliga arbetsmetoder och arbetsförfaranden för produktionen av den offentliga förvaltningens informationshantering och informations- och kommunikationstekniska tjänster, i vilket deltar statliga myndigheter och kommunala myndigheter. I fortsättningen kan beredningen av andra rekommendationer än sådana som gäller informationshanteringen koordineras och genomföras av separat tillsatta samarbetsorgan eller av finansministeriet eller någon annan behörig myndighet.

I 6 § i informationshanteringslagen finns det bestämmelser om ministeriernas skyldighet att upprätthålla de allmänna riktlinjerna i syfte att främja interoperabiliteten mellan ansvarsområdets gemensamma datalager och informationssystem. Paragrafen ersätter de i 4 § 1 mom. 2 punkten och 8 § 1 mom. i informationsförvaltningslagen föreskrivna skyldigheterna för finansministeriet och ministerierna att utarbeta och uppdatera de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som den gemensamma övergripande arkitekturen inom den offentliga förvaltningen förutsätter. Till denna del ändrar informationshanteringslagen också ministeriernas befogenheter enligt informationsförvaltningslagen att styra interoperabiliteten mellan myndigheters informationssystem. I informationshanteringslagen ingår inget sådant bemyndigande som i informationsförvaltningslagen genom vilket myndigheterna kan förpliktas att ändra sina informationssystem så att de motsvarar de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten

som utfärdats genom förordningar av statsrådet eller ministerier. Enligt 22 § 3 mom. i den nya informationshanteringslagen ska beskrivningen av strukturen för information som överförs via ett tekniskt gränssnitt definieras och uppdateras av den myndighet som lämnar ut informationen. Enligt den andra meningen i momentet ska vid planeringen av informationsöverföring mellan flera myndigheter via tekniska gränssnitt beskrivningen av informationsstrukturen definieras och uppdateras under ledning av det ministerium som ansvarar för verksamhetsområdet.

Lagen om Statistikcentralen

Enligt 1 § i lagen om Statistikcentralen (48/1992) finns för statens statistikväsen inom finansministeriets förvaltningsområde en Statistikcentral. Statistikcentralen har enligt 2 § i den lagen till uppgift att utarbeta statistik och göra utredningar som gäller samhällsförhållandena samt att sörja för det allmänna utvecklandet av statens statistikväsen i samarbete med övriga statliga myndigheter. Dessutom utför Statistikcentralen andra uppgifter som stadgas eller bestäms för den.

Statistiklagen

Statistiklagen (280/2004) är en allmän lag om statens statistikväsen. Dessutom innehåller den bestämmelser om Statistikcentralens statistikföring. Med stöd av 14 § i statistiklagen har Statistikcentralen rätt att av kommuner och samkommuner få för statistikframställningen nödvändiga uppgifter om ekonomi, nyttigheter och anställda och om var verksamheten är belägen samt om andra resurser som verksamheten förutsätter.

Enligt 4 § 2 och 3 mom. i statistiklagen ska man när uppgifter samlas in för framställning av statistik i första hand utnyttja uppgifter som inkommit vid skötseln av åligganden inom den offentliga förvaltningen samt uppgifter som uppkommit till följd av näringsidkares, yrkesutövarers, sammanslutningars och stiftelsers sedvanliga verksamhet. Uppgifterna ska samlas in på ett ekonomiskt sätt och så att uppgiftslämnarna orsakas så liten olägenhet och så små kostnader som möjligt.

Statistikmyndighetens autonomi inbegriper också valet av informationskällor. I första hand används information som redan sammanställts för andra aktörer i stället för direkt informationsinsamling, men av t.ex. kvalitetsskäl, tillgänglighetsskäl eller ekonomiska skäl kan även andra alternativ komma i fråga.

Statistikmyndigheten har rätt att fastställa innehållet i och rapporteringstidpunkten för ekonomiska uppgifter och uppgifter som andra myndigheter publicerar och förfogar över samt att definiera begrepp som används i förvaltningens registertjänster i syfte att säkerställa den nationella statistikföringen och efterlevnaden av EU-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning 223/2009, ändrad 759/2015).

Statistikcentralens insamling av ekonomiska uppgifter som gäller kommunerna behandlas närmare ovan i avsnittet "Lagstiftningen om uppföljning av kommunernas ekonomi och produktion av information".

Lagen om statskontoret

Enligt 2 § i lagen om statskontoret (305/1991) har Statskontoret till uppgift att ordna service i samband med finansiering, placering, skötsel av skulder och lån samt arbetslivstjänster för stat-

liga ämbetsverk och inrättningar, sköta statens centralbokföring, och handlägga statens skadeståndsärenden, om det inte föreskrivs annat om behörigheten någon annanstans. Statskontoret kan producera gemensamma stödtjänster för statsförvaltningen och för affärsverk som avses i lagen om statliga affärsverk (1062/2010). Genom förordning av statsrådet bestäms det vilka dessa tjänster är. Statskontoret kan även för kundgrupper utanför statsförvaltningen producera sådan service som avses ovan samt behövliga stödtjänster som den kräver till den del servicen inte innebär utövande av offentlig makt.

Enligt lagen om statskontoret sköter Statskontoret dessutom andra uppgifter som det bestäms eller föreskrivs att Statskontoret ska sköta. Finansministeriet har finansierat Statskontorets planeringsprojekt för ibruktagande av resultaten från Kommuninformationsprogrammet (FM/1210/02.02.03.09/2016). Genomförandet och ibruktagandet av de planenliga rapporteringstjänsterna inleddes med hjälp av utvecklingsfinansiering i november 2016 och pågår ännu till slutet av 2020 som projektfinansiering i samband med genomförandet. I denna proposition föreslås det att administrationen av informationsresursen för ekonomisk information ska skötas av Statskontoret.

Regleringen om elektronisk fakturering

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/55/EU om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling (nedan *e-fakturadirektivet*) trädde i kraft den 26 maj 2014. Medlemsstaternas nationella lagar och andra författningar ska senast den 18 april 2019 anpassas till direktivet. Enligt direktivet ska de upphandlande enheterna vid offentlig upphandling som överskrider EU:s tröskelvärden ta emot och behandla fakturor som har ett strukturerat elektroniskt format och som överensstämmer med den europeiska standarden för elektronisk fakturering.

Målet för genomförandet av direktivet är strukturerade e-fakturor och det informationsunderlag som de innehåller utgör en central delfaktor i automatiseringen av ekonomirapporteringen.

Den nationella lagen om elektronisk fakturering hos upphandlande enheter och näringsidkare (241/2019) trädde i kraft i april 2019 och den tillämpas från och med april 2020. Syftet med den lagen är att effektivisera både den offentliga och den privata sektorns ekonomiförvaltning genom att skapa ramar för automatiserad hantering av fakturor. I enlighet med e-fakturadirektivet åläggs i lagen de upphandlande enheterna att vid offentliga upphandlingar ta emot och behandla elektroniska fakturor som överensstämmer med den nya europeiska standarden för elektronisk fakturering. I lagen finns det också bestämmelser som är oberoende av direktivet och som gäller den upphandlande enhetens och näringsidkarens rätt att få fakturor av en annan upphandlande enhet eller näringsidkare i form av elektronisk faktura som överensstämmer med europeisk standard. Bestämmelserna i lagen tillämpas inte om användningen av elektronisk faktura kan röja sekretessbelagda uppgifter eller äventyra statens väsentliga säkerhetsintressen. Lagen gäller inte fakturering av privata fysiska personer.

Bestämmelserna om dataskydd

Tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 679/2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, nedan *dataskyddsförordningen*, inleddes nationellt den 25 maj 2018. Dataskyddslagen (1050/2018) som kompletterar regleringen i dataskyddsförordningen trädde i kraft vid ingången av 2019. Dataskyddslagen fungerar som en nationell allmän lag som ska tillämpas på behandling av personuppgifter parallellt med dataskyddsförordningen. I dataskyddslagen finns

det bestämmelser om bl.a. den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter och om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter i vissa fall. Undantag från dataskyddsförordningens och dataskyddslagens bestämmelser kan göras i speciallagstiftning, om det är möjligt inom ramen för den prövningsmarginal som den nationella lagstiftaren ges i dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 4.1 i dataskyddsförordningen är personuppgifter varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. En identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en identifierare som ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringuppgift eller onlineidentifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Med behandling av personuppgifter avses enligt artikel 4.2 i dataskyddsförordningen en åtgärd eller kombination av åtgärder beträffande personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller ej, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

I artikel 6.1 i dataskyddsförordningen finns det bestämmelser om grunderna för behandling av personuppgifter. Behandling är laglig bl.a. när behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (led c). I fråga om nämnda led c finns det utrymme för nationell lagstiftning.

I artikel 9 i dataskyddsförordningen finns det bestämmelser om s.k. särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt artikel 9.1 ska behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning vara förbjuden. I 6 § 1 mom. i dataskyddslagen (behandling av särskilda kategorier av personuppgifter) finns det dock bestämmelser om situationer där artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte ska tillämpas. Artikel 9.1 tillämpas inte (punkt 2) på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag.

Lagstiftningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

En central aktör som följer upp och utvärderar och forskar kring verksamheten är Institutet för hälsa och välfärd (THL) som är underställt social- och hälsovårdsministeriet. Om uppgifterna för Institutet för hälsa och välfärd och om dess verksamhet finns bestämmelser i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008).

I 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd finns det bestämmelser om institutets uppgifter. Enligt 1 mom. 2 punkten ska institutet undersöka, följa, utvärdera, utveckla och styra verksamheten inom social- och hälsovården och ge experthjälp som behövs för att genomföra sådan politik och tillämpa sådana tillvägagångssätt och sådan praxis som främjar välfärd och hälsa. Enligt 1 mom. 4 punkten ska institutet upprätthålla datafiler och föra register inom området och sörja för kunskapsunderlaget inom sitt uppgiftsområde och för nyttiggörandet av det, och enligt 4 c-punkten ska institutet vara statistikmyndighet enligt 2 § 2 mom. i statistiklagen. Institutet

fungerar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde som koordinator för statistikområdet. En av dess uppgifter är att utveckla och upprätthålla centrala begrepp och klassificeringar samt en kodtjänst. I 2 mom. föreskrivs det bland annat att institutet dessutom ska sköta de uppgifter som det har enligt lag eller med stöd av lag eller som social- och hälsovårdsministeriet förelägger det.

Lagens 5 § innehåller bestämmelser om institutets rätt att få och behandla uppgifter, dvs. om vilka aktörer som är skyldiga att lämna uppgifter till Institutet för hälsa och välfärd för vissa lagstadgade uppgifter och vilken typ av uppgifter informationsskyldigheten gäller. Informationskyldigheten gäller bl.a. personal och andra resurser som använts för tjänsterna och kostnaderna för dessa samt avgifter som tagits ut för tjänsterna.

I 5 h § föreskrivs det att när Institutet för hälsa och välfärd verkar som statistikmyndighet som avses i 2 § 4 c-punkten är kommuner, samkommuner, statliga myndigheter samt offentliga och privata tjänsteproducenter inom social- och hälsovården skyldiga att på begäran förse institutet med sådana uppgifter om social- och hälsovårdsverksamhet som är nödvändiga för att upprätta statistik och som inte innehåller identifieringsuppgifter. Uppgifter som tagits emot med stöd av den paragrafen får behandlas endast i enlighet med statistiklagen. Institutet för hälsa och välfärd får vidare använda uppgifter som det inhämtat med stöd av 5 § även för statistikmyndighetsuppgifter.

På basis av den reglering som beskrivs ovan och på basis av sina uppgifter samlar Institutet för hälsa och välfärd i sin verksamhet i olika sammanhang också in ekonomisk information i samband med verksamhetsstatistik som hör till området för kommunernas social- och hälsovård och annan insamling av information.

Lagstiftning och praxis inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde

Lagstiftningen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

Finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet är en del av statsandelssystemet. Utöver kommunernas statsandelar omfattar finansieringssystemet även privata anordnare av utbildning och kulturtjänster och samkommuner. Genom systemet finansieras gymnasieutbildning, yrkesutbildning, morgon- och eftermiddagsverksamhet för skolelever samt utbildning inom det fria bildningsarbetet som anordnas vid folkhögskolor, medborgarinstitut, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler. Dessutom omfattar systemet grundläggande konstundervisning som finansieras enligt antalet undervisningstimmar, kommunernas idrottsverksamhet och ungdomsarbete samt museer, teatrar och orkestrar. I fråga om förskoleundervisning och grundläggande utbildning omfattar finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet den finansiering som kompletterar kommunernas invånarbaserade statsandelsfinansiering. Merparten av finansieringen för förskoleundervisning och grundläggande utbildning samt finansieringen för bibliotek och kommunernas allmänna kulturverksamhet och för grundläggande konstundervisning som finansieras enligt antalet invånare förvaltas som en del av den statsandelsfinansiering för kommunal basservice som hör till finansministeriets förvaltningsområde. Utöver kommunernas statsandelar förvaltas också hemkommunsersättningar för förskoleundervisning och grundläggande utbildning via finansministeriet. Högskolornas finansiering är dock inte en del av statsandelssystemet.

Bestämmelser om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009, nedan *finansieringslagen*) och i statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1766/2009)

som utfärdats med stöd av lagen samt i undervisnings- och kulturministeriets förordning om beräkningsgrunderna för finansiering för yrkesutbildning (682/2017). I finansieringslagen finns det bestämmelser om statsandelar och statsunderstöd som beviljas kommuner, samkommuner, registrerade sammanslutningar, stiftelser och statliga affärsverk för driftskostnader samt om annan finansiering av sådan verksamhet som regleras i gymnasielagen (714/2018), lagen om yrkesutbildning (531/2017), ungdomslagen (1285/2016), idrottslagen (390/2015), museilagen (314/2019) och teater- och orkesterlagen (730/1992).

Bestämmelser om finansieringen av fritt bildningsarbete finns i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) och i förordningen om fritt bildningsarbete (805/1998), som utfärdats med stöd av lagen. Läroanstalter för fritt bildningsarbete är medborgarinstitut, folkhögskolor, sommaruniversitet, idrottsutbildningscenter och studiecentraler.

Genom systemet finansieras driftskostnader och små investeringar som föranleds av anordnandet av utbildning och kulturtjänster. Inom undervisnings- och kulturverksamheten bestäms finansieringen per verksamhetsform av produkten av de prestationer som finansieringen bygger på och de kalkylerade priserna per enhet. Prestationer är vanligen studerandeantal, undervisningstimmar, studerandeårsverken, studerandedygn eller studerandeveckor, kommunens invånarantal eller årsverken. Principerna för hur priset per enhet bestäms varierar mellan olika verksamhetsformer. Priserna per enhet kan t.ex. vara anordnarspecifika, grunda sig på gruppering eller vara riksomfattande. Priserna per enhet baserar sig på de genomsnittliga riksomfattande faktiska driftskostnaderna för verksamhetsformen. Finansieringen av den yrkesinriktade utbildningen grundar sig inte längre på kostnadsbaserade priser per enhet.

Kalkylerna inom finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet grundar sig på de uppgifter om ekonomin och verksamheten som verksamhetsanordnarna uppger. Enligt 58 § i finansieringslagen ska kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare till statsbidragsmyndigheten lämna in de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter som behövs för bestämmande av finansiering enligt finansieringslagen och som gäller kostnader, verksamhetens omfattning och andra prestationer som används som grund för finansieringen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas finns i 25 § i finansieringsförordningen. Enligt den gällande förordningen ska anordnaren av utbildningen eller verksamheten lämna undervisnings- och kulturministeriet de uppgifter om kostnaderna och verksamhetens omfattning som behövs för att bestämma finansieringen på Utbildningsstyrelsens och Statistikcentralens blanketter.

Enligt finansieringsförordningen ska uppgifter om kostnaderna och inkomsterna i fråga om gymnasieutbildning, grundläggande konstundervisning som finansieras enligt antalet undervisningstimmar, samt museer, teatrar och orkestrar årligen lämnas på Utbildningsstyrelsens och Statistikcentralens blanketter för insamling av kostnadsuppgifter, senast före utgången av april månad följande år, om inte undervisnings- och kulturministeriet beslutar något annat. Uppgifterna om verksamhetens omfattning ska lämnas på Utbildningsstyrelsens och Statistikcentralens blanketter inom 10 dagar från statistikföringsdagen, om inte undervisnings- och kulturministeriet beslutar något annat. Med undantag från vad som föreskrivs om den övriga insamlingen av ekonomiska uppgifter ska anordnaren av yrkesutbildning lämna undervisnings- och kulturministeriet de i 58 § 1 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet avsedda uppgifter om kostnaderna och verksamhetens omfattning som behövs för att bestämma finansieringen.

Enligt 21 § i lagen om fritt bildningsarbete ska huvudmännen för läroanstalterna till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen och uppgifter

om verksamhetens omfattning. Närmare bestämmelser om lämnande av uppgifter finns i 6 a § i förordningen om fritt bildningsarbete, enligt vilken huvudmannen för en läroanstalt ska lämna undervisnings- och kulturministeriet uppgifter om läroanstaltens intäkter, kostnader och prestationer under kalenderåret med Utbildningsstyrelsens och Statistikcentralens blanketter.

I regel är ansvaret för insamlingen av kostnadsuppgifter för utbildningen fördelat så att Statistikcentralen årligen samlar in uppgifterna från kommuner och samkommuner och Utbildningsstyrelsen samlar in dem från andra aktörer. Utbildningsstyrelsen samlar in kostnadsuppgifter om bl.a. icke-kommunal förskoleundervisning, grundläggande utbildning och gymnasieutbildning. I fråga om yrkesutbildning samlar Utbildningsstyrelsen också in kostnadsuppgifter från kommunala anordnare. Utbildningsstyrelsen samlar in kostnadsuppgifter om all grundläggande konstundervisning, alla museer, teatrar och orkestrar. Inom det fria bildningsarbetet samlar Statistikcentralen in uppgifter från kommunerna, som i regel är huvudmän för medborgarinstituten. Kostnads- och andra statsandelsuppgifter från folkhögskolor, idrottsutbildningscenter, sommaruniversitet, studiecentraler och icke-kommunala folkhögskolor samlas in av Utbildningsstyrelsen.

I finansieringslagen och lagen om fritt bildningsarbete finns det bestämmelser om kostnader som ingår i eller ska exkluderas från beräkningen av kostnadsunderlaget. Detta innebär krav på indelningen av och exaktheten hos de kostnadsuppgifter som samlas in. Enligt 31 § i finansieringslagen grundar sig priserna per enhet inom gymnasieutbildning och sådan grundläggande konstundervisning som finansieras enligt antalet undervisningstimmar på de genomsnittliga riksomfattande faktiska driftskostnaderna för respektive utbildningsform. Dessa inkluderar dock inte kostnader för anläggningsprojekt eller kostnader för förvärv eller hyra av markområden, kostnader för ordnande av skolskjuts för studerande, mervärdesskatt som ingår i anskaffningspriset för varor och tjänster, kostnader för skötsel av lån eller kalkylerade räntor och avskrivningar för gymnasieutbildning, kostnader för vilka lagstadgad statsfinansiering beviljas särskilt, avgifter till den som ordnar verksamhet om de kostnader som anordnarna orsakats för den verksamhet som utgör grund för avgifterna beaktas när priserna per enhet räknas ut, kostnader för avgiftsbelagd service och andra förvaltningskostnader än sådana som direkt hänför sig till ordnande av utbildningen. Motsvarande bestämmelser finns i 13 § i lagen om fritt bildningsarbete som gäller beräkningen av priser per enhet inom det fria bildningsarbetet.

Lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) innehåller bestämmelser som påverkar insamlingen av uppgifter om kostnaderna i undervisnings- och kulturverksamheten. I 58—60 § i den lagen finns det bestämmelser om justering av kostnadsfördelningen och de driftskostnader som ska beaktas vid justeringen. Om förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen samlas kostnadsuppgifter in indelade enligt undervisning, inkvartering och transport, måltider, elevvård, intern förvaltning, fastighetsunderhåll, kapitalkostnader på interna hyror, övriga fastighetskostnader och s.k. små investeringsprojekt vars kostnader inte överstiger 400 000 euro. Bestämmelserna förutsätter också att uppgifter om de totala kostnaderna samlas in separat om utbildning för elever med mycket svår utvecklingsstörning, övrig undervisning för personer med funktionsnedsättning, förberedande undervisning för den grundläggande utbildningen, påbyggnadsundervisning inom den grundläggande utbildningen, grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern (vuxna) och utbildning i internatskolor.

Insamlingen av uppgifter om kostnaderna för konst och kultur är också detaljerad. De lönekostnader som ingår i de kostnadsuppgifter som på basis av undervisnings- och kulturministeriets föreskrifter årligen samlas in bl.a. för statsandelsunderlaget delas in i löner för ordinarie personal i huvudsyssla, övriga löner och arvoden samt löner och arvoden som betalats med statsunderstöd.

Beslut om närmare tidpunkter för datainsamlingen och vilka uppgifter som samlas in, dvs. innehållet i blanketterna för beräkning av statsandelar, fattas av undervisnings- och kulturministeriet efter förhandling med Finlands Kommunförbund och de aktörer som samlar in uppgifterna. I 59 § i finansieringslagen åläggs ministeriet att förhandla med Finlands Kommunförbund rf om vilka uppgifter som ska anses vara behövliga när det gäller att bestämma och fastställa priserna per enhet samt bestämma statsandelarna och finansieringen av yrkesutbildning, samt om hur dessa uppgifter ska lämnas in till statsbidragsmyndigheten.

Andelen icke-kommunala aktörer i undervisnings- och kulturministeriets finansieringssystem är stor. Det finns totalt cirka 420 anordnare av förskoleundervisning och grundläggande utbildning. Av dessa är cirka 300 kommuner och cirka 120 är privaträttsliga aktiebolag, föreningar, stiftelser, statliga skolor och universitetens övningsskolor. Det finns totalt 166 anordnare av yrkesutbildning. Av dessa är 9 kommuner, 35 samkommuner och 121 privaträttsliga aktiebolag, föreningar eller stiftelser. Totalt 57 teatrar omfattas av statsandelssystemet, varav 16 procent är kommunala och 84 procent är privaträttsliga aktiebolag, föreningar eller stiftelser. Totalt 28 orkestrar omfattas av statsandelssystemet, varav 57 procent är kommunala och 43 procent är privaträttsliga aktiebolag, föreningar eller stiftelser. Totalt 124 museer omfattas av statsandelssystemet, varav 54 procent drivs av kommuner, 9 procent av staten och universiteten och 39 procent av privaträttsliga aktiebolag, föreningar eller stiftelser. Det finns 128 läroanstalter som får statsandel för grundläggande konstundervisning.

Bestämmelser om rätt att få information finns i följande lagar som hör till undervisnings- och kulturministeriets verksamhetsområde: lagen om grundläggande utbildning, lagen om småbarnspedagogik (540/2018), gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, ungdomslagen, idrottslagen, museilagen, teater- och orkesterlagen, lagen om allmänna bibliotek (1492/2016), lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) och i lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019), som trädde i kraft den 1 mars 2019.

Annan lagstiftning om undervisnings- och kulturverksamhet

Den lagstiftning inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde som ålägger kommunerna uppgifter och skyldigheter omfattar lagen om småbarnspedagogik, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om elev- och studerandevård (1287/2013), ungdomslagen, idrottslagen, museilagen, teater- och orkesterlagen, lagen om fritt bildningsarbete, lagen om grundläggande konstundervisning, lagen om allmänna bibliotek, arkivlagen (831/1994) och lagen om kommunernas kulturverksamhet. Särskilda bestämmelser om lämnande av uppgifter och rätten att få uppgifter finns i lagen om grundläggande utbildning (41 §), gymnasielagen (59 §) och lagen om yrkesutbildning (108 §), i vilka det finns bestämmelser om skyldigheten för utbildningsanordnaren att trots sekretessbestämmelserna på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

Lagstiftningen inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde finns det förpliktande bestämmelser för kommuner och samkommuner om lämnande av information i konkurrenslagen (948/2011), lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014), lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014) och i lagen om främjande av integration (1386/2010).

Till konkurrenslagen har fogats en ny 30 d § genom lagen om ändring av konkurrenslagen (721/2019). I paragrafen finns det bestämmelser om skyldigheten för kommuner, samkommuner, staten och enheter som de har bestämmande inflytande över att ha separat redovisning för ekonomisk verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Bestämmelsen trädde i kraft den 17 juni 2019, men den börjar tillämpas från och med den 1 januari 2020. De i 30 d § i konkurrenslagen avsedda uppgifterna är en del av helheten för kommunens ekonomiska uppgifter och rapporteringen av dem. Uppgifterna ska sammanställas från och med den 1 januari 2020 och de ska presenteras som noter till bokslutet för 2020.

I lagen om utveckling av regionerna finns det bestämmelser om regionutvecklingssystemet. I den lagen finns det bestämmelser om landskapsförbunden. Ett landskapsförbund är en samkommun i vilken kommunerna i regionen ska vara medlemmar med stöd av 5 § 2 mom. Landskapsförbunden är aktörer inom regionutvecklingssystemet, där den nationella regionalpolitiken och genomförandet av Europeiska unionens regional- och strukturpolitik samordnas.

Landskapsförbunden sköter uppgiften som regionutvecklingsmyndighet och är förmedlande organ (CBC) som svarar för uppgifter i anslutning till beviljande, utbetalning och övervakning av stöd från Europeiska unionens strukturfonder till Finland. Bestämmelser om beredning, förvaltning och övervakning av användningen av strukturfondsmedlen finns i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten och i Europeiska unionens lagstiftning. Landskapsförbunden rapporterar om användningen av de nationella medlen för regional utveckling till arbets- och näringsministeriet i enlighet med ministeriets anvisningar. Om Europeiska unionens program rapporteras till Europeiska kommissionen. Bestämmelser om rapporternas innehåll finns i Europeiska unionens lagstiftning. När den attesterande myndigheten ansöker om finansiella bidrag från Europeiska unionens strukturfonder till Finland ska den i samband med ansökan lämna detaljerade uppgifter som förutsätts i EU-lagstiftningen och som grundar sig på uppgifter från de förmedlande organen.

Inom det europeiska regionala samarbetet och ENI (CBC)-programmen sköter utsedda landskapsförbund uppgifterna som förvaltande myndighet, attesterande myndighet och revisionsmyndighet. Den förvaltande myndigheten, den attesterande myndigheten och revisionsmyndigheten samt förmedlande organ har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter, till aktörer som sköter offentliga uppdrag och till Europeiska unionens institutioner lämna ut uppgifter som behövs för fullgörande av en uppgift som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning eller den nationella lagstiftningen. Uppgifterna får tas emot och lämnas ut också på elektronisk väg. Uppgifterna samlas in via informationssystem som tjänar stödsystemen, och vid behov begärs uppgifter separat.

Med sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (TYP) avses enligt 1 § 1 mom. i lagen en modell för samverkan där arbets- och näringsbyrån, kommunen och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer arbetslösas behov av service, planerar service som i sin helhet är relevant med avseende på sysselsättningen av arbetslösa och svarar för att sysselsättningsprocessen för arbetslösa fortskrider och följs upp på det sätt som föreskrivs i lagen. TYP-verksamheten kompletterar de tjänster för rekrytering och kompetensutveckling som arbets- och näringsbyråerna tillhandahåller med stöd av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice samt de tjänster som kommunerna tillhandahåller. Lagen förpliktar inte kommunerna att delta i TYP-verksamhet. Med TYP-verksamheten stöds rekrytering och jobbsökning, kartläggs och utvecklas enskilda kunders kompetens, ökas enskilda kunders arbetsmarknadsfärdigheter och stöds sysselsättningen av enskilda kunder (arbetskraftsutbildning, tjänster som gäller arbetsprövning samt andra tjänster som gäller kartläggning av kunnande och bedömning av servicebehovet). I 10 § i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen finns

det bestämmelser om registrering av kunduppgifter för TYP-tjänster i respektive myndighets egna register och i 11 § finns det bestämmelser om tjänsteanordnarnas rätt att av varandra få kunduppgifter som är nödvändiga för att de för den arbetslöse ska kunna ordna sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen. Lagen förpliktar inte kommunerna att lämna uppföljningsuppgifter om kostnaderna för skötseln av uppgifterna till staten.

Lagen om främjande av integration förpliktar kommunerna att sörja för integrationen av invandrare. I 87 § i den lagen finns det bestämmelser om myndigheters rätt att få klientuppgifter. I lagens 6 kap. finns det bestämmelser om statens ersättning till kommunen för kostnaderna för åtgärder som främjar integration. Ersättningssystemet förutsätter att kommunernas kostnadsuppgifter lämnas till staten och närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA-centret). KEHA-centret betalar i regel ersättningarna på ett automatiserat sätt med hjälp av funktionerna i Migrationsverkets informationssystem för utlänningsfrågor (UMA-systemet). UMA-systemet är kopplat till befolkningsdatasystemet och det utarbetar kommunvisa förslag till betalningsplaner i fråga om personer som omfattas av ersättningen. KEHA betalar automatiska månatliga ersättningar till kommunerna på basis av förslagen. Andra ersättningar än sådana som hör till den automatiserade behandlingen betalar KEHA-centret på ansökan av kommunen.

Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice förpliktar statens arbets- och näringsmyndigheter (arbets- och näringsbyråerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter). Lagen ställer inga förpliktelser för kommunerna och förpliktar inte kommunerna att lämna ekonomisk information till staten.

Lagstiftningen inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde

Inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde sköts i kommunerna uppgifter i anslutning till miljö- och hälsoskyddet, vattenförsörjning, jordbruket och utveckling av landsbygden. De väsentliga informationsbehoven med tanke på skötseln av uppgifterna beskrivs senare i texten.

Artikel 44 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 (kontrollförordningen) förutsätter att medlemsstaterna lämnar en årlig rapport om utfallet av den mångåriga nationella planen för tillsyn över livsmedelskedjan. Närmare anvisningar om rapportens uppbyggnad och innehåll har utfärdats i ett beslut av kommissionen. Livsmedelsverket sammanställer dessa uppgifter och de omfattar också uppgifter om antalet årsverken inom livsmedelstillsynen och om tillsynsavgifter.

De uppgifter som Livsmedelsverket lämnar till Europeiska kommissionens generaldirektorat för hälsa och livsmedelssäkerhet gäller resurser, genomförda tillsynsåtgärder och deras effekter, resursernas tillräcklighet och tillsynens opartiskhet samt tillsynsavgifter och avgiftsgrunder. En begäran om information omfattar hela tillsynskedjan (kommunerna, NTM-centralerna, regionförvaltningsverken, Tullen, Försvarsmakten, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Livsmedelsverket) och de begärda uppgifterna ska specificeras för varje sektor (livsmedelssäkerhet, ekologiskt jordbruk, djurhälsa, djurs välbefinnande, växthälsa och växtskyddsmedel, skyddade benämningar). Den begärda informationen ska innehålla uppgifter om antalet företag, antalet planerade och oplanerade kontroller, antalet överträdelser av lagstiftningen och deras natur samt om användningen av administrativa tvångsmedel.

Livsmedelsverket sammanställer på begäran av kommissionens generaldirektorat för jordbruk och landsbygdsutveckling vartannat år uppgifter om genomförda tillsynsåtgärder. Specificerade

uppgifter begärs om utbetalande organ, delegerade aktörer (kommunerna, NTM-centralerna, Tullen, Livsmedelsverket) samt om tillsynsåtgärder som den attesterande myndigheten genomfört. Specificerade uppgifter begärs om administrativa kontroller, kontroller på plats, kontroller genom fjärranalys samt övriga kontroller, bl.a. antalet årsverken som går åt till kvalitetskontroll, kostnader i euro och antalet kontroller.

Landsbygdsverket har senast rapporterat kontrollkostnaderna för 2016 till kommissionen i mars 2018. Nästa begäran om rapport gäller NTM-centralernas och kommunernas kostnader för år 2018 och den inkommer våren 2020.

Utöver den utredning om det finländska kontrollsystemets funktion, genomslag och effektivitet som Livsmedelsverket sammanställer begärs för närvarande kostnads- och verksamhetsuppgifter av kommunerna genom kommissionens revisioner och andra kontroller som utförs flera gånger per år. Kostnadsuppgifter om genomförandet av Livsmedelsverkets stödsystem behövs även för andra ändamål än de ovannämnda.

I 20 § i lagen om vattentjänster (119/2001) finns det bestämmelser om kommunens eller företagets skyldighet att i sin bokföring avskilja vattentjänsterna från den övriga verksamheten. Vattentjänstverk är inrättningar som sköter ett samhälles vattentjänster inom ett verksamhetsområde som kommunen har godkänt. Vattentjänstverket kan vara en balansenhet, ett affärsverk, aktiebolag eller andelslag som är åtskilt från kommunens bokföring.

I enlighet med 20 c § i lagen om vattentjänster ska vattentjänstverket publicera bokslutsuppgifterna och verksamhetsberättelsen samt leveransvillkoren och prissättningsgrunderna för vattentjänster och vissa gemensamt överenskomna nyckeltal. Vattentjänstverket ska i enlighet med 20 d § i lagen lämna de uppgifter som behövs för att beräkna nyckeltalen för vattentjänsterna för det informationssystem som förvaltas av Finlands miljöcentral. Insamlingen av ekonomiska uppgifter och beräkningen av nyckeltal gör det möjligt att jämföra vattentjänstverken, vilket är en viktig del av tillsynen över att kraven på offentlighet iakttas i en sektor där det råder monopol. Ekonomiska uppgifter samlas in av både kommunala vattentjänstverk och av andra aktörer.

Lagstiftningen inom inrikesministeriets förvaltningsområde

I 87 § i räddningslagen (379/2011) finns det bestämmelser om skyldigheten att avgiftsfritt lämna inrikesministeriet, regionförvaltningsverken och Räddningsinstitutet statistiska uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt uppgifter ur åtgärdsregistret. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning och de kan även innehålla sekretessbelagd information.

Enligt 85 § 1 mom. i räddningslagen har regionförvaltningsverket på grund av sin tillsynsuppgift i fråga om det lokala räddningsväsendets servicenivå oberoende av sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få behövliga uppgifter och utredningar av det lokala räddningsväsendet.

Med stöd av 14 § i lagen om brandskyddsfonden (306/2003) kan ur Brandskyddsfonden beviljas allmänt understöd och specialunderstöd till organisationer inom räddningsbranschen och till andra motsvarande sammanslutningar samt specialunderstöd till kommuner, räddningsområden och avtalsbrandkårer. Understöd kan beviljas för olika projekt och för finansiering av investeringar.

Lokala räddningsväsenden har rätt till ersättning från oljeskyddsfonden för anskaffningskostnaderna för oljebekämpningsmateriel samt för kostnaderna för upprätthållande av och utbildning

i oljebekämpningsberedskap. Anskaffningskostnaderna för oljebekämpningsbåtar ersätts i regel till 50—90 procent ur oljeskyddsfonden. De lokala räddningsväsendena och kommunerna kan dessutom beviljas behovsprövad ersättning t.ex. för anskaffningskostnaderna för lagerutrymmen avsedda för oljebekämpningsmateriel. Det finns särskilda bestämmelser om rätten för den myndighet som ansvarar för oljebekämpningen eller för myndigheter som deltagit i eller gett handräckning vid oljebekämpning att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna.

Fonderna beslutar om formen för de ekonomiska uppgifter som ska användas i deras redovisningar av beviljade understöd och om när uppgifterna ska lämnas. Uppgifterna lämnas i regel separat till fonden.

Lagstiftningen inom miljöministeriets förvaltningsområde

De av kommunernas uppgifter som hör till miljöministeriets ansvarsområde finansieras som en del av statsandelssystemet, och i fråga om vissa i lagstiftningen särskilt angivna uppgifter, med avgiftsintäkter. Lagstadgade förvaltnings- och utvecklingsuppgifter som hör till miljöministeriets förvaltningsområde är bl.a. planläggning, byggnadstillsyn, vattentjänster, avloppsvattenrening och miljöskydd. Inom ramen för det allmänna organiseringsansvaret har kommunerna prövningsrätt i fråga om i vilken omfattning verksamheterna ordnas och hurdana resurser som anvisas för dem. Lagstadgad verksamhet ska dock ordnas så att det finns tillgång till tjänster och tillräckliga anslag för verksamheten.

Finansieringen av kommunernas miljöskydd grundar sig i huvudsak på statsandelssystemet. I lagen om kommunernas miljövårdsförvaltning (64/1986) finns bestämmelser om statsandelar. Enligt 8 § i den lagen tillämpas på verksamhet som kommunen ordnar med stöd av denna lag lagen om planering av och statsunderstöd för social- och hälsovården (733/1992) och lagen om statsandel för kommunal basservice, om inte något annat bestäms genom lag. Kommunerna kan dessutom ta ut avgifter för sitt arbete på det sätt som föreskrivs i speciallagstiftningen om miljöskyddet. Enligt 205 § i miljöskyddslagen (527/2014) och 144 § i avfallslagen (646/2011) får den kommunala myndigheten ta ut avgift för bl.a. behandling av tillstånd eller anmälningar och för tillsyn och kontroller. Dessutom ska kommunen enligt 9 kap. i avfallslagen ta ut avfallsavgifter för avfallshantering som den ordnar.

Avgifter kan också tas ut enligt 23 § i marktäktslagen (555/1981). Bestämmelser om avgifter enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) finns i 145 § markanvändnings- och bygglagen.

Utöver de lagstadgade arbetsuppgifterna kan kommunen med stöd av 7 § i kommunallagen överta arbetsuppgifter enligt egen prövning. Inom miljöministeriets förvaltningsområde hör bl.a. bostadsväsendet till kategorin frivilliga infrastrukturtjänster. Kommunerna får själva besluta om de anvisar resurser för frivilliga tjänster.

Lagstiftningen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde

En av de centrala lagarna inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde är lagen om trafiksystem och landsvägar (503/2005, nedan *landsvägslagen*). Lagen ändrades genom en ändringslag som trädde i kraft i augusti 2018. Staten kvarstår som ägare av vägnätet för att säkerställa ett enhetligt vägnät, och Trafikledsverket är väghållare.

I 108 a § i landsvägslagen finns det bestämmelser om ett landsvägsregister. Enligt paragrafen ska väghållaren föra ett landsvägsregister. I registret ska antecknas bl.a. vägens längd inom varje

kommun och den tidpunkt då vägen upplåtits för allmän trafik samt, med tanke på förvaltningen av trafikledsegendomen, vägens viktigaste tekniska egenskaper, utrustning och anordningar. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska lämna behövliga uppgifter med tanke på bestämmelsen till Trafikledsverket.

I lagen om enskilda vägar (560/2018) finns det bestämmelser om införande av uppgifter om enskild väg i informationssystemen (50 §). Ett väglag ska se till att det finns aktuella uppgifter om väglaget i Lantmäteriverkets register över enskilda vägar. Väglaget ska dessutom se till att uppgifter om viktbegränsningar för enskilda vägar och om åtgärder som förbjuder eller begränsar användningen av en väg förs in i Trafikledsverkets nationella informationssystem för väg- och gatunätet (Digiroad).

I 179 § i lagen om transportservice (320/2017) finns det bestämmelser om skyldighet för tillhandahållare av mobilitetstjänster för persontrafiken att trots företagshemligheten regelbundet lämna de uppgifter om utbudet och den faktiska efterfrågan på den trafik som tillhandahållaren bedriver till Transport- och kommunikationsverket, som bl.a. följer upp efterfrågan på och utbudet av mobilitetstjänster, bedömer trafiksystemets funktion och samordnar utvecklingen av tjänsterna.

I serviceklassifikationen för kommun och samkommun (JHS 200) finns det sex tjänster som gäller trafikuppgifter (ordnande av kollektivtrafik, tillsyn av gator och allmänna områden, trafikledstjänster, tjänster för allmänna områden, parkeringsövervakning). I den föreslagna lagen finns det bestämmelser om insamling av information om verksamheten och ekonomin samt om rapportering om dessa tjänster.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

Den internationella utvecklingen

Trenden inom myndigheternas ekonomiska rapportering går mot rapportering direkt från ekonomiförvaltningens informationssystem. Situationen i olika länder varierar i fråga om omfattningen av de uppgifter som rapporteras och vilka enheter som är rapporteringsskyldiga. Längst i utvecklingen är finanssektorn, där man använder sameuropeiska informationsinnehåll och nationella myndighetsanvisningar för maskinell rapportering i enlighet med XBRL-taxonomin. Informationsinnehållet grundar sig på EU-parlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav och på kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/79 om tillsynsrapportering.

Det internationella arbetet med att utveckla XBRL-taxonomin och arbetet med att främja införandet av den sker inom ramen för ett internationellt konsortium utan vinstsyfte, XBRL International. Finländska myndighetsmedlemmar i konsortiet är Skatteförvaltningen och Patent- och registerstyrelsen. Andra medlemmar är TIEKE Utvecklingscentralen för Informationssamhället, där även finansministeriet och andra myndigheter medverkar. Medlemmarna arbetar för att främja utvecklingen av en enhetlig ekonomisk rapportering i olika länder. Ekonomiska uppgifter rapporteras med hjälp av XBRL-taxonomin i nästan alla OECD-länder. Automatisk rapportering av ekonomiska uppgifter tillämpas på rapportering av ekonomiska uppgifter i företag och offentliga samfund. Dessutom har man i olika länder använt XBRL-taxonomin för att öppna upp bokslutsuppgifter.

På europeisk nivå sker samarbetet kring utvecklingen inom ramen för ett konsortium utan vinstsyfte, XBRL Europe International. TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry, som är medlem i konsortiet, upprätthåller XBRL-Finland-konsortiet, där Patent- och registerstyrelsen, Statistikcentralen och Finansinspektionen är myndighetsmedlemmar.

EU-kommissionen har genom sitt genomförandebeslut (EU) 2016/120 godkänt XBRL-taxonomin som en IKT-standard som ska användas vid offentlig upphandling. Beslutet grundar sig på EU:s förordning (EU) nr 1025/2012. Enligt beslutet kan version 2.1 av XBRL-taxonomin användas som hänvisning till tekniska specifikationer vid offentlig upphandling. En offentlig organisation kan således i sina anskaffningar förutsätta XBRL-kompatibilitet.

Lagstiftningen i EU

EU-lagstiftningen om lämnande av ekonomiska uppgifter om kommunerna och den övriga offentliga sektorn behandlas ovan i avsnitt 2.1. Lagstiftningen om uppföljning av kommunernas ekonomi och lämnande av uppgifter.

EU-medlemsländerna rapporterar uppgifterna om s.k. EDP-underskott och -skulder till EU-kommissionen två gånger om året. Uppgifterna används för EU:s stabilitets- och tillväxtpakt vid värdering av situationen för den offentliga ekonomin i EU:s medlemsländer. I Finland ansvarar Statistikcentralen för rapporteringen. Rapporteringen är en del av det s.k. förfarandet vid alltför stora underskott (Excessive Deficit Procedure, EDP). Rapporteringen av underskott och skulder sker i enlighet med rådets förordning 479/2009 (ändrad genom rådets förordning 679/2010 och kommissionens förordning 220/2014). Uppgifterna från de olika länderna är inbördes jämförbara.

Rapporteringen av underskott och skuld för offentliga samfund bygger på nationalräkenskaperna. Europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 2010), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 549/2013, fungerar som metodhandbok för sammanställning av nationalräkenskaper.

Kvaliteten på uppgifterna i rapporteringen om underskott och skulder följs noggrant upp av EU-kommissionen. Eftersom nationalräkenskaperna, som rapporteringen bygger på, i huvudsak härleds från annan statistik är kvaliteten på källstatistiken av avgörande betydelse för nationalräkenskapernas tillförlitlighet. Statistikcentralen bör ha bred tillgång till högkvalitativa och aktuella uppgifter i synnerhet om kärnheterna inom den offentliga sektorn, såsom staten och kommunerna (bl.a. statens och kommunernas bokföringsmaterial).

Uppgifterna om underskott och skulder rapporteras till EU-kommissionen två gånger per år, i slutet av mars respektive september. Rapporteringen omfattar statistik för de fyra senaste åren och en prognos för innevarande år. I Finland ansvarar finansministeriet för prognosuppgifterna.

Förhandsinformation om fjolårets skulder och underskott i den offentliga sektorns finanser publiceras i nationalräkenskapsstatistiken i mitten av mars.

Informationen är preliminär till dess att uppgifterna i nationalräkenskaperna är slutliga, dvs. cirka två år efter utgången av statistikåret. Uppgifterna kan komma att ändras även efter denna tidpunkt i samband med att tidsserierna justeras på grund av metodändringar.

Syftet med rapporteringen av den offentliga sektorns skuld kvartalsvis är att i enlighet med EU:s stabilitets- och tillväxtpakt följa skuldsättningen inom den offentliga ekonomin i EU-länderna.

Den EU-förordning som reglerar den kvartalsvisa rapporteringen trädde i kraft år 2004. Statistiken Offentliga sektorns skuld kvartalsvis innehåller information om den offentliga sektorns skuld i slutet av kvartalet. Informationen är fördelad efter undersektor (staten, lokalförvaltningen och socialskyddsfondernas skuldbalanser) och finansobjekt.

Lagstiftningen om rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner i andra länder

Norge

Den nationella databasen KOSTRA har använts i Norge sedan 1997. I den sammanställs uppgifter om kommunernas, samkommunernas och länens kostnader, kundantal, prestationer och resursanvändning. Syftet med de insamlade uppgifterna är att förse lokala och nationella beslutsfattare med jämförelseinformation i analys-, planerings och forskningssyfte.

KOSTRA inrättades för att förenkla kommunernas rapportering till centralförvaltningen, och sedan rapporteringsåret 2001 har alla kommuner tagit databasen i bruk. Uppgifterna rapporteras bara en gång, men de kan vidareanvändas för olika ändamål. Alla uppgifter lämnas elektroniskt till Statistics Norway (SN). SN publicerar sin årliga preliminära statistik i mars, och före den egentliga publiceringen i juni har kommunerna möjlighet att korrigera avvikelser eller fel i sina egna uppgifter. SN genomför ytterligare kvalitetskontroller för att säkerställa att de rapporterade uppgifterna är så felfria som möjligt.

Den allmänna skyldigheten att lämna offentliga statistiska uppgifter regleras i lag (Lov om offisiell statistikk og Statistisk Sentralbyrå) och innehållet i uppgifterna i sektorspecifik lagstiftning.

Danmark

I Danmark hämtar systemet FLIS information automatiskt från kommunernas system en gång i månaden. Då överförs cirka 50 000 filer från kommunerna till FLIS. Informationsöverföringen sker automatiskt. Om det finns fel i kommunernas uppgifter korrigeras de i kommunernas system, och uppgifterna uppdateras då i FLIS indikatorer med högst en månads fördröjning. I undantagsfall kan uppgifterna korrigeras manuellt.

FLIS hämtar utöver ekonomiska uppgifter om kommunerna också personnummerbaserade uppgifter på individnivå såsom elevers inlärningsresultat och många andra typer av uppgifter om enskilda individer i kundinformationssystemen. Eftersom FLIS material också är avsett att användas för statistiska ändamål och som stöd för ledningen, är användarrättigheterna till systemet noggrant avgränsade. Huvudanvändarna har dock möjlighet att se uppgifter på individnivå.

Användarrättigheterna till uppgifterna är begränsade så att kommunerna har rätt att se andra kommuners nyckelindikatorer och nyckeltal. Kommunanvändaren har dock möjlighet att se närmare uppgifter om sin egen kommun. Beroende på användarnas skyddsnivå kan rättigheten beviljas att gälla uppgifter ända ner på individnivå. Kommunerna ingår i anslutning till användningen av FLIS ett åtagande om att informationssäkerheten ska iakttas.

Mervärdet med FLIS ligger i att systemet samlar in standardiserad och uppdaterad information från alla kommuner som annars inte skulle finnas tillgänglig. Detta möjliggör aktuella jämförelser. I systemet ingår indikatorer om bl.a. ekonomi, personal och tjänster. FLIS räknar ut de indikatorer som bestämts av Danmarks kommunförbund utifrån metadata som kommunerna

lämnar in. Via gränssnittet finns också tillgång till visualiseringar, rapporter och diagram. Användarna kan också plocka fram uppgifter ur en ytterst omfattande datamassa och kombinera uppgifter med hjälp av en datakub. Rapporter ur systemet kan skickas även till andra aktörer än FLIS-användare.

Data som körts i FLIS granskas inte, eftersom de kommer direkt in i systemet från kommunerna varje månad. Eventuella fel korrigeras därmed senast efter en månad då nytt material körs in, dvs. materialet preciseras med tiden (t.ex. sjukfrånvaro registreras inte omedelbart). FLIS innehåller inte heller automatiska felkontroller. Användarna kan anteckna iakttagelser och förklaringar till avvikande uppgifter i databanken.

FLIS är inte ett statistikföringssystem utan påminner snarare om ett BI-system till vilket kommunernas okontrollerade data körs så gott som i realtid från ekonomi- och verksamhetssystemen. FLIS-systemet kopplades ursprungligen direkt till kommunernas system. Situationen var enklare än i Finland. I Danmark finns det 98 kommuner och bara 5 olika informationssystem som behövde kopplas till FLIS.

Bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter finns i statistiklagen (Økonomiministeriets lovbekendtgørelse nr. 599 af 22. juni 2000 med ændringer i h.t. lov nr. 1272 af 16. december 2009, lov nr. 579 af 1. juni 2010 og lov nr. 1231 af 18. december 2012).

Sverige

I Sverige samlas årliga uppgifter om lokalförvaltningen, dvs. kommuner, landsting och kommunalförbund in av Statistiska Centralbyrån SCB. Byrån gör årliga räkenskapssammandrag för alla 290 kommuner i Sverige. Dessutom sammanställer Statistiska Centralbyrån kvartalsvis uppgifter om inkomster, utgifter och investeringar från kommuner med över 30 000 invånare (för närvarande 81 kommuner).

Skyldigheten att lämna uppgifter för den offentliga statistiken grundar sig på lag SFS 2001: 99, ändrad SFS 2013: 945 (Lag 2001: 99 om den officiella statistiken). I den lagen finns det bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter till olika aktörer och vad skyldigheten omfattar. I förordning SFS 2013: 945 (Förordning 2011: 100 om den officiella statistiken) anges vilka myndigheter som är statistikansvariga.

2.3 Bedömning av nuläget

Uppgifter som beskriver kommunernas och samkommunernas ekonomi utnyttjas i det statliga och kommunala beslutsfattandet och i statens och kommunernas statistikföring. Den offentliga förvaltningens processer för att producera, rapportera, samla in, förädla och utnyttja dessa uppgifter har inte producerat tillräcklig information i rätt tid och i önskad form eller med önskat innehåll för de olika användarnas behov. Produktion av oenhetliga uppgifter, flerfaldig rapportering och samordning av uppgifter i efterhand medför dessutom kostnader för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen.

Statistikbaserade bokslutsuppgifter för offentliga samfund och särskilt uppgifter om kostnaderna för enskilda arbetsuppgifter och tjänster blir tillgängliga cirka 11 månader efter utgången av det aktuella året, trots att staten och kommunerna behöver uppgifterna i sitt beslutsfattande mindre än sex månader efter utgången av kalenderåret. Det finns inte tillräckligt med heltäckande, transparent och aktuell information tillgänglig om kostnaderna för de offentliga tjänsterna.

Den nuvarande informationsnivån tjänar inte uppföljningen och utnyttjandet av uppgifter om kostnaderna för offentliga tjänster i beslutsfattandet.

Avsaknaden av gemensamma mål, arbetssätt och modeller leder till att verksamheten inte stöder ett enhetligt utnyttjande av planen för de offentliga finanserna, programmet för kommunernas ekonomi och uppgifter om kommunerna i det kommunala och statliga beslutsfattandet. Tjänster eller lösningar som kombinerar aktuella, automatiska uppgifter på ett heltäckande och kostnads-effektivt sätt kan inte baseras på statistisk information, utan samlade informationstjänster måste skräddarsys. Uppgifterna kan inte utnyttjas effektivt i statsförvaltningens beslutsfattande, vilket innebär att det krävs manuella arbetsfaser i statsförvaltningen för att ta fram uppgifterna i planen för de offentliga finanserna och programmet för kommunernas ekonomi. I den utvärderingsrapport om finansministeriets styrning av den kommunala ekonomin som Statens revisionsverk publicerade år 2018 bedöms bland annat tillförlitligheten i det informationsunderlag som utnyttjas i styrningen av den kommunala ekonomin. På basis av granskningen rekommenderar revisionsverket att informationsunderlagets innehåll vidareutvecklas för att motsvara behoven i styrningen av den kommunala ekonomin och dessutom att lagstiftningen och anvisningarna som gäller informationens innehåll görs mer bindande.

I samband med beredningen av Kommuninformationsprogrammet har exempelkommunerna uppskattat att rapporteringen av ekonomiska uppgifter förutsätter en arbetsinsats på cirka 35–70 dagsverken per rapporteringsskyldig beroende på enheten och det sätt som uppgifterna tas fram. Sammanställandet av uppgifter för rapporteringen går i många processfaser ut på att manuellt plocka uppgifter från andra rapporter som har ett annat användningsändamål. Manuell informationsförvaltning för extern rapportering som utförs av olika myndigheter är inte effektivt och tjänar inte utnyttjandet av samma rapporterade information för flera ändamål.

En central brist i verksamhetsmodellerna är bland annat att det saknas en gemensam modell för vilka informationshanteringsprocesser som bör utvecklas eller vilka gemensamma specifikationer som bör förvaltas, samordnas och användas. Det finns ingen gemensam rapporteringstjänst och inga gemensamma rutiner för automatisk rapportering. Den information som kommunerna använder i sin egen verksamhet skiljer sig begreppsmässigt och processuellt från den information som staten använder redan på intern rapporteringsnivå, även om föremålen för rapporteringen skulle vara desamma.

Dessutom styrs kommunernas hantering av ekonomiska uppgifter av tjänste- eller uppgiftsspecifika specifikationer och klassificeringar från olika sektormyndigheter. De olika myndigheternas klassificeringar har inte slagits fast med tanke på semantisk överensstämmelse eller teknisk interoperabilitet i förhållande till andra myndigheters informationskrav. Nästan likadana rapporter produceras för olika myndigheter och olika rapporteringskanaler, vilket bidrar till att höja kommunernas rapporteringskostnader. Med den nuvarande verksamhetsmodellen uppfylls interoperabiliteten endast internt inom enskilda datainsamlingar, vilket minskar uppgifternas tillförlitlighet.

Efter att informationsförvaltningslagen trädde i kraft har planeringen av den övergripande arkitekturen hos myndigheterna inom den offentliga förvaltningen huvudsakligen styrts genom metodrekommendationer för den offentliga förvaltningens informationsförvaltning samt genom arkitekturbeskrivningar på olika nivåer som skapats av ministerier och utvecklingsprojekt. Informationshanteringslagen som träder i kraft vid ingången av 2020 preciserar regleringen om informationssystemens tekniska interoperabilitet och ändrar regleringen om styrningen av informationssystemens interoperabilitet. Informationshanteringslagen innehåller inga separata bestämmelser som skulle ge statsrådet eller ministerierna behörighet att med förordningar precisera de

beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som används vid informationsutbyte mellan informationssystem. I fortsättningen ansvarar informationshanteringsenheterna och myndigheterna för informationssystemens interoperabilitet. För att främja interoperabiliteten mellan den offentliga förvaltningens datalager är ministerierna dock skyldiga att upprätthålla riktlinjerna om främjande av interoperabiliteten mellan ansvarsområdets gemensamma informationsresurser och att styra fullföljandet av interoperabiliteten i sådana fall där det elektroniska informationsutbytet via tekniska gränssnitt gäller flera myndigheter.

Definitionen av personuppgifter i dataskyddsförordningen och i annan gällande lagstiftning är så omfattande, att också vissa av kommunens ekonomiska uppgifter utifrån vilka en enskild person går att identifiera ska anses vara personuppgifter. Särskilt små kommuners kostnadsuppgifter om vissa tjänster kan också utgöra känsliga och sekretessbelagda uppgifter. Frågor som gäller dataskydd och sekretess ska således beaktas i regleringen om rapportering och publicering av ekonomisk information.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att säkerställa att det inom uppföljningen och styrningen av ekonomin finns tillförlitlig, uppdaterad och jämförbar information att tillgå för den statliga styrningen av kommunerna och för kommunernas eget bruk. Propositionen innehåller de förslag till ändringar i lagstiftningen som krävs för att den automatiserade modell för kommunernas och samkommunernas ekonomiska uppföljning och rapportering som baserar sig på beredningen av Kommuninformationsprogrammet ska kunna genomföras.

Målet med den föreslagna modellen för rapportering av ekonomiska uppgifter är att höja kvaliteten på de ekonomiska uppgifter som kommunerna och samkommunerna producerar när det gäller interoperabiliteten, aktualiteten, jämförbarheten och riktigheten. När de ekonomiska uppgifternas aktualitet förbättras, kan de utnyttjas bättre i den statliga styrningen av kommunernas ekonomi särskilt när det gäller beredningen av planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten. Förbättrad jämförbarhet innebär att den ekonomiska information som samlas in från kommunerna och samkommunerna är enhetlig och gäller alla kommuner och samkommuner. Skyldigheten att lämna uppgifter direkt från ekonomiförvaltningens informations- och rapporteringssystem i en tekniskt interoperabel form bidrar till de ekonomiska uppgifternas riktighet. Förbättrad interoperabilitet gör det möjligt att koppla ekonomisk information till annan information och att utnyttja den ekonomiska informationen bättre vid resultatanalyser. Varje myndighet som har ansvar för att lämna information och som också är bokföringsskyldig svarar för uppgifternas tillförlitlighet och är vid behov skyldig att korrigera fel. Dessutom har verksamhetsmodellen som mål att sänka kostnaderna för produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter.

Syftet med propositionen är att möjliggöra framskridandet av den kommande digitaliseringen av ekonomiförvaltningen och utvecklingspotentialen i kommunerna. Genomförandet av e-fakturadirektivet och den allmänna utvecklingen av ekonomirapporteringen främjar målet att den ekonomiska informationen och behandlingen av den är digitaliserad allt från enskilda ekonomiska händelser till utnyttjandet av informationen. Propositionen stöder också i fråga om kommunernas ekonomiförvaltning målet i statsminister Rinnes regeringsprogram om en övergång till realtidsekonomi och uppmuntran till omfattande ibruktagande av fakturor och kvitton i elektroniskt format. Samtidigt är målet att den offentliga förvaltningens ekonomiska informat-

ion i framtiden kan utnyttjas oberoende av systemet. Propositionen förverkligar i fråga om kommunernas ekonomiska information den offentliga informationens öppenhet och öppnandet av offentliga informationsresurser, vilka betonas också i regeringsprogrammet.

Propositionen är baserad på förslag från den arbetsgrupp som bereder införandet av åtgärder som tagits fram inom ramen för Kommuninformationsprogrammet. En central iakttagelse i arbetsgruppens förslag är att den nytta som eftersträvas genom reformen endast kan nås om kommunerna åläggs en lagstadgad skyldighet att lämna de uppgifter som behövs i en interoperabel form och om förvaltningen och utnyttjandet av en gemensam rapporteringstjänst säkerställs.

Alternativet till den föreslagna regleringen är i princip att fortsätta med en rekommendationsbaserad modell för informationsproduktion som motsvarar nuläget. Detta skulle för kommunernas del innebära att den nuvarande situationen där det inte går att få tag på tillförlitlig och jämförbar information om kommunernas ekonomi i rätt tid fortsätter. Att hålla fast vid den nuvarande verksamhetsmodellen främjar inte heller digitaliseringen av ekonomiförvaltningen, utan det skulle leda till att det systemcentrerade utvecklandet fortsätter.

För att beredningen av planen för de offentliga finanserna och statsbudgeten ska kunna utvecklas bör de kommunala aktörernas ekonomiska information vara tillgänglig i ett betydligt tidigare skede än för närvarande. Det nuvarande systemet, som är baserat på statistiklagen och rekommendationerna, kan inte garantera att de uppgifter som behövs är heltäckande och enhetligt tillgängliga i rätt tid. I praktiken kan tillgången till de uppgifter som behövs endast tryggas genom lagstiftning. Också de kommunala aktörerna ska vara skyldiga att lämna de uppgifter som behövs inom en lagstadgad utsatt tid. Om regleringen exempelvis skulle gälla rätten för den aktör som administrerar informationsresursen för ekonomisk information att på begäran få uppgifter från kommuner skulle det inte nödvändigtvis vara möjligt att garantera den behövliga omfattningen och leveranstiden.

Avsikten är att de ändringar i arbetssättet som föreslås i framtiden stegvis ska utvidgas också till annan datainsamling än den som nämns i denna proposition. Utvidgningen ska gälla hela bokslutsinnehållet i årsberättelser och i annan årsrapportering såsom personalbokslut. Utvidgningarna av innehållet gäller den datainsamling på blanketter inom olika förvaltningsområden som genomförs med stöd av offentliga samfunds sektorsvisa speciallagar. En motsvarande verksamhetsmodell med motsvarande författningar bereds när det gäller företagens myndighetsrapportering. Målet med dessa kommande utvidgningar är att öka nyttan med den nya verksamhetsmodellen och övergå till ekonomiplanering, betalningar och uppföljning i realtid.

Utvidgandet av verksamhetsmodellen till att gälla sådana förfrågningar om ekonomiska uppgifter till kommuner och samkommuner som till informationsinnehållet är liknande som uppgifterna i enheter i företagsform, ska framskrida i samma takt med utvecklandet av rapporteringen av ekonomiska uppgifter i företagen. Sådana förfrågningar är t.ex. förfrågningar till utbildningsanordnare. Ett mål för utvecklingsarbetet är att insamlingen av kostnadsuppgifter om sådana statsandelstagare som verkar i privaträttslig form ska göras till en del av verksamhetsmodellen.

Den ändring i verksamhetssättet som eftersträvas med förslaget möjliggör en framtida utveckling där rapporteringsprocesser för insamling av information kan frångås vid utnyttjandet av information och där informationen kan utnyttjas direkt från myndigheternas, i detta fall kommunens, öppna informationskällor. Enligt förslaget åläggs kommunerna och samkommunerna att producera sin ekonomiska information med hjälp av en enhetlig informationsmodell som kan

utvidgas för att komma närmare en situation där bokföringsskyldiga kommuner eller samkommuner gör ekonomiska uppgifter och rapportuppgifter om ekonomin tillgängliga med en enhetlig datamodell direkt till olika applikationer och tjänster genom ett öppet gränssnitt.

3.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås en lagstiftningshelhet på basis av vilken den ekonomiska information som kommunerna och samkommunerna producerar automatiskt ska lämnas till Statskontorets informationsresurs för ekonomisk information. I den nya modellen för rapportering av ekonomisk information ska kommunerna och samkommunerna årligen vid sidan av bokslutsuppgifterna automatiskt rapportera ekonomisk information som gäller det innevarande året ur bokföringen. Beroende på informationens art och syfte ska uppgifter med olika informationsinnehåll lämnas t.ex. kvartalsvis eller halvårsvis. Det föreslås att bestämmelser om uppgifter som ska lämnas och om tidpunkten för lämnandet ska finnas i kommunallagen och i den lagstiftning som gäller kommunernas uppgifter. Informationsresursen för ekonomisk information ska innehålla ekonomiska uppgifter och kostnadsuppgifter om kommunerna och samkommunerna, men inte uppgifter om deras verksamhet. Insamlingen av information ska delvis även omfatta uppgifter som gäller koncernen. Däremot ska de kostnadsuppgifter som gäller privat tjänsteproduktion som kommuner och samkommuner skaffar ingå i kommunens och samkommunens ekonomiska uppgifter i bokföringsform, och de samlas inte in direkt från producenterna.

Ekonomiska uppgifter ska lämnas ur informationsresursen för ekonomisk information i sådan form att ur den inte avslöjas personuppgifter. Den information som lämnas ur informationsresursen ska till sin karaktär vara öppen data som produceras av förvaltningen, vilket innebär att den ska vara allmänt tillgänglig utan avgift. Dessutom kan i informationsresursen också samlas in sådan ekonomisk information som indirekt kan kopplas till en enskild person, men dessa uppgifter ska endast vara tillgängliga för de myndigheter som har rätt att få uppgifterna. Informationsresursen ska enligt förslaget omfatta ekonomisk information som samlas in regelbundet och kontinuerligt. När det gäller ekonomiska uppgifter föreslås det att separata datainsamlingar på blankett, t.ex. enkäter eller nödvändig datainsamling, som inte omfattas av automatisk datainsamling och som görs i syfte att säkerställa fullgörandet av nationella och internationella skyldigheter, ska göras endast sporadiskt.

Tabell 1: Myndigheternas ansvar för upprätthållande och utnyttjande av informationsspecifikationer och för behandling av ekonomiska uppgifter.

	Reglering av de nationella informationsbehoven	Utarbetande och upprätthållande av definitioner	Publikation av definitioner	Ibruktagande	Produktion, publicering och lämnande av uppgifter	Sammanställande och distribution av behövliga anvisningar	Mottagande av information	Kontroll av uppgifterna, rapporterings- och rättelseuppgifter	Sammanställande och publicering av uppgifter i den nationella tidskriften	Upprätthållande av feedback-kanalen och stödinformation	Rättelse och kommentering av uppgifter	Förvaring av information
Kommuner och samkommuner	X**			X	X						X	
Statskontoret	(x)	(x)	(x)			X	X	X	X	X		X
Befolkningsregistercentralen			X			(x)						
Finansministeriet	X	X*				(x)		(x)				
Statistikmyndigheterna	X	X				(x)		(x)				
Sektorsministerierna	X	X				(x)		(x)				
Sektorsämbetsverken	X	X				(x)		(x)				

X*=därtill ansvar för samordningen, grupp för upprätthållande av informationsspecifikationer

X=huvudsakligt ansvar

(x)=begränsat ansvar i fråga om den egna verksamheten

** Finlands Kommunförbund representerar kommunerna i arbetet med upprätthållandet

I propositionen föreslås ändringar i kommunallagen. För kommuner och samkommuner föreslås en lagstadgad skyldighet att producera och rapportera ekonomiska uppgifter automatiskt med hjälp av enhetliga begrepp i enhetlig och jämförbar form. Separata bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas och om tidpunkten för lämnandet av uppgifterna föreslås i kommunallagen och i lagstiftningen om kommunens uppgifter samt i de förordningar som utfärdats med stöd av dem.

Det föreslås att till 112 § i kommunallagen som gäller bokföring fogas ett bemyndigande att utfärda förordningar av statsrådet om lämnande av kommunernas bokslutsuppgifter, med stöd av vilka det ska föreskrivas om enhetliga informationsinnehåll som baserar sig på kommunernas bokföring. Detta är en förutsättning för att kommunernas ekonomiska uppgifter i fortsättningen ska vara sinsemellan mätbara och jämförbara.

Det föreslås att det till kommunallagen fogas en skyldighet för kommunerna och samkommunerna att regelbundet och i den form som krävs för interoperabilitet till den informationsresurs för ekonomisk information som förvaltas av Statskontoret lämna de ekonomiska uppgifter som avses i 112 § i kommunallagen och i annan lagstiftning som gäller kommunerna. Närmare bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En närmare definition av det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som interoperabiliteten kräver ska enligt förslaget basera sig på en samordning som görs i en av finansministeriet tillsatt arbetsgrupp för informationsspecifikation. Det informationsinnehåll som ska lämnas fastställs årligen genom beslut av finansministeriet utifrån samordningen. I samordandet deltar alla aktörer som utnyttjar uppgifterna, kommuner och samkommuner inbegripna. På basis av det samarbete som nämns ovan ska det årligen genom förordning av finansministeriet föreskrivas närmare om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som ska lämnas.

I propositionen föreslås dessutom en ändring av lagen om statskontoret. Till lagen fogas bestämmelser Statskontorets uppgift att administrera informationsresursen för kommunernas ekonomiska information och att vara personregisteransvarig i fråga om personuppgifter. I lagen föreskrivs också att användning av informationsresursen ska vara avgiftsfri.

Administreringen av informationsresursen för kommunernas ekonomiska information, som enligt förslaget ska vara Statskontorets uppgift, ska omfatta anvisningar och rådgivning om användningen och utnyttjandet av informationsresursen samt det tekniska underhållet av informationsresursen för ekonomisk information, såsom informationsresursens kapacitet att ta emot ekonomisk information, att utföra automatiska granskningar av rapporterade uppgifter, att erbjuda godkännande av automatiskt granskade uppgifter åt rapportören, att förvara godkända uppgifter och erbjuda möjlighet att granska dem, att producera rapporter för den offentliga förvaltningen och att erbjuda möjlighet att kontakta tjänsten. Styrnings- och rådgivningsuppgiften ska omfatta att påminna kommuner och samkommuner om tidsfristerna för lämnande av information samt om fel som inträffat vid lämnandet av uppgifter, att förmedla frågor om rapporterad information till kommuner och samkommuner samt att producera, upprätthålla och sprida praktiska anvisningar om den ekonomiska rapporteringen till kommuner, samkommuner och aktörer som utnyttjar informationen.

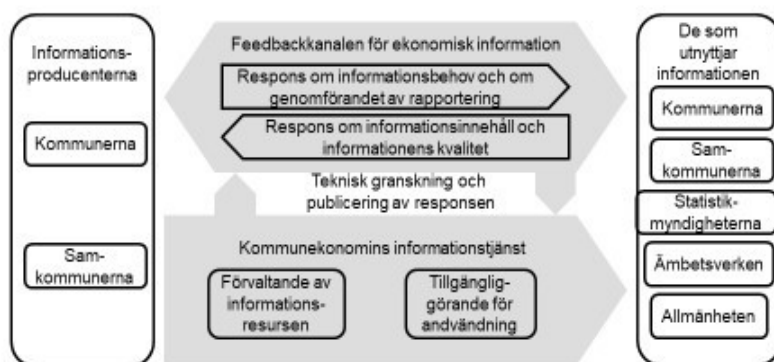
Kommunernas och samkommunernas skyldighet att lämna uppgifter till informationsresursen innefattar också ansvar för att uppgifterna är riktiga och felfria samt ansvar för rättande av fel. Kommunerna och samkommunerna är således skyldiga att lämna nya uppgifter i stället för de felaktiga uppgifterna. I statskontorets uppgift att förvalta informationsresursen ingår att påminna kommunerna och samkommunerna om lämnandet av uppgifter t.ex. till den del uppgifter inte har lämnats inom utsatt tid. Det föreslås att Statskontoret ska upprätthålla en feedbackkanal via vilken respons om kvaliteten hos uppgifterna riktas till kommuner och samkommuner för svar, och via vilken kommunerna och samkommunerna kan rikta frågor om informationspecifikationer och rapportering till de behöriga myndigheterna.

Kommuner, samkommuner, statliga myndigheter och andra som använder tjänsten ska från Statskontorets tjänst för ekonomisk information få all offentlig ekonomisk information såsom bl.a. följande standardrapporter: balansräkning, finansieringsanalys, resultaträkning, budget, tjänstespecifika kostnadsuppgifter per kommun/samkommun, kompletterande ekonomiska uppgifter som producerats i samband med bokslutsrapporteringen, jämförelseuppgifter för kommuner och samkommuner, samlade uppgifter för hela landet samt andra rapporter, tabeller och

grafer. Användaren har också möjlighet att använda en separat analystjänst för att ta fram analyser och annat visuellt material och färdiga indikatorer. De egentliga organisationsspecifika ledningssystemen byggs av nedströmsanvändarna så att de passar deras egna syften.

Den föreslagna rapporteringsmodellen och Statskontorets uppgifter i fråga om den beskrivs i figur 1.

Figur 1. Informationstjänster och feedbackkanaler mellan dem som producerar och utnyttjar information.

VALTIDPARLAMENTARIER 2

I propositionen föreslås det också att det till lagen om Institutet för hälsa och välfärd fogas en skyldighet för institutet att i den egna verksamheten i fråga om kommunernas och samkommunernas ekonomiska uppgifter som lämnas regelbundet beakta ovannämnda nya bestämmelse i kommunallagen och rapporteringsmodellen enligt den. Till vissa lagar inom undervisnings- och kulturväsendet fogas på motsvarande sätt en hänvisning till de bestämmelser som föreslås i kommunallagen. Syftet är att harmonisera regleringen med den föreslagna rapporteringsmodellen. De nya bestämmelserna i kommunallagen begränsar inte informationsinsamling med stöd av speciallagstiftning till den del som den föreslagna rapporteringsmodellen för kommunernas ekonomiska information inte producerar information i sådan form och omfattning som behövs med tanke på uppgifterna enligt speciallagstiftningen. I lagstiftningen för andra förvaltningsområden bedöms det inte ingå sådan lagstiftning gällande produktion och lämnande av ekonomiska uppgifter om kommuner som det i detta sammanhang är skäl att ändra så att den överensstämmer med den föreslagna modellen.

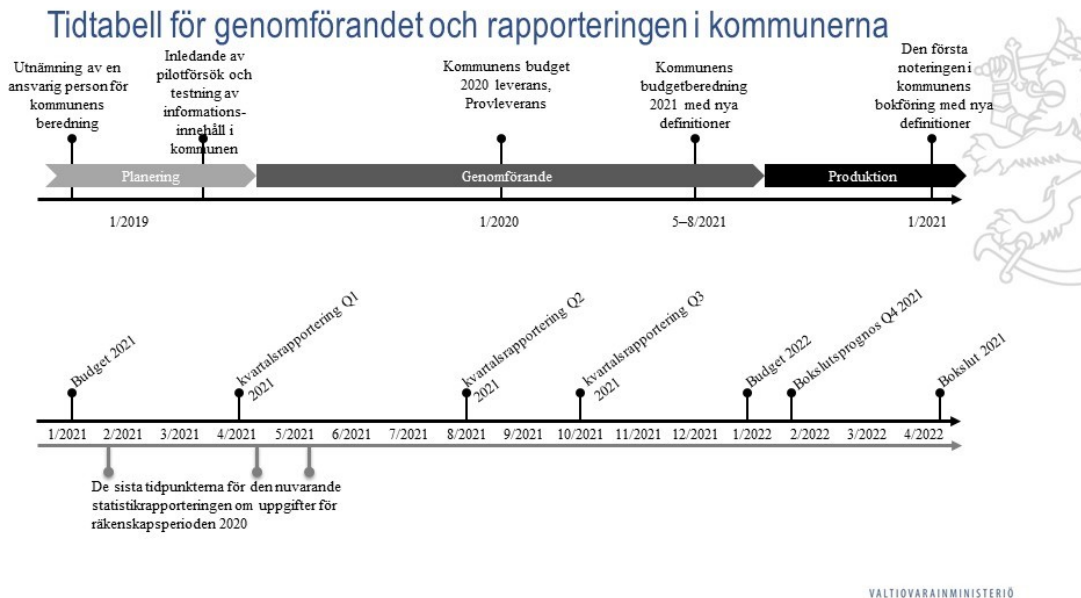
Således fråntar verksamhetsmodellen t.ex. inte statistikmyndigheten rätten att samla in tillräckliga uppgifter för statistikföringen. Om de behövliga uppgifterna inte lämnas i enlighet med den nya modellen, kan statistikmyndigheten samla in uppgifterna i enlighet med modellen för allmän statistikföring. Det finns inget behov att samla in uppgifter, om tillräckliga uppgifter finns tillgängliga i Statskontorets tjänst.

I fråga om rapporteringen av uppgifter som gäller Ålands landskapsförvaltning och kommunerna på Åland fortsätter man med den verksamhetsmodell där landskapsförvaltningens egen statistikmyndighet centraliserat samlar och lämnar uppgifter på årsnivå om kommuner och samkommuner till Statskontorets informationsresurs. Skillnaden i modellen är att den åländska statistikmyndigheten i fortsättningen ingår avtal med Statskontoret i stället för med Statistikcentralen.

Verksamhetsmodellen påverkar inte statistikmyndighetens rätt att samla in tillräckliga uppgifter för statistikföringen. Om de behövliga uppgifterna inte lämnas i enlighet med den nya modellen, kan statistikmyndigheten samla in uppgifterna i enlighet med modellen för allmän statistikföring. Det finns inget behov att samla in uppgifter, om tillräckliga uppgifter finns tillgängliga i Statskontorets tjänst.

Den nya modellen ersätter från och med de ekonomiska uppgifter som gäller räkenskapsperioden 2021 de direkta datainsamlingar som Statistikcentralen med stöd av statistiklagen gjort om kommunernas och samkommunernas ekonomiska uppgifter. Lagstiftningen föreslås träda i kraft vid ingången av 2020, och genomförandet kan ske år 2020. Under de första åren av rapporteringsmodellen har kommunerna möjlighet att utöver det automatiska sättet att lämna uppgifter som reservsystem använda Excel-tabeller som fylls i manuellt. Om det finns betydande problem med ibruktagandet, är det möjligt att hålla Statistikcentralens nuvarande datainsamling i bruk. Förberedelserna inför genomförandet av den automatiska rapporteringsmodellen har redan inletts genom pilotprojekt i samband med Kommuninformationsprogrammet, vars resultat kan utnyttjas av alla kommuner, genom utbildning som erbjudits kommunerna och genom nätverksstöd. Statskontorets informationsresurs för ekonomisk information har utvecklats i Statskontorets verkställighetsprojekt.

Figur 2: Tidtabell för genomförandet och rapporteringen i kommunerna

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Konsekvenser för kommunerna

I propositionen föreslås inga nya uppgifter för kommunerna, utan avsikten är att samla de nuvarande rapporteringsskyldigheterna avseende insamlingen av ekonomisk statistik i en tekniskt enhetlig form. Propositionen medför kostnader av engångsnatur för kommunerna på kort sikt, men den möjliggör också kostnadsbesparingar på längre sikt. För att uppnå full nytta krävs det att verksamhetssätten och verksamhetsprocesserna ändras i kommunerna.

Bestämmelserna om informationsinnehållet och förfarandet vid utlämnande av uppgifter om kommuner är redan för närvarande så detaljerade och om dem beslutas med stöd av lag så detaljerat, att den föreslagna nya lagstiftningen inte permanent ökar kommunernas uppgifter eller förpliktelser och därigenom inte heller kommunernas bestående kostnader jämfört med nuläget. Enligt den nuvarande verksamhetsmodellen har Statistikcentralen fattat ett detaljerat uppgiftsinsamlingsbeslut enligt 7 § i statistiklagen om de uppgifter som ska samlas in. I beslutet om insamling av uppgifter har de olika användarnas behov av information beaktats. I andra fall har också Institutet för hälsa och välfärd med stöd av statistikmyndighetens beslut om insamling av uppgifter ställt detaljerade krav på rapportering av ekonomiska uppgifter. På motsvarande sätt har detaljerade rapporteringskrav ställts på rapporteringsskyldiga enligt sektorspecifik lagstiftning, t.ex. den lagstiftning som reglerar statsandelarna för undervisningsväsendet. Finansministeriet har därtill låtit göra regelbundna datainsamlingar om budgetinformation.

Det informationsinnehåll som rapporteras motsvarar i fråga om budgeten och ekonomiplanen samt resultaträkningen, balansräkningen, finansieringsanalysen och tilläggsuppgifterna och noterna till bokslutet de uppgifter som kommunerna och samkommunerna redan nu varit skyldiga att producera. Inga extra kostnader uppkommer av produktion av denna information på annat sätt än genom det att uppgifter av engångsnatur samlas för den nya rapporteringsmodellen.

Det informationsinnehåll som ska rapporteras enligt propositionen avviker från informationsproduktionen enligt den nuvarande verksamhetsmodellen på det sättet, att utöver automatiseringsreformen av rapporteringen ökar samtidigt också mängden ekonomiska uppgifter som ska rapporteras särskilt i fråga om tjänster och de kostnadsuppgifter som ska rapporteras om dem. Integreringen av det nya informationsinnehållet i kommunernas och samkommunernas ekonomi- och bokföringssystem kan kräva både uppdatering av program och förnyande av processer och verksamhetssätt som anknyter till registreringen av ekonomisk information och till efterkalkyler. Åtminstone krävs det att redovisningsobjekten går igenom och att det skapas regler för hur anteckningar systemnivå syns på nivån för de uppgifter som ska rapporteras. Av detta orsakas för kommunerna och samkommunerna kostnader av investeringskaraktär för uppdatering av program och kostnader för utbildning av personalen. En del av det nya informationsinnehållet ska fortfarande produceras manuellt på kommunnivå före den automatiska rapporteringen till Statskontorets tjänst.

Om en kommun eller en samkommun förnyar rapporteringen med maskinell informationsöverföring som mål, medför reformen på kort sikt en investeringskostnad av engångskaraktär åren 2020—2021 för ekonomiförvaltningens system och de nya systemtjänster som behövs. En del kommuner har redan inlett investeringar i anslutning till reformen under 2019. Alla konsekvenser berör inte kommunerna och samkommunerna direkt, utan de riktas till kommunernas servicecentraler för ekonomi- och personalförvaltningen, deras system och de tjänster som de erbjuder. Användarna betalar dock servicecentralernas investeringar i form av serviceavgifter. Kostnaderna för Kommuninformationsprogrammets pilotprojekt för utredning, utveckling och försök av och anvisningar om automatisering av rapporteringen, var cirka 100 000—200 000 euro per pilotprojekt beroende på sättet att ordna ekonomi- och personalförvaltningen hos objekten för pilotprojektet och beroende på informationssystemen.

Investeringskostnaden för endast den automatiska rapporteringsberedskapen enligt propositionen beräknas uppgå till 30 000—100 000 euro per kommun, samkommun, affärsverk eller annan bokföringsenhet. De kommunvisa kostnaderna beror således på hur kommunen har ordnat sin bokföring och ekonomiförvaltning. När ekonomi- och personalförvaltningen sköts av en servicecentral kan flera bokföringsenheters rapporteringstjänster automatiseras med ett enda program eller en enda licens med samma centraliserade investeringskostnad, vilket minskar kostnadsbördan för den enskilda kommunen. Kommunspecifikt arbete måste utföras, om kostnadsställena inte är strukturerade på exakt samma sätt eller om applikationerna är inte är exakt de samma i de kommuner som är verksamma under samma servicecenter för ekonomiförvaltning.

Om en kommun eller samkommun beslutar att fortfarande producera uppgifterna manuellt, uppkommer inga investeringskostnader för automatisk rapportering. I det alternativet använder rapportören det alternativa rapporteringssätt som Statskontoret erbjuder, varmed inga kostnadsbesparingar uppkommer då manuellt arbete kvarstår som en del av rapporteringen.

Uppdateringen av informationsinnehållen, såsom kontoförteckningen, serviceklassifikationen eller andra ändringar av informationsinnehållen, orsakar inga särskilda kostnader som ska be-

aktas till följd av det automatiska rapporteringssättet, eftersom kommunerna och samkommunerna redan enligt de nuvarande bestämmelserna ska avgiftsfritt lämna tillräcklig information om ekonomin. Ändringar i informationsinnehållet har gjorts i den nuvarande modellen och görs även i fortsättningen i enlighet med behoven. Samtidigt med övergången till automatisk rapportering utvidgas informationsinnehållet till följd av övergången från rapportering av kostnader enligt uppgiftsklassificering till rapportering enligt tjänstespecifika kostnader. Denna utvidgning kräver minst en omfattande genomgång av beräkningsobjekten i varje bokföringsenhet och den uppgår till uppskattningsvis 1—3 månadsverken när det gäller kommunens eget arbete och det inbördes definitionsarbetet hos ekonomiförvaltningens servicecenter och datasystemleverantören. En utvidgning av informationsinnehållet kräver ändringar i ekonomiförvaltningens bakgrundssystem, där kostnaderna behandlas och bokförs. Omfattande reformer av informationsinnehållet i fråga om ekonomiska uppgifter har gjorts i samband med 1995 års kommunal lag, där kommunerna övergick till affärsbokföring samt 1997, 2010 och 2018, då informationsinnehållet i insamlingen av statistiska uppgifter ändrades avsevärt. Dessa ändringar har inte ersatts separat till kommunerna, eftersom de hör till den bokföringsskyldiges uppgifter.

I kommunerna och samkommunerna samt i deras servicecenter pågår som bäst ett nationellt genomförande av inkomstregisterreformen och EU:s e-fakturadirektiv. Också i dessa reformer ska rapporteringsförmågan bygga på det behövliga XML-formatet så att gemensamma informationsspecifikationer utnyttjas i datamodellerna för faktureringen, bokföringen och den ekonomiska rapporteringen. Kommunernas ekonomiska rapportering är till sin natur endast en tillämpning av allmän ekonomisk rapportering. Reformen sänker kostnaderna för kommunerna och samkommunerna ju mer, desto mer kommunen och samkommunen också utvecklar sin egen informationsledning så att den baseras på automatiska rapporteringsprocesser inom ekonomiförvaltningen och på gemensamt specificerad information, och inte utvecklar överlappande rapportering.

Storleken på kommunens och samkommunens investeringskostnader men också den nytta som uppnås beror på deras egna beslut att utveckla den automatiska ekonomiförvaltningen och informationsledningen i fråga om ekonomisk information. Om det inte fattas beslut på kommunnivå om utveckling av den egentliga ekonomiförvaltningen, drar realiseringen av den eftersträvarde nyttan ut på tiden och den bokföringsskyldiga kommunen eller samkommunen kan inte dra nytta av kostnadsbesparingarna. Då måste kommunen anpassa sig till t.ex. tjänste- och systemleverantörernas egen utvecklingsrytm i fråga om tjänsterna och till styrning via prissättning.

Reformen sänker kommunernas och samkommunernas kostnader på lång sikt. Tidpunkten för de kostnadssänkande konsekvenserna och deras mängd beror på kommunens och samkommunens egna beslut. Kostnaderna kan sänkas genom att ordna ekonomiförvaltningen i de effektivaste helheterna och vid behov i större helheter, varvid flera bokföringsskyldiga kan utnyttja den uppnådda rapporteringsförmågan. Likaså kan man på nivån för ekonomiuppgiftssystemet genom egna beslut förutsätta att uppgifterna i inköps- och försäljningsfakturorna behandlas i enlighet med EU:s nätfaktureringsstandard samt att bokföringstransaktioner mellan systemen presenteras och förmedlas på ett kompatibelt sätt i XBRL-rapporteringen med hjälp av ett presentationssätt i XBRL GL. Det väsentliga är att den strukturella informationen om fakturan, kvittot eller betalningstransaktionen inte går förlorad i de ekonomiska datasystemen. XBRL-presentationen kan också utnyttjas för framläggande av uppgifter i det allmänna datanätet. Kommunerna kan i samarbete utveckla och ta i bruk behövliga utvidgningar av informationsinnehållet i den egna verksamheten och ta i bruk dem i de interna processerna och i offentliggörandet av uppgifter samt i riktmärkningen.

Förslaget uppskattas ha konsekvenser i fråga om de nuvarande arbetsuppgifterna i kommunernas och samkommunernas ekonomiförvaltning. Förändringen sänker personalkostnaderna vid servicecentren för stödtjänster inom kommunernas och samkommunernas ekonomiförvaltning. Trots att antalet uppgifter som ska rapporteras om både av kommunerna och samkommunerna ökar, kan arbete besparas genom att informationen begärs automatiskt på detaljnivå och i så hög grad som möjligt angiven enligt bokföringen. Arbetet med att kombinera uppgifter undviks på så sätt hos den som rapporterar uppgifter och utförs i stället automatiskt i de olika rapporteringsvyer där informationen utnyttjas.

Investeringskostnaderna för verkställandet av förslaget bedöms på enskilda kommuners och samkommuners nivå betala igen sig på uppskattningsvis cirka fem år genom en effektivare och mindre arbetsintensiv rapportering inom ekonomiförvaltningen. Som utgångspunkt har sparpotentialen på årsnivå uppskattats i medeltal uppgå till ett belopp motsvarande kostnaderna för cirka 0,5—1 årsverke per rapporteringsskyldig. Antalet årsverken har på grundval av de nuvarande informationsinsamlingarna uppskattats såsom den arbetsmängd som går åt till extern ekonomirapportering och till utförandet av de interna informationshanteringsuppgifter som anknyter till den inom antingen kommunen eller samkommunen och som köpta tjänster. I propositionen föreslås det att en effektivisering på ca 3,7 dagsverken ska beaktas per kommun. Besparingen i årsverken riktas i många fall till servicecentret för ekonomi- och personalförvaltning i stället för till den rapporteringsskyldiga, varvid den eventuella nyttan syns i kommunens eller samkommunens serviceavgifter.

På basis av nyttan av det föreslagna verksamhetssättet föreslås det att moment 28.90.30 Statsandel till kommunerna för ordnande av basservicen minskas med 150 000 euro år 2022, med ytterligare 300 000 euro år 2023 och med ytterligare 150 000 euro år 2024. Nämda minskning av kommunernas statsandelar täcker endast en liten del av den bestående kostnadsnytta som automatiseringen medför kommunerna och samkommunerna. Avdraget kan riktas till kommunerna t.ex. som ett lika stort avdrag per invånare. Det slutliga beslutet om hur minskningen ska genomföras fattas i samband med budgetberedningen för 2022. Med minskningen realiseras produktivitetsvinster i kommunerna och finansieras kostnaderna för den nya verksamhetsmodellen. Detta täcker under hälften av kostnaderna för statskontorets informationsresurs.

En föreslagen betydande ändring i verksamhetsmodellen som påverkar rapporteringskostnaderna på lång sikt är att informationen framöver ska begäras så exakt enligt bokföringen som möjligt och så att gemensamma informationsspecifikationer samtidigt förutsätts. I samband med verkställandet av regleringen kan man vid behov genom informationsstyrning uppmuntra enheter inom den offentliga ekonomin att offentliggöra bokföringen och faktureringsuppgifterna i form av öppna data genom att utnyttja de verksamhetsmodeller inklusive gemensamma informationsspecifikationer som uppstår i och med att denna proposition genomförs. Denna proposition möjliggör således mer långtgående ändringar i verksamhetssätten som också kan medföra större besparingar än vad som uppskattats ovan.

Det går inte att uppskatta de kumulativa effekterna av ändringarna. Som en verkningsmekanism har dock identifierats den samtidiga tekniska harmoniseringen av informationsinnehållet i EU-nätfakturer och e-kvitton samt utvecklandet av företagens automatiska ekonomirapportering. Dessa liknande ändringar tillsammans med denna reform skapar möjlighet att utveckla en ny slags digital ekonomiförvaltning och tjänster i anknytning till den.

Konsekvenser för statsfinanserna

Om lagförslagen antas kan det ha konsekvenser för statens fasta budgetutgifter. Konsekvenserna beror på hur väl man lyckas minska antalet parallella datainsamlingsprocesser och interoperabilitetstjänster hos myndigheterna i genomförandefasen.

I tjänstens inkörningsfas åren 2019—2021 uppkommer inga besparingar. Statistikcentralen, Utbildningsstyrelsen, Institutet för hälsa och välfärd och Statskontoret samt av ministerierna åtminstone finansministeriet ska delta intensifierat i stödet för den nya rapporteringsformen.

Staten orsakas bestående kostnader för den modell som tas i bruk i enlighet med förslaget från och med 2021. Kostnaderna för upprätthållande och utvecklande för 2019 och 2020 är en del av de nuvarande utvecklingsprojekten och finansieringen av dem. Statskontorets utvecklingsprojekt finansieras med medel under moment 28.90.20 Utveckling av den offentliga sektorns gemensamma informationsförvaltning och informationshantering.

Enligt förslaget ökar Statskontorets permanenta utgifter 2021 med 1,3 miljoner euro till följd av alla ändringar i uppgifterna i anslutning till denna reform. På detta sätt täcks de nuvarande rapporteringssuppgifterna i fråga om kommunernas ekonomiska uppgifter, upprätthållandet av informationsmodellen för rapporteringen, upprätthållandet av den feedback-kanal som ska inrättas samt utarbetandet och upprätthållandet av gemensamma anvisningar vilka överförs till Statskontoret. Finansieringen täcker direkta personalkostnader, köp av tjänster, avtal om lämnande av information och kostnader för informationssystemen, samt småskaligt utvecklingsarbete under upprätthållandet av tjänsterna. Behovet av tilläggsfinansiering har beaktats i ramarna för statsfinanserna under moment 28.20.01 Statskontorets omkostnader.

De föreslagna ändringarna minskar Statistikcentralens inkomster från avgifter med ca 80 000 euro stegvis från och med år 2020. Inkomsterna har huvudsakligen influtit från Utbildningsstyrelsen och finansministeriet för uppdrag som gällt insamling av uppgifter.

I nuläget har Ålands statistikmyndighet mot en årlig avgift på 15 000 euro från Statistikcentralen lämnat uppgifter om de åländska kommunernas och landskapsförvaltningens ekonomi för insamlingen av statistisk information. I fortsättningen är Statskontoret avtalspart och avtalar om uppgiftslämnandet. Det föreslås att beloppet av den årliga ersättningen på 15 000 euro dras av från moment 28.30.01 Statistikcentralens omkostnader från ingången av 2022. Motsvarande summa ingår i ökningen av Statskontorets omkostnader från och med år 2021 och före det i projektfinansieringen för år 2020.

Den föreslagna minskningen av finansieringen av de nuvarande uppgifterna inom direkt insamling av information kan göras tidigast 2022, då de olika myndighetsuppgifterna inom direkt insamling av uppgifter enligt den nuvarande verksamhetsmodellen kan avslutas. I fråga om de ändrade uppgifterna föreslås det att finansieringen minskas utöver den stegvisa minskningen av statsandelarna för kommunal basservice, med 300 000 euro från Statistikcentralen (moment 28.30.01) och med 10 000 euro från Institutet för hälsa och välfärd (moment 33.03.04) i enlighet med de uppskattade fördelarna. Dessutom minskas från den ersättning (60 000 euro) som Utbildningsstyrelsen för närvarande betalar till Statistikcentralen för informationssamling en del som motsvarar de faktiska inbesparingarna (moment 29.01.02). Från finansministeriet (moment 28.01.01) minskas 20 000 euro från betalningar till Statistikcentralen för utförandet av nuvarande informationssamlingar. Uppskattningarna av konsekvenserna och anslagsbesparingarna preciseras när arbetet med att definiera informationsinnehållet framskrider.

Finansieringen av de nationella interoperabilitetstjänsterna vid Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata som inleder sin verksamhet vid ingången av 2020 och som ska utnyttjas i den nya verksamhetsmodellen ingår inte i propositionen.

Konsekvenser för samhällsekonomin

De ändringar som föreslås i propositionen har indirekta konsekvenser för samhällsekonomin i och med den produktivitetstillväxt som följer av effektiviseringen av stödtjänsterna inom ekonomi- och personalförvaltningen. Ändringen förbättrar kostnadseffektiviteten i kommunernas förvaltning och i förvaltningens stödtjänster. För att effekterna ska kunna realiseras måste kommunerna och samkommunerna fatta egna beslut om ändringar i verksamheten och en utsträckning av de automatiska rapporteringskraven så att de täcker anskaffningen av stödtjänster.

Konsekvenser för företagen

Ändringen har betydande konkurrensstärkande effekter för de företag som producerar IKT- och stödtjänster för ekonomiförvaltningen. Till följd av ändringarna blir de nuvarande servicecentren för ekonomi- och personalförvaltningen samt informationssystemslieferantöerna tvungna att ändra sina affärsmodeller när det gäller ekonomiuppföljnings- och rapporteringstjänster och utsätts för den konkurrens som uppstår i och med de nya rapporteringstjänsterna.

Som en följd av ändringarna förenklas verksamheten så att företagens bokslutsrapporteringskostnader minskar. Detta gäller särskilt kommunernas koncernrapportering, om kommunkoncernens delvis ömsesidiga rapporteringsbehov beaktas när förslaget genomförs.

Rapportering enligt den föreslagna ändringen förutsätter att kommunerna och samkommunerna förpliktar de företag som producerar köptjänster att specificera sina fakturor enligt de rapporteringskrav som gäller ekonomisk information. Specifikationsplikten har små kostnadshöjande effekter för företagens ekonomiförvaltning.

Ändringarna snedvrider inte konkurrensen, utan minskar kommunernas system- och leverantörsinlåsningar, och främjar på det sättet konkurrensen. Kommunerna och samkommunerna kan förbättra sin ställning i förhållande till leverantörerna av tjänster och informationssystem särskilt om de när förslaget genomförs öppnar sin bokföring och fakturering med hjälp av den föreslagna verksamhetsmodellen och gemensamma informationsspecifikationer. Till följd av ändringen minskar den marknadskoncentrering som är förknippad med ekonomisk rapportering, konkurrensen ökar och ändringarna gör det möjligt för små företag att ta sig in på marknaden för rapporteringstjänster.

Ändringarna ökar i inledningsskedet automatiseringsinvesteringarna vid servicecentren för ekonomiförvaltning för att utveckla de nya verksamhetsmodellerna och tjänsterna. Dessutom påverkar ändringarna de företag som levererar informationssystem. De företag som erbjuder ekonomisk rapportering behöver i inledningsskedet göra investeringar för att utveckla verksamheten och på grund av ändringarna i rapporteringen. Investeringar i automatik bidrar till att effektivisera företagens tjänster.

Ändringarna bidrar till att nya arbetssätt utvecklas i företag som erbjuder tjänster för ekonomiförvaltningen. Nya verksamhetsmodeller för utnyttjande av egna data kan uppstå också i företag som erbjuder ekonomisk rapportering. Ändringarna förbättrar tillväxtförutsättningarna eftersom nya affärsmodeller kan medföra tillväxt på nya områden.

4.2 Konsekvenser för kommunerna och samkommunerna

Tillgången till aktuell och jämförbar ekonomisk information har betydelse för ledningen av kommunens verksamhet och ekonomi.

Den föreslagna ändringen påverkar inte kommunernas eller samkommunernas interna förfaranden eller behörigheten i fråga om den interna organiseringen av uppgifter och organiseringen av verksamheten. Inte heller förutsättningarna för planeringen och uppföljningen av kommunens eller samkommunens egen verksamhet begränsas. Av de uppgifter som ska rapporteras krävs enhetlighet till formen och innehållet, men utöver det ska kommunen eller samkommunen fortfarande ha möjlighet t.ex. att göra egna mer exakta datainsamlingar och specifikationer. Kommunerna ska se till att också den fakturering som tjänsteleverantörerna lämnar produceras i en interoperabel form för rapporteringen.

Den arbetsinsats som frigörs genom omorganiseringen av verksamheten enligt propositionen kan kommunen eller samkommunen på eget beslut rikta till någon annan verksamhet eller spara in.

Enligt den föreslagna verksamhetsmodellen svarar kommunen eller samkommunen för riktigheten hos den information som lämnas till rapporteringssystemet. Om kommunen eller samkommunen själv, en enskild myndighet som använder informationen eller någon annan som utnyttjar uppgifterna upptäcker ett fel i uppgifterna ska den genom kanalen för feedback kontakta kommunen eller samkommunen i fråga. Kommunen eller samkommunen ska själv publicera de korrigerade uppgifterna så att de är tillgängliga för alla som utnyttjar informationen. Fel i bokföringen korrigeras enligt bokföringsprinciperna i form av nya poster när den period som korrigeringen gäller är avslutad. Tekniska fel i informationsinnehållet som uppstår under sammanställandet av uppgifter för den interna redovisningen och produktionen av rapporten ska korrigeras utan dröjsmål.

4.3 Konsekvenser för övriga myndigheter

I och med ändringen överförs datainsamling från Statistikcentralens och i mindre mån Utbildningsstyrelsens och Institutet för hälsa och välfärds insamlingar av statistik till Statskontorets rapporteringstjänst. Ansvar för förvaringen av offentliga uppgifter överförs delvis från Statistikcentralen till Statskontoret, men kvarstår hos Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd i fråga om de uppgifter som inte sparas i Statskontorets tjänster. När det gäller finansieringssystemet för undervisnings- och kulturverksamhet svarar Utbildningsstyrelsen även i fortsättningen för beräkningen, rapporteringen och för insamlingen av kostnadsuppgifter från privata aktörer samt för att förvalta informationstjänsten om statsandelar. Beroende på genomförandet av systemet kan det hos Utbildningsstyrelsen fortsättningsvis bli kvar en del uppgifter i anknytning till insamling av kostnadsinformation som är nödvändiga med tanke på undervisnings- och kulturväsendets finansieringssystem också i fråga om den grundläggande konstundervisning som kommunerna ordnar, museer, teatrar och orkestrar samt yrkesutbildning. Om privata aktörer som får statsandelsfinansiering i framtiden kan förpliktas att delta i systemet för insamling av kostnadsuppgifter kan man vänta sig större besparingar i utbildningsförvaltningen. Ansvar för förvaringen av statistiskt material kvarstår hos statistikmyndigheterna.

Ändringen påverkar inte ansvaret för att definiera och förvalta de begrepp som informations-specifikationerna för ekonomiska uppgifter baseras på. De begrepp som tillämpas vid insamling av ekonomiska uppgifter har specificerats i den allmänna lagstiftningen om kommunerna och

samkommunerna och i lagstiftningen om deras uppgifter, och omfattas även i fortsättningen av respektive ministeriums behörighet. Statistikmyndigheterna fortsätter ansvara för specificeringen och förvaltandet av begreppen och klassificeringarna inom statistikväsendet. På motsvarande sätt kvarstår uppgiften att ansvara för bokföringsbegreppen hos bokföringsnämnden och hos de myndigheter som deltar i nämndens sektion.

Statistikcentralen och andra myndigheter som samlar in information kommer inte längre att ha någon roll i samordningen av innehållet i de enskilda datainsamlingsblanketterna. Datainsamlingsblanketten kommer att ersättas med en formbunden samarbetsmodell enligt interoperabilitetsmodellen i samarbetsgruppen för informationsspecifikation. Den informationsmodell som ska förvaltas inklusive begreppen i den täcker informationsspecifikationerna för flera myndigheter som samlar in och använder data. Samarbetsgruppen säkerställer de ekonomiska begreppens sektorsövergripande interoperabilitet, vilket eliminerar de problem med begreppens interoperabilitet som finns i den nuvarande verksamhetsmodellen. Avsikten är att harmoniseringen av informationsspecifikationer ska omfatta kommunernas och samkommunernas egen information i stället för det nuvarande definitionsarbete som krävs för datainsamlingsblanketterna.

Om det sker framsteg också när det gäller företagens skattedeklarationer, företagens skyldighet att anmäla bokslutsuppgifter och utvecklandet av den lagstiftningshelhet som gäller företagens ekonomiska rapportering i form av statistikblanketter kan de olika myndigheternas insamling av ekonomiska uppgifter förenhetligas som en helhet både i fråga om uppgifter om offentliga samfund och företagsuppgifter.

Finansministeriet svarar också i fortsättningen, i fråga om hanteringen av ekonomisk information, i enlighet med sina uppgifter för den offentliga förvaltningens allmänna utveckling och för utvecklingen av informationsförvaltningen, för främjandet av samarbetet i fråga om informationsförvaltningen mellan staten, kommunerna och samkommunerna samt för utvecklingen och samordningen av gemensamma verksamhetsmässiga och tekniska lösningar och metoder. Till finansministeriets uppgifter hör också ärenden som gäller kommunalförvaltningen och den kommunala ekonomin. Finansministeriet sköter denna uppgift genom att organisera myndigheternas samarbete i samarbetsgruppen för informationsspecifikation och genom att sörja för tillräcklig informationsstyrning som stöder verksamhetsmodellen.

I samband med ändringen koncentreras sammanställandet, utarbetandet och rapporteringen av anvisningar för den praktiska ekonomirapporteringen i kommunerna och samkommunerna till Statskontoret. Andra myndigheter deltar i samarbetet som anknyter till utarbetandet av anvisningarna.

Åren 2020—2022 uppskattas ändringen påverka de myndigheters verksamhet som använder informationen i form av fler kontroller av uppgifter och fler svar på begäran om uppgifter. Myndigheterna måste också förnya sina egna processer för utnyttjande av ekonomisk information, eftersom informationsunderlaget ändras. Reformen medför många förfrågningar till de statliga myndigheterna om de nya informationsspecifikationerna och ett behov av att intensifierat kontrollera uppgifter alltid när de produceras första gången. Till sin natur är detta en tillfällig tilläggsuppgift. Till det första skedet av den nya rapporteringen anknyter en risk för att den ekonomiska informationens kvalitet försämrats, då både sättet för lämnande av information och data-innehållet samtidigt ändras. För att minimera riskerna vid övergångsskedet för förnyandet av rapporteringssystemet ska det satsas mer än normalt på kvalitetskontroll av ekonomisk information vid övergången från det gamla systemet till det nya.

Vid reformen tas för definition av informationens innehåll och för harmoniseringen i bruk en interoperabilitetsmodell och som stöd för den en interoperabilitetsplattform. Enligt förslaget ska förvaltningen av informationsspecifikationer för ekonomiska uppgifter, som i dag sköts av respektive myndighet och med enskilda blanketter, samlas i en gemensam process i enlighet med interoperabilitetsmodellen, och upprätthållandet och offentliggörandet av informationsspecifikationer för ekonomisk information ska överföras från de olika myndigheternas egna tjänster till de interoperabilitetstjänster som förvaltas av Befolkningsregistercentralen (kommande Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata).

Om förslaget genomförs får kommunerna och samkommunerna med en centraliserad teknisk beskrivning och tidsplan för rapporteringen alla de andra myndigheternas krav på ekonomiska uppgifter. På basis av samarbetet ska finansministeriet årligen utfärda en förordning av finansministeriet med närmare bestämmelser om informationsinnehållet i och tekniska beskrivningar av de informationsinnehåll som ska rapporteras under följande räkenskapsperiod. I samband med utfärdandet av förordningen ska finansministeriet bedöma om det är ekonomiskt och verksamhetsmässigt sett möjligt och skäligt för kommunerna att producera informationsinnehållet. Respektive myndighet ansvarar fortfarande för att beskriva och förvalta de begrepp, specifikationer och klassificeringar som hör till myndighetens egna arbetsuppgifter i Myndighetens för digitalisering och befolkningsdatas interoperabilitetstjänster, och för organisationernas interna specifikationsarbete. Det ändrade specifikationsarbetssättet påverkar inte permanent de nuvarande myndighetsspecifika kostnaderna eftersom de nuvarande arbetsuppgifterna och ansvaren kvarstår trots det ändrade verksamhetssättet.

Ändringen möjliggör en modell med ett enda serviceställe för kommunerna och samkommunerna, där kommunens eller samkommunens representant kan ställa frågor om informationsspecifikationer och rapporteringsfunktioner på ett och samma ställe. Frågorna kan omedelbart besvaras automatiskt eller skickas vidare till olika myndigheter för svar, och svaret kan automatiskt skickas vidare för att utnyttjas av andra.

Ändringen minskar antalet egna datainsamlings- och rapporteringsprocesser hos de olika myndigheterna. På motsvarande sätt minskar antalet förvaltningstjänster för informationsspecifikationer. Konsekvenserna gäller framför allt Statistikcentralens och delvis Utbildningsstyrelsens och Institutet för hälsa och välfärds uppgifter och omkostnader. Ändringarna kan också påverka andra myndigheter som hanterar ekonomisk information till den del som arbetsuppgifter överförs till andra myndigheter eller upphör.

Ändringarna bedöms inte ha några direkta konsekvenser i fråga om lokaler eller utrustning. Ändringen har konsekvenser för de datainsamlingsprogram som myndigheterna använder och för de interoperabilitetstjänster som behövs.

Kommunernas och samkommunernas rapporteringsskyldigheter ändras i reformen så att de överensstämmer med verksamhetsmodellen för automatisk rapportering. Ändringen uppskattas minska den administrativa bördan i kommunerna. Dessutom minskar statsförvaltningens administrativa uppgifter i anslutning till rapporteringen och förvaltningen av informationsspecifikationer.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för personalen och jämställdheten mellan könen

Ändringen bedöms minska arbetsuppgifterna i anslutning till den ekonomiska rapporteringen inom de kvinnodominerade stödtjänsterna inom ekonomi- och personalförvaltningen med flera månadsverken för varje bokföringsenhet. Enligt Statistikcentralens statistik var cirka 87 procent av löntagarna inom ekonomi- och personalförvaltningen i kommunsektorn år 2016 kvinnor. Motsvarande könsfördelning kännetecknar också personalen vid kommunernas servicecentraler för ekonomi- och personalförvaltningen.

Ändringen har konsekvenser för Statskontorets personal i och med de nya arbetsuppgifterna. I inrättningsskedet åren 2018—2020 är den årliga personaleffekten cirka två till tre årsverken som överförs år 2021 vid övergången från projektfasen till bestående arbetsuppgifter. De bestående uppgifternas omfattning är cirka tre till fyra årsverken. Statistikcentralens personalbehov minskar med cirka fyra årsverken efter år 2022 när det gäller direkta arbetsuppgifter inom de nuvarande insamlingarna av kommunala data och publiceringen av uppgifterna i kommunstatistiken. Dessutom minskar behovet av personal inom Statistikcentralens indirekta arbetsuppgifter i anslutning till insamling av kommunala ekonomiska data och avgiftsbelagd datainsamling, som genomförts som en del av den direkta insamlingen av ekonomiska uppgifter från kommunerna.

I inledningsskedet åren 2020—2021 har reformen konsekvenser för personalens arbetsuppgifter hos de centrala aktörer som utnyttjar uppgifterna. Personal från Statistikcentralen, Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd behövs i inledningsskedet för att utbilda, ta fram anvisningar och informationsspecifikationer och säkerställa att uppgifterna produceras på ett korrekt sätt i övergångsfasen. Personaleffekten uppgår till några månadsverken per år.

De nuvarande uppgifterna att förvalta de centrala myndigheternas anvisningar och informationsspecifikationer kvarstår även i fortsättningen i de nuvarande organisationerna. Ändringen gäller ett arbetssätt där informationsspecifikationerna och de anvisningar som stöder dem förvaltas enligt en gemensam verksamhetsmodell och med gemensamma förvaltningsprocesser och instrument.

Övriga samhälleliga konsekvenser

Ändringarna förväntas medföra konsekvenser för insynen i den offentliga förvaltningen ur medborgarnas synvinkel. Efter ändringarna har kommunens invånare öppnare tillgång till information om kommunernas och samkommunernas ekonomiska situation och kostnaderna för tjänsterna.

Ändringarna förväntas inte ha några väsentliga direkta konsekvenser för olika befolkningsgrupper eller geografiskt för olika regioner.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Finansministeriet tillsatte den 5 september 2012 Programmet för utveckling av statistikföring och informationsförsörjning i fråga om kommunernas ekonomiuppgifter (Kommuninformationsprogrammet, VM078:00/2012). I Kommuninformationsprogrammet utvecklas gemensamt

specifikationer, verksamhetssätt och tjänster för förvaltningen som gäller uppföljningen av, rapporteringen om och användningen av uppgifter om kommunernas ekonomi. Genom att införa åtgärder som tagits fram inom Kommuninformationsprogrammet och genom att ändra arbets-sätten eftersträvas en ökad produktivitet i form av ett minskat antal årsverken inom kommunernas och samkommunernas hantering och rapportering av ekonomiska uppgifter. Dessutom är ett mål att producera aktuell och jämförbar information för den lokala och statliga förvaltningens beslutsfattande.

Genomförandeplanen för Kommuninformationsprogrammet omfattade som en av flera uppgiftshelheter en kartläggning av den gällande regleringen om kommunernas informationsskyldighet, som skulle utgöra grunden för uppfyllandet av programmets mål. Enligt utredningen (Tommi Oikarinen: Kuntien tiedonantovelvoitteiden säädösperusta – nykytila ja analyysi, finansministeriets publikationer 20/2016) består bestämmelserna om kommunernas skyldighet att lämna uppgifter och om andra myndigheters rätt att få uppgifter av över 200 separata skyldigheter. En del av bestämmelserna ålägger kommunen att lämna uppgifter medan en del fastställer att andra myndigheter har rätt att få uppgifter från kommunerna. Kartläggningen visade att bestämmelserna om kommunernas skyldigheter att lämna information i fortsättningen bör utvecklas i en enhetligare och exaktare riktning, framför allt när det gäller vilka uppgifter som ska lämnas ut.

En expertgrupp (VM114:00/2015) som finansministeriet tillsatte för att bereda införandet av de åtgärder som tagits fram inom ramen för Kommuninformationsprogrammet utredde bland annat vilka lagändringar som verkställandet av Kommuninformationsprogrammet förutsätter. För den fortsatta beredningen av den ovannämnda expertgruppens förslag tillsatte finansministeriet den 19 juni 2017 Utvecklingsgruppen för reglering av den offentliga förvaltningens uppföljning och rapportering av ekonomisk information (VM048:00/2017, laggruppen för ekonomisk information), som bland annat har i uppgift att se till att de lagändringar som modellen för kommunernas och landskapens automatiserade rapportering av ekonomiska uppgifter förutsätter bereds. Laggruppen för ekonomisk information bestod av representanter för finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Finlands Kommunförbund och Statskontoret samt permanenta sakkunniga från Statistikcentralen och Institutet för hälsa och välfärd. Dessutom har representanter för andra ministerier vilkas förvaltningsområden omfattar lagstadgade uppgifter som sköts av kommunerna och landskapen deltagit i arbetsgruppens arbete.

I samarbete mellan laggruppen för ekonomisk information och ministerierna bereddes ett utkast till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner och landskap. Utkastet till proposition med utkast till förordningar var på remiss i juni—augusti 2018. Regeringspropositionen lämnades dock inte till riksdagen på grund av att behandlingen av landskapslagen och annan lagstiftning om landskapsreformen drog ut på tiden och senare förföll i mars 2019. Efter det att landskapsreformen förföll har beredningen av en automatiserad rapporteringsmodell för ekonomisk information fortsatt i fråga om kommunerna och samkommunerna.

Den aktuella regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet på basis av ovannämnda beredning. I beredningen har deltagit experter från ministerierna och Statskontoret, Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd och Finlands Kommunförbund. Utkastet till regeringsproposition med utkast till förordningar var på remiss sommaren 2019. Dessutom har dataskyddsfrågor i anslutning till den föreslagna rapporteringsmodellen och informationsresursen för ekonomisk information behandlats med Dataombudsmannens byrå.

Enligt propositionen ska finansministeriet organisera det samarbete som behövs för samordningen av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som interoperabiliteten förutsätter. För beredning och upprätthållande av de informationsspecifikationer som anknyter till genomförandet av lagstiftningen, tillsatte finansministeriet den 19 juni 2016 en samarbetsgrupp för förvaltning av informationsspecifikationer för ekonomiska uppgifter om den offentliga förvaltningen (VM049:00/2017). Samarbetsgruppen är en permanent arbetsgrupp som tillsätts för en mandatperiod på tre år i taget. Arbetsgruppens uppgifter och sammansättning ska kompletteras så att de bättre motsvarar den i propositionen föreslagna uppgiften. Arbetsgruppens uppgift är att förvalta ordlistor, kodsystém och tekniska beskrivningar, inklusive behövliga anvisningar, som hänför sig till ekonomiska uppgifter om kommunerna och rapporteringen av dessa. Arbetsgruppen är samtidigt samarbetsgrupp för ett informationsområde när det gäller genomförandet av den nya informationshanteringslagen. I samarbetet deltar alla de ministerier och andra ämbetsverk enligt vars lagstiftning för förvaltningsområdet och till vars uppgifter det hör att definiera de begrepp och specifikationer som används i uppföljningen och rapporteringen av kommunernas ekonomi. I gruppen deltar dessutom Finlands Kommunförbund och representanter för kommunerna.

Finansministeriet har finansierat Statskontorets planeringsprojekt för ibruktagande av resultaten från Kommuninformationsprogrammet för att möjliggöra genomförandet av reformen (FM/1210/02.02.03.09/2016). Genomförandet och införandet av de planenliga rapporteringstjänsterna inleddes med hjälp av utvecklingsfinansiering i november 2016 och pågår till slutet av 2020. Finansieringen av den lagstadgade uppgiften som föreslås från och med år 2021 har beaktats i ramarna för statsfinanserna i Statskontorets finansiering.

5.2 Yttranden och hur de har beaktats

Remissbehandling sommaren 2018

Utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner och landskap och anknytande förordningar var på remiss 21.6—11.9.2018. Utlåtanden begärdes av bl.a. ministerierna, kommunerna, samkommunerna, landskapsförbunden, Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen, Statskontoret, Finlands Kommunförbund samt av ekonomiförvaltnings- och revisions-sammanslutningar. Sammanlagt inkom 60 utlåtanden. Utlåtanden gavs av 29 kommuner, 11 samkommuner som övergår till landskapen eller andra organisationer med anknytning till landskapen samt av 20 andra aktörer.

Remissinstanserna understödde allmänt taget målen i propositionen och ansåg att den föreslagna rapporteringsmodellen kan förverkligas. Den föreslagna modellen bedömdes förbättra tillförlitligheten, jämförbarheten och aktualiteten hos de uppgifter som fås om kommunernas och landskapens ekonomi. Reformen ansågs också främja öppenhet och digitalisering av förvaltningen, samt öka konkurrensneutraliteten mellan företag och att skapa nya möjligheter för affärsverksamhet.

Kommunerna bedömde i sina utlåtanden att reformen minskar den arbetsmängd som behövs vid rapportering av ekonomisk information efter införandet av rapporteringsmodellen. Också ministerierna bedömde att den offentliga förvaltningens kostnader minskar när mängden oenhetlig informationsinsamling minskar avsevärt. De statliga myndigheter som för närvarande samlar in information ansåg däremot att ändringen inte minskar på kostnaderna för informationsinsamlingen i nämnvärd mån, trots att ett mer omfattande kombinerande av informationsinnehållet i informationsinsamlingarna ses som en framtida möjlighet.

Största delen av remissinstanserna ansåg att de ansvar som föreslagits för rapporteringsmodellen var tydliga. De statliga myndigheter och en del av de ministerier som för närvarande ansvarar för insamlingen av information framförde dock sin oro för att ansvarsfördelningen splittras, och de konstaterade att ansvaret för granskningen av informationen och för anvisningar ska finnas hos en statlig myndighet. Kommunerna och landskapsförbunden anser det vara viktigt att kommunerna och landskapen deltar i specificeringen av informationen. Kommunerna betonade att särskild uppmärksamhet ska fästas vid att informationen som samlas in är väsentlig och ändamålsenlig. Det är enligt kommunerna dessutom viktigt att information samlas in och publiceras i sådan form att den kan utnyttjas av kommunerna och landskapen och deras invånare. En del av kommunerna ansåg att det informationsinnehåll som ska rapporteras är omfattande. En del av kommunerna hade fått den uppfattningen att koncernbokslutsuppgifter ska rapporteras mitt i räkenskapsperioden, vilket inte avses i förslaget.

Det bedömdes att ibruktagandet av modellen kräver i kommunerna bl.a. att de klassificeringar som används vid rapporteringen ska föras in i informationssystem och att beräkningsobjekten ska gå igenom, att personer ska utbildas och att nya arbetsmetoder ska gås igenom samt att investeringar ska göras i utvecklingsarbete. Det konstaterades att ett lyckat genomförande kräver att staten deltar i ersättandet av de kostnader som uppkommer för kommunerna i ändringskedet. Det konstaterades också att det behövs tydliga och entydiga anvisningar för genomförandet samt tillräcklig utbildning och praktiskt stöd. Staten bör också ha en viss angiven aktör som svarar för genomförandet. Flera remissinstanser betonade att informationsinnehållet och formkraven för rapporteringen ska vara klart och tydligt definierade i god tid innan modellen träder i kraft.

Remissbehandling sommaren 2019

Utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om produktion och rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner och samkommuner och anknytande förordningar var på remiss mellan den 1 juli och den 6 september 2019. Utlåtanden begärdes av kommunerna, samkommunerna, ministerierna, Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen, Statskontoret, Dataombudsmannens byrå, Finlands Kommunförbund samt av ekonomiförvaltnings- och revisionssammanslutningar. Sammanlagt inkom 77 utlåtanden. Utlåtanden gavs av 42 kommuner, 13 samkommuner och 22 andra aktörer.

Målsättningarna ansågs allmänt taget vara positiva och propositionen konstaterades främja uppnåendet av dem. Liksom under den tidigare remissbehandlingen bedömdes den föreslagna modellen förbättra tillförlitligheten, jämförbarheten och aktualiteten i fråga om de uppgifter som fås om kommunernas ekonomi.

I yttrandena betonades vikten av omsorgsfullt genomförande och tillräckliga resurser mer än i den tidigare remissbehandlingen. I initialskedet kräver den nya verksamhetsmodellen bland annat att kommunerna uppdaterar sina informationssystem och utvecklar den egna verksamheten samt utbildar sin personal. Nyttan kan uppnås först på längre sikt.

Kommunerna förhöll sig i princip positivt till propositionen, men flera kommuner och Finlands Kommunförbund förutsatte i sina utlåtanden att kostnaderna för genomförandet ersätts. Nedskärningen av statsandelarna till ett belopp som motsvarar de uppskattade kostnadsfördelarna från och med 2022 ansågs heller inte vara motiverad, speciellt på kommunalt håll.

Flera kommuner och samkommuner konstaterade att de också själva drar nytta av mer avancerad rapportering och modellen skulle, om den genomfördes på ett lyckat sätt, minska också

kommunernas kostnader för rapporteringen. Det föreslagna informationsinnehållet och tidtabellen för lämnande av uppgifter stöder dock inte till alla delar kommunens interna informationsledning. En del kommuner konstaterade att uppgifterna kommer att krävas på en noggrannare nivå än vad som hittills krävts i statistikrapporteringen. Kommunerna och Finlands Kommunförbund betonade vidare att särskild uppmärksamhet bör fästas vid att den information som samlas in är väsentlig och ändamålsenlig.

Automatiseringen av produktionen och rapporteringen av ekonomisk information understöddes av de statliga myndigheterna. Särskild uppmärksamhet bör dock fästas vid uppgifternas tillförlitlighet särskilt i övergångsskedet.

Dataombudsmannen och vissa andra remissinstanser lyfte fram behovet att ytterligare förtydliga den föreslagna regleringen och motiveringen till propositionen särskilt med tanke på behandlingen av personuppgifter, den registrerades rättigheter och den personuppgiftsansvariges ansvar samt i allmänhet med tanke på bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

I utlåtandena framfördes dessutom ett flertal detaljerade korrigerings-, preciserings- och kompletteringsförslag för innehållsmässig och teknisk utveckling av utkastet till proposition.

Beaktande av remissutlåtandena

Utifrån remissutlåtandena har bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna i propositionen kompletterats, och det har i motiveringarna närmare öppnats upp hur kostnaderna för genomförandet av reformen ska beaktas i statsbudgeten. Motiveringarna till propositionen har kompletterats bl.a. i fråga om ansvarsfördelningen mellan olika aktörer och administreringen av informationsresursen för ekonomisk information, som är Statskontorets uppgift. I motiveringarna har också förfarandet vid rättelse av fel i den ekonomiska informationen beskrivits närmare.

Den juridiska naturen hos finansministeriets beslutsfattande vid det årliga fastställandet av informationsinnehållen har bedömts närmare i den fortsatta beredningen. Saken behandlas närmare i avsnittet om bedömning av grundlagsenligheten (kapitel 4). I motiveringen till positionen beskrivs också närmare förhållandena mellan och den förpliktande karaktären hos de bestämmelser som utfärdas genom förordning av statsrådet, genom bokföringsnämndens kommunsektions anvisningar och genom den förordning av finansministeriet om det närmare informationsinnehållet och om tekniska specifikationer som utfärdas årligen.

På basis av utlåtandena har propositionens motiveringar och bestämmelser om skyddet för personuppgifter och offentlighetsprincipen preciserats och kompletterats. Statskontorets uppgift som personuppgiftsansvarig har förtydligats i regleringen. Användningen av personuppgifter har begränsats endast till de myndigheter som har rätt att få uppgifter. Propositionens förhållande till dataskyddsförordningen och särskilt till de registrerades rättigheter som tryggas i den har kompletterats i bestämmelserna om Statskontorets uppgifter och i motiveringen till dem.

I propositionen har beaktats risken för att systemen inte fungerar och vissa kommuners behov av arrangemang under övergångsperioden. Under de första åren av rapporteringsmodellen har kommunerna möjlighet att utöver det automatiska sättet att lämna uppgifter som reservsystem använda Excel-tabeller som fylls i manuellt. I fråga om det informationsinnehåll som ingår i rapporteringsmodellen beaktas i propositionen på basis av utlåtandena särredovisningsskyldigheterna enligt konkurrenslagen. Remissutlåtandena beaktas också i innehållet i de uppgifter som ska rapporteras bl.a. genom att enskilda specificeringar som är svåra att genomföra slopas och genom att beskriva minimi-informationsinnehållet.

På basis av utlåtandena har det dessutom gjorts flera preciseringar och kompletteringar samt tekniska korrigeringar i propositionens motiveringar och konsekvensbedömning.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen har inte samband med andra propositioner.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Kommunallagen

112 §. Bokföring. I paragrafen finns det bestämmelser om den reglering som tillämpas på kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. om bemyndigande att utfärda förordning.

Till 1 mom. fogas en hänvisning till det nya 2 mom., i fråga om vilken bokföringsnämndens kommunsektion också får meddela anvisningar och avge utlåtanden.

I nya 2 mom. föreskrivs det om bemyndigande att utfärda närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet om i vilken form kommunerna ska producera sin bokföringsbaserade ekonomiska information. Närmare bestämmelser om den balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noterna till dem som hör till kommunens bokslut samt om tablån över budgetutfallet och verksamhetsberättelsen, koncernbokslutet och noterna till det samt om delårsrapporterna får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om ekonomisk information om enskilda tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

Grundläggande bestämmelser om kommunens bokslut och verksamhetsberättelse, bokslutsnoterna, resultaträkningen, finansieringsanalysen, balansräkningen, koncernbokslutet och dess noter samt kalkylerings- och kontosystemet finns i kommunallagen och bokföringslagen. Den delårsrapport som avses här kräver i praktiken av kommunerna en motsvarande rapportering som förutsätts i rådets direktiv 2011/85/EU om krav på medlemsstaternas budgetramverk (det s.k. budgetramsdirektivet), och som utgör grunden för Statistikcentralens datainsamling Kommunekonomi kvartalsvis. Utöver vad som nämns ovan, föreslås det att närmare bestämmelser om ekonomiska uppgifter för enskilda tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom bemyndigandet att utfärda förordning av statsrådet säkerställs en enhetlig praxis för att registrera ekonomiska uppgifter och ett jämförbart informationsunderlag om kommunernas ekonomi. Det gemensamma informationsunderlag som är förpliktande för kommunerna och som fastställs genom förordning är i praktiken en förutsättning för att den automatiserade rapporteringen av ekonomiska uppgifter om kommunerna ska vara möjlig och för att informationen ska vara tillgänglig och kunna utnyttjas av alla som behöver den.

I förordningen ska det föreskrivas om de scheman som kommunernas bokslut bygger på och om bokslutsnoterna. Dessutom fastställs i huvuddrag innehållet i rapporteringen av ekonomiska uppgifter under räkenskapsperioden. Posterna i balans- och resultaträkningen samt innehållet i verksamhetsberättelsens och bokslutets noter och i rapporteringen under räkenskapsperioden fastställs närmare i anvisningarna från bokföringsnämndens kommunsektion, som också innehåller anvisningar om tillämpningen av de allmänna bokslutsprinciperna.

Kommunernas affärsverk hör till kommunens organisation och förordningen tillämpas därför också på dem. Affärsverkets resultaträkningsschema och de poster i finansieringsanalysen som bygger på schemat får dock på samma sätt som nu avvika från kommunens motsvarande schema. Balansräkningen upprättas enligt kommunens schema. Enskilda specifikationer av kommunens interna poster som för närvarande redovisas kan dock lämnas bort från affärsverkets bokslutskalkyler eftersom mer detaljerade uppgifter lämnas till informationsresursen. Även för

kommunens övriga åtskilda affärsverksamhet upprättas bokslutskalkyler fortsättningsvis med hjälp av affärsverkens scheman. Bokföringsnämndens kommunsektion kan genom sina anvisningar avgränsa de innehållskrav för bokslutet i annan åtskild affärsverksamhet som fastställs i förordningen i fråga, exempelvis bokföringsmässiga och kalkylmässiga balansenheter.

118 §. *Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning.* I det föreslagna 4 mom. beaktas den föreslagna modellen för rapportering av ekonomiska uppgifter om kommuner och Statskontorets uppgift att administrera informationsresursen för ekonomisk information. Ändringen är av teknisk natur. Gränsvärdena för nyckeltal som är en förutsättning för ett utvärderingsförfarande beräknas från och med de uppgifter som gäller 2021 utifrån de koncernbokslutsuppgifter som förvaltas av Statskontoret. Enligt lagens övergångsbestämmelser baserar sig uppgifterna för 2020 och de föregående åren ännu på de koncernbokslutsuppgifter som Statistikcentralen förvaltar.

121 a §. *Produktion och lämnande av uppgifter om kommunens verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion.* Paragrafen är ny i kommunallagen. I enlighet med 64 § 1 mom. i kommunallagen tillämpas paragrafen förutom på kommuner också på samkommuner.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om kommunens skyldighet att producera information. Momentets reglering är ny i kommunallagen, men den motsvarar till innehållet den i den gällande kommunallagen angivna förpliktelsen för kommunen att producera information. Kommunen ska producera information om kommunens verksamhet och ekonomi för användning i styrningen, ledningen och uppföljningen av kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi samt för säkerställande av möjligheterna för kommuninvånarna och de som utnyttjar kommunens tjänster att delta och påverka. Den föreslagna bestämmelsen svarar också mot behovet av ekonomiska uppgifter i realtid om kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi i samband med kommunens egen verksamhet. I ledningen av kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi är det dessutom viktigt att få jämförbar information om andra kommuners motsvarande ekonomiska nyckeltal.

Med styrning och uppföljning av kommunens verksamhet och ekonomi avses bland annat statens styrnings- och uppföljningsuppgift enligt 3 kap. i kommunallagen som är förknippad med förhållandet mellan kommun och stat. I och med att modellen tas i bruk har de myndigheter som ansvarar för styrningen tillgång till betydligt mer aktuella och jämförbara ekonomiska uppgifter om alla kommuner än i nuläget. Detta är av betydelse bland annat för beredningen av kommunekonomiprogrammet, planen för de offentliga finanserna och statens budgetförslag och för den bedömning av kommunfinansieringens tillräcklighet som är förknippad med dem, för den övriga uppföljningen av kommunernas verksamhet och ekonomi och för bedömningen av konsekvenserna av lagändringar som berör kommunerna.

Aktuell och jämförbar information förbättrar också kommuninvånarnas möjligheter att delta i och påverka kommunens verksamhet. I 5 kap. i kommunallagen föreskrivs det om kommuninvånarnas rätt till inflytande. Fullmäktige ska se till att det finns mångsidiga och effektiva sätt att delta. Kommunen ska informera kommuninvånarna, de som utnyttjar kommunens tjänster, organisationer och andra sammanslutningar om sin verksamhet. Information ska ges bland annat om kommunens ekonomi.

I 2 mom. föreslås det bestämmelser om lämnande av ekonomiska uppgifter. Kommunen ska i den form som krävs för interoperabilitet till Statskontoret lämna de i 112 § avsedda ekonomiska uppgifterna om bokföring, delårsrapport och kostnader samt de uppgifter om kostnaderna för kommunens verksamhet som enligt vad som föreskrivs annanstans i lag eller med stöd av lag

ska lämnas regelbundet. Om Statskontorets skyldighet att förvalta informationsresursen för ekonomisk information föreslås bestämmelser i lagen om statskontoret (2 § 1 mom. 4 punkten och 2 b §). Ingen avgift tas ut av kommunen för lämnande av uppgifter till informationsresursen eller för användning av informationsresursen.

Sådana ekonomiska uppgifter som ska lämnas till informationsresursen för ekonomisk information är enligt den förordning som ska utfärdas med stöd av 112 § i kommunallagen t.ex.

- uppgifter om budgeten och ekonomiplanen, de faktiska uppgifterna om inkomster och utgifter under räkenskapsperioden, bokslutskalkylerna och bokslutsnoterna
- de faktiska uppgifterna om driftsekonomin och investeringarna specificerade enligt serviceklass (t.ex. kollektivtrafik, vattentjänster), utgifts- och inkomstslag (t.ex. försäljningsintäkter, personalkostnader) och sektor (t.ex. staten, kommunerna)
- kommunkoncernernas bokslutskalkyler och noter.

De ekonomiska uppgifter som ska lämnas till informationsresursen för ekonomisk information produceras huvudsakligen redan nu i kommunerna och samkommunerna antingen för upprättandet av bokslutet, för kommunens egen ekonomiuppföljning eller för den ekonomiska statistikföreningen. Specificeringen av uppgifter kan i viss mån skilja sig från den gällande, och rapporteringen under pågående räkenskapsperiod gäller alla kommuner och samkommuner i stället för enbart ett urval. Alla typer av specifikationer ska ändå vara sådana som också för närvarande behövs för att uppfylla de lagstadgade informationsbehoven. I rapporteringen under räkenskapsperioden ska de allmänna principerna för upprättandet av bokslut iaktas i tillämpliga delar. Rapporterna ska göras upp enligt prestationsprincipen och de väsentliga utgifts- och inkomstposterna ska periodiseras. Bokföringsnämndens kommunsektion ger närmare anvisningar om iakttagandet av principerna för upprättande av bokslut.

Kommunens skyldighet att lämna uppgifter innefattar också ansvaret för att uppgifterna är riktiga. Kommunen är alltså också skyldig att lämna nya uppgifter i stället för de felaktiga uppgifterna. Fel i bokföringen korrigeras enligt bokföringsprinciperna i form av nya poster när den period som korrigeringen gäller är avslutad. Tekniska fel i informationsinnehållet som uppstår under sammanställandet av uppgifter för den interna redovisningen och produktionen av rapporten ska korrigeras utan dröjsmål.

Om det framkommer att det finns ett fel i informationsresursens informationsinnehåll ska ett krav på rättelse av uppgiften riktas till kommunen i fråga genom den feedback-kanal som Statskontoret administrerar. Om felet beror på ett tekniskt fel i informationsresursen svarar Statskontoret i egenskap av teknisk administratör för korrigeringen av systemfelet. Responskanalen, som är förknippad med säkerställandet av informationens kvalitet, och informationsresursens andra funktioner beskrivs närmare i motiveringen till lagen om ändring av lagen om statskontoret.

Kommunen ska lämna den ekonomiska information som avses i paragrafen till Statskontoret trots sekretessbestämmelserna. Detta betyder att kommunerna ska till Statskontoret lämna också sådan ekonomisk information som innehåller personuppgifter som hör till i dataskyddsförordningen avsedda särskilda kategorier av personuppgifter och personuppgifter som enligt offentlighetslagen är sekretessbelagda. Sådana uppgifter kan vara t.ex. kostnadsuppgifter för enskilda serviceklasser i en liten kommun, som gäller endast en eller några personer och ur vilka en person på basis av sina egenskaper eventuellt indirekt kan identifieras. Kommunen ska ha en lagstadgad skyldighet att lämna informationen till Statskontoret, och separata bestämmelser om

Statskontorets rätt att lämna uppgifterna i fråga ska finnas i lagen om statskontoret. I det samarbete för att definiera informationsinnehållet som föreslås i 3 mom. och som finansministeriet ska svara för, ska ingå också identifiering av vilka uttryckliga ekonomiska uppgifter som kan innehålla personuppgifter. Samtidigt ska nivån för offentliggörande av sådan information ställas så att inga personuppgifter röjs. Detta förutsätter att de uppgiftskategorier där det finns en risk för att personuppgifter röjs identifieras i förhand, och att publiceringen då fastställs t.ex. till en mer allmän serviceklassifikation eller till nivån för alla kommuner i hela landskapet. Statskontoret ska i egenskap av personregisteransvarig svara för att den inte i informationsresursen offentliggör personuppgifter och inte heller lämnar ut personuppgifter till andra än de myndigheter som har rätt att få dem.

Enligt 2 mom. får närmare bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska produceras och lämnas utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas t.ex. om förfarandet vid lämnande av information i sådana situationer där kommunen rättar uppgifter som visat sig vara felaktiga. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas också om tidpunkten för lämnande av olika slags ekonomisk information, som i regel baserar sig på ekonomibestämmelserna i kommunallagen samt på lagstiftningen om bokföring och statistikföring. Avsikten är att kommunerna ska lämna uppgifter kvartalsvis, halvårsvis och årligen. Koncernbokslutet upprättas liksom för närvarande endast i bokslutet.

Kommunerna ska lämna ekonomisk information i den form som interoperabiliteten förutsätter. Befolkningsregistercentralens, kommande Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, interoperabilitetstjänster utnyttjas i de tekniska definitionerna i anslutning till informationssystemen. Centrala anvisningar och uppgifter är Serviceklassificering, Kontoplaner, XBRL-taxonomi, Specifikationer och kodsystém för uppgift om arbetsställe, Specifikationer och kodsystém för uppgifter om budgeten och ekonomiplanen, Specifikationer och kodsystém för ekonomisk information, Modeller för kostnadskalkylering, som distribueras koncentrerat från en stödwebbplats som administreras av staten i enlighet med interoperabilitetsmodellen. Därtill finns en servicebeskrivning av informationstjänsten och praktiska anvisningar för lämnande av information på Statskontorets webbplats.

I 3 mom. föreslås det bestämmelser om det samarbete som behövs för definition av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som krävs för interoperabiliteten samt om ett bemyndigande att utfärda förordning av finansministeriet.

Finansministeriet ska organisera det samarbete som behövs för samordningen av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som interoperabiliteten förutsätter så, att i samarbetet deltar representanter för de ministerier och andra ämbetsverk till vars förvaltningsområdes lagstiftning och uppgifter det hör att fastställa begrepp och definitioner som används i uppföljningen och rapporteringen av kommunernas ekonomi. Sådana ämbetsverk är åtminstone Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen, Finlands Miljöcentral, Befolkningsregistercentralen dvs. den kommande Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och vid behov beroende på fallet också andra ämbetsverk. Finansministeriet ska vara ansvarig aktör i fråga om samarbetet, eftersom det har i uppgift att följa upp och styra kommunernas ekonomi och förvaltning. Finansministeriet svarar också för främjandet av samarbetet i fråga om informationsförvaltningen mellan staten och kommunerna samt för utvecklingen och samordningen av gemensamma verksamhetsmässiga och tekniska lösningar och metoder. För att förvalta informationsspecifikationerna ska vid finansministeriet finnas en av finansministeriet tillsatt arbetsgrupp (grupp för upprätthållande av informationsspecifikationer) där utöver kommunerna finns representerade de andra aktörer som nämns ovan.

På basis av gällande lagstiftning och förordningar samt samarbetet mellan de myndighetsaktörer som deltar i informationsspecifikationen utfärdas det årligen genom förordning av finansministeriet närmare bestämmelser om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av information under följande räkenskapsperiod. Finansministeriets förordning ska till sin natur vara en teknisk sammanfattning över de uppgifter som förutsätts i lagstiftningen och som ska lämnas på basis av den, samt av de informationsspecifikationer som sak tillämpas och som anknyter till genomförandet av uppgiftslämnandet. Genom förordning av statsrådet får närmare definieras t.ex. indelningen i fråga om de inkomst- och utgiftsslag och de egendoms- och kapitalposter som används vid lämnandet av uppgifter, tillämpningen av sektorsklassificering, kommunernas tjänstekategorier, uppgifter som samlas in separat för komplettering av bokslutet samt andra uppgifter om ekonomin och tjänsterna. Som en bilaga till förordningen ska det publiceras en beskrivning av den XBRL-taxonomi som det året ska tillämpas i fråga om uppgifter som gäller kommuners och samkommuners ekonomi.

Finansministeriets förordning med bilagor ska innehålla bl.a. sådana tekniska beskrivningar i maskinläsbar form, som det inte är möjligt att publicera i författningssamlingen. Förordningen publiceras i sin helhet i finansministeriets föreskriftssamling. Enligt 4 § i lagen om Finlands författningssamling (188/2000) kan ett ministerium av särskilda skäl besluta att en ministerieförordning som har liten allmän betydelse publiceras i ministeriets föreskriftssamling och inte i författningssamlingen. I författningssamlingen ska då införas ett meddelande av ministeriet om hur förordningen har publicerats. Av meddelandet ska framgå var förordningen hålls tillgänglig för allmänheten och när förordningen träder i kraft. Det föreslås att förfarandet ska tillämpas också på den aktuella förordningen av finansministeriet.

För produktionen av annan sektorsspecifik information för uppföljningen, övervakningen och styrningen av kommunens verksamhet gäller enligt 4 mom. särskilda bestämmelser. Regleringen beskrivs närmare i den allmänna motiveringen till punkterna om kommunernas produktion och rapportering av information samt lagstiftningen inom olika förvaltningsområden.

Ikraftträdandebestämmelse. I paragrafen finns en sedvanlig ikraftträdandebestämmelse. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2020. Lagens 121 a § 2 och 3 mom. som gäller kommunens skyldighet att rapportera om ekonomisk information och finansministeriets behörighet att utfärda förordning tillämpas första gången på kommuners ekonomiska uppgifter för år 2021.

De i 118 § 4 mom. avsedda gränsvärdena för de nyckeltal som gäller förutsättningarna för utvärderingsförfarande räknas ännu för år 2020 utgående från de koncernbokslutsuppgifter som Statistikcentralen tillhandahåller.

1.2 Lagen om Statskontoret

2 §. Till paragrafen fogas bestämmelser om Statskontorets uppgift att vara ansvarig myndighet för administrationen av informationsresursen för ekonomisk information samt, i fråga om personuppgifter som ingår i den ekonomiska informationen, Statskontorets uppgift att vara personregisteransvarig (föreslagna nya 1 mom. 4 punkten). Närmare bestämmelser om Statskontorets uppgift att vara personregisteransvarig, om behandlingen av personuppgifter och om att användningen av informationsresursen ska vara avgiftsfri finns i den föreslagna nya 2 b §.

Administrationn av informationsresursen för kommunernas ekonomiska information ska omfatta anvisningar och rådgivningsuppgifter om utnyttjandet av informationsresursen samt det tekniska underhållet av följande funktioner i informationsresursen för ekonomisk information: informationsresursens kapacitet att ta emot ekonomisk information, att utföra automatiska

granskningar av rapporterade uppgifter, att erbjuda godkännande av automatiskt granskade uppgifter åt rapportören, att förvara och distribuera godkända uppgifter via ett öppet gränssnitt och erbjuda möjlighet att granska dem, att producera rapporter för den offentliga förvaltningen och att erbjuda möjlighet att kontakta tjänsten. Nedan beskrivs funktionsprinciperna för informationsresursen närmare.

Informationsresursen tar emot kommunernas och samkommunernas ekonomiska material i XBRL- och CSV-format antingen genom en webbtjänst eller ett gränssnitt. Informationsresursen för ekonomisk information identifierar också användarna och ger dem rapporter med uppgifterna om deras egna ansvarskommuner eller samkommuner samt informerar alla kommunens eller samkommunens ansvariga personer per e-post om att den berörda kommunens eller samkommunens material tagits emot och godkänts.

I informationsresursen behandlas materialet, det valideras och materialet erbjuds åt rapportören för godkännande. Materialet sparas så att anteckningar om validering och om rapportörens godkännande blir kvar som information i materialet. Kommunens/samkommunens användare loggar in i webbgränssnittet där användaren kan granska och godkänna rapporterat material, granska resultaten av validerings- och innehållskontrollen och kommentera resultaten.

Efter det lagras de uppgifter som rapportören rättat och kommenterat i datalagret för informationsresursen för ekonomisk information, som erbjuder materialet som en publikation som kan utnyttjas via en webbtjänst eller ett öppet gränssnitt. Att studera och utnyttja informationen via webbtjänsten kräver ingen separat inloggning.

Kommunens och samkommunens användare eller någon annan myndighet eller t.ex. en privatperson som behöver information får från informationsresursen för ekonomisk information standardrapporter såsom balansräkningar, finansieringsanalyser, resultaträkningar per kommun eller samkommun, material som har samband med bokslutsrapporteringen, jämförelseuppgifter för kommuner och samkommuner samt andra rapporter, tabeller och grafer. Utnyttjande av informationen via webbtjänsten kräver ingen separat inloggning.

Till de funktioner som ska upprätthållas av administratören hör också möjligheten att ta kontakt. Eftersom de ekonomiska uppgifter som ska lämnas till informationsresursen för ekonomisk information är avsedda för flera olika myndigheters informationsbehov är det inte möjligt att få svar på alla frågor som gäller lämnandet av information från en enda myndighet. Det måste gå att hänvisa den rapporteringsskyldigas frågor till den berörda substansmyndigheten för respektive fråga. Administratörens uppgift är att upprätthålla en kontaktmöjlighet, med vars hjälp var och en kan ställa frågor som gäller informationsresursen för ekonomisk information, ekonomiska uppgifter och lämnandet av dem. Frågorna kan gälla vilken som helst informationshelhet eller rapporteringsfas eller hur man hämtar och utnyttjar uppgifter. Via kontaktpunkten ges antingen färdiga svar på så kallade vanliga ofta förekommande frågor eller också förmedlas frågan till rätt substansmyndighet.

Statskontoret ska i enlighet med den föreslagna 2 § 1 mom. 4 punkten som administratör för informationsresursen svara för informationsresursens allmänna funktion, driftssäkerhet och datasäkerhet samt för lagring av uppgifter i informationsresursen för hantering, utlämnande och publicering av uppgifter. Dessutom omfattar administreringen ansvaret för informationsresursens användbarhet, uppgifternas integritet och oföränderlighet samt skyddet för och bevarandet av uppgifterna. Administratören ska på ett lämpligt sätt sörja för informationsresursens tekniska genomförande både i planeringen, utformningen och administreringen av tjänsterna.

Informationsresursens administratör svarar för alla anvisningar om rapportering och användning av information. Dessutom svarar administratören för informationsresursen för att beskriva och publicera informationsmodellen för rapportering (XBRL) och informationsmodellen för utnyttjandet av information.

Allmänna tekniska kvalitetskrav ska beaktas och en informationssäker hantering av uppgifter möjliggöras under hela informationsresursens livscykel. Med teknisk kvalitet avses att tjänsten genomförs och administreras med hjälp av allmänt kända, accepterade, hållbara och tillförlitliga tekniska lösningar och rutiner. Med teknisk kvalitet säkerställs de egenskaper och den funktionalitet som förväntas av tjänsten. Med informationssäkerhet avses att informationens konfidentialitet, integritet och användbarhet skyddas, dvs. såväl administrativa som tekniska åtgärder avses genom vilka det säkerställs att informationen som hanteras i informationsresursen är tillgänglig endast för dem som har rätt att använda den, att informationen inte kan ändras av andra än dem som har rätt till detta samt att informationen och informationssystemen kan utnyttjas av dem som har rätt att använda informationen och systemen.

Administratören är skyldig att med ändamålsenliga medel försäkra sig om att det informationssystem som används för att producera tjänsten har planerats och tillverkats och fungerar i enlighet med de lagar som gäller informationssäkerhet och dataskydd, de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem samt de nationella specifikationerna för interoperabilitet.

Statskontoret ska i egenskap av administratör av informationsresursen utan dröjsmål meddela de organisationer som använder informationsresursen om händelser som försätter tjänsten ur funktion eller stör den väsentligt eller som äventyrar informationssäkerheten. Meddelandet ska innehålla information om störningens eller störningsriskens uppskattade längd och i den mån det är möjligt om skyddsåtgärder som användarorganisationen kan vidta. Dessutom ska den tekniska administratören meddela användarorganisationerna när störningen eller risken är förbi. Bestämmelser om skyldigheten att vidta förberedelser, om styrningen av statens informationsförvaltning samt om ordnandet av elektroniska tjänster under undantagsförhållanden finns i beredskapslagen (1552/2011).

2 b §. I den föreslagna nya paragrafen föreslås närmare bestämmelser om Statskontorets uppgift att vara personregisteransvarig, om behandlingen av personuppgifter och om att användningen av informationsresursen ska vara avgiftsfri.

Enligt 1 mom. är Statskontoret i fråga om de personuppgifter som ingår i informationsresursen för ekonomisk information i dataskyddslagstiftningen avsedd personregisteransvarig. Statskontoret föreslås ha rätt att behandla personuppgifter och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter för utförandet av den uppgift som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten.

Statskontoret får lämna sekretessbelagda uppgifter till Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen och finansministeriet. De uppgifter som lämnas ska vara nödvändiga för genomförandet av de uppgifter som föreskrivits för myndigheten i fråga.

Syftet med behandlingen av personuppgifter är i artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen nämnd behandling för att fullgöra en rättslig förpliktelse. Ekonomisk information samlas in för andra myndigheters planerings-, styrnings- och statistikbruk. Användningsändamålet ligger mycket nära den användning för statistikföring som avses i 6 § 1 mom. 7 punkten i dataskyddslagen.

Statskontoret ska i egenskap av personregisteransvarig svara för att de registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen tillgodoses. Den registrerade har inte rätt att göra invändningar mot i detta moment avsedd behandling av personuppgifter avseende honom eller henne enligt artikel 21 i dataskyddsförordningen, eftersom rätten att göra invändningar inte gäller sådan behandling av personuppgifter som sker för att fullgöra en rättslig förpliktelse. Avsaknaden av rätt att göra invändningar i det aktuella användningsändamålet äventyrar inte den registrerades rättigheter. På basis av informationen fattas det t.ex. inte beslut som gäller den registrerade. Uppgifterna i informationsresursen för ekonomisk information är också till sin natur kommunens eller samkommunens bokföringsuppgifter, av vilka inte framgår personernas identifieringsuppgifter, såsom namn eller personbeteckningar, utan personen kan identifieras endast indirekt.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om bevaring av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Behovet att bevara uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska bedömas vart femte år. I fråga om särskilda kategorier av personuppgifter ska det beskrivas exakt om raderingstiden. I övrigt tillämpas på bevaringstiderna bestämmelserna i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och informationshanteringslagen. Uppgifterna bevaras tills vidare, eftersom användningsändamålet är förenat med behov av tidsserier och motsvarande långvarig uppföljning. Överföringen till arkivet sker med stöd av arkivlagen (831/1994).

I 3 mom. föreslås bestämmelser om Statskontorets skyldighet att publicera andra uppgifter än sådana som innehåller personuppgifter i informationsresursen för ekonomisk information. Förfarandet vid bedömning av personuppgifter behandlas närmare i motiveringen till 121 a § 2 och 3 mom. i kommunallagen. Statskontoret som personregisteransvarig ansvarar för att det inte offentliggörs personuppgifter.

Enligt 4 mom. är användning av informationsresursen för ekonomisk information avgiftsfri för användarna. Således tas ingen avgift ut för lämnande av uppgifter från kommuner och samkommuner till informationsresursen som administreras av Statskontoret och inte heller av kommuner och samkommuner samt andra uppgiftsanvändare när de använder informationsresursen.

1.3 Lagen om Institutet för hälsa och välfärd

2 §. Uppgifter. I paragrafen finns det bestämmelser om Institutet för hälsa och välfärds uppgifter. Enligt 1 mom. 2 punkten ska institutet undersöka, följa, utvärdera, utveckla och styra verksamheten inom social- och hälsovården och ge experthjälp som behövs för att genomföra sådan politik och tillämpa sådana tillvägagångssätt och sådan praxis som främjar välfärd och hälsa. Enligt 4 punkten i momentet ska institutet upprätthålla datafiler och föra register inom området och sörja för kunskapsunderlaget inom sitt uppgiftsområde och för nyttiggörandet av det, och enligt 4 c-punkten ska institutet vara statistikmyndighet enligt 2 § 2 mom. i statistiklagen. Institutet fungerar inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde som koordinator för statistikområdet. En av dess uppgifter är enligt 5 punkten i momentet att utveckla och upprätthålla centrala begrepp och klassificeringar samt en kodtjänst. I 2 mom. föreskrivs det bland annat att institutet dessutom ska sköta de uppgifter som det har enligt lag eller med stöd av lag eller som social- och hälsovårdsministeriet ålägger det.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 3 mom. I momentet föreslås bestämmelser om en skyldighet för Institutet för hälsa och välfärd att vid sådan insamling av kommuners och samkommuners ekonomiska information som hör till institutets uppgifter beakta vad som föreskrivs i 121 a § i kommunallagen. Bestämmelser om produktionen av kommunernas och samkommunernas boksluts- och kostnadsuppgifter finns i 112 § i kommunallagen och i den förordning som utfärdas med stöd av den. I den nya föreslagna 121 a § i kommunallagen finns det

bestämmelser om uppföljning av kommunens verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion samt produktion av information. Det föreslås att 2 och 3 mom. kompletteras med bestämmelser som förpliktar kommunerna och samkommunerna till automatisk rapportering av ekonomiska uppgifter. Kommunerna ska till den informationsresurs för ekonomisk information som förvaltas av Statskontoret lämna de ekonomiska uppgifter som enligt 112 § i kommunallagen och enligt vad som föreskrivs annanstans i lag ska lämnas regelbundet. Enligt kommunallagens bestämmelser om uppföljningen av kommunernas ekonomiska information produceras och rapporteras uppgifterna om kommunens ekonomi och om kostnaderna för kommunens tjänster primärt och så heltäckande som möjligt. Syftet med bestämmelserna i det föreslagna nya 3 mom. i 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd är att förhindra insamling av överlappande information. Genom bestämmelsen avlägsnas eller minskas inte den rätt till informationsinsamling som Institutet för hälsa och välfärd har på basis av sina uppgifter.

1.4 Lag om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

58 §. Tillställande och granskning av uppgifter. Kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare ska enligt 1 mom. till statsbidragsmyndigheten lämna in de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter som behövs för bestämmande av finansiering enligt denna lag och som gäller kostnader, verksamhetens omfattning och andra prestationer som används som grund för finansieringen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas in kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om uppföljning av kommunernas ekonomiska uppgifter, enligt vilka uppgifterna om kommunens och samkommunens kostnader i första hand produceras och rapporteras så heltäckande som möjligt. Syftet med lagändringen är att förhindra insamling av överlappande uppgifter, men i övrigt begränsas inte den rätt att samla in uppgifter som den statliga undervisningsförvaltningens myndigheter har.

1.5 Lagen om grundläggande utbildning

41 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att regleringen i 2 mom. samordnas med regleringen i den föreslagna regleringen i kommunallagen.

Enligt 2 mom. ska utbildningsanordnaren på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om uppföljning av kommunernas ekonomiska uppgifter, enligt vilka uppgifter om ekonomin i första hand produceras och rapporteras så heltäckande som möjligt. Syftet med lagändringen är att förhindra insamling av överlappande uppgifter, men i övrigt begränsas inte den rätt att samla in uppgifter som den statliga undervisningsförvaltningens myndigheter har.

1.6 Gymnasielagen

59 §. Rätt till upplysningar. Det föreslås att regleringen i 2 mom. samordnas med den föreslagna regleringen i kommunallagen.

Enligt 2 mom. ska utbildningsanordnaren på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om uppföljning av kommunernas ekonomiska uppgifter, enligt vilka uppgifter om ekonomin i första hand produceras och rapporteras så heltäckande som möjligt. Syftet med lagändringen är att förhindra insamling av överlappande uppgifter, men i övrigt begränsas inte den rätt att samla in uppgifter som den statliga undervisningsförvaltningens myndigheter har.

1.7 Lagen om yrkesutbildning

108 §. Offentlighet och rätt att få uppgifter. Det föreslås att regleringen i 3 mom. samordnas med den föreslagna regleringen i kommunallagen.

Enligt 3 mom. ska utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om uppföljning av kommunernas ekonomiska uppgifter, enligt vilka uppgifter om ekonomin i första hand produceras och rapporteras så heltäckande som möjligt. Syftet med lagändringen är att förhindra insamling av överlappande uppgifter, men i övrigt begränsas inte den rätt att samla in uppgifter som den statliga undervisningsförvaltningens myndigheter har.

1.8 Lagen om fritt bildningsarbete

21 §. Skyldighet att lämna uppgifter samt granskning. Enligt 1 mom. ska huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen för fritt bildningsarbete och uppgifter om verksamhetens omfattning. Det föreslås att till momentet fogas en hänvisning till kommunallagens bestämmelser om uppföljning av kommunernas ekonomiska uppgifter, enligt vilka i första hand produceras och rapporteras så heltäckande som möjligt. Syftet med lagändringen är att förhindra insamling av överlappande uppgifter, men i övrigt begränsas inte den rätt att samla in uppgifter som den statliga undervisningsförvaltningens myndigheter har.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I propositionen föreslås tre helt nya bemyndiganden att utfärda förordningar. I 112 § i kommunallagen föreslås ett bemyndigande för statsrådet att utfärda förordningar med närmare bestämmelser om de bokslutsuppgifter som kommunerna producerar. Enligt den nya 121 a § i kommunallagen kan statsrådet utfärda en förordning som preciserar lagens bestämmelser om lämnande av kommunernas ekonomiska uppgifter.

Utöver de förordningar av statsrådet som nämns ovan, föreslås det att finansministeriet årligen genom förordning ska utfärda bestämmelser om det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av kommuners ekonomiska information. Dessa ska basera sig på den gällande lagstiftningen och de förordningar och bestämmelser som utfärdas med stöd av den (121 a § 3 mom. i kommunallagen). Innehållet i finansministeriets förordning ska vara av teknisk natur. Förordningens innehåll ska enligt lagen basera sig på en gemensam beredning mellan de kommuner som lämnar information och de andra aktörer som använder informationen.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av 2020. Rapporteringsmodellen ska tillämpas första gången på ekonomiska uppgifter för år 2021. I den föreslagna tiden för ikraftträdandet av lagarna beaktas den tid som behövs för att genomföra rapporteringsmodellen.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Kommunal självstyrelse

I 121 § i grundlagen finns det bestämmelser om den kommunala självstyrelsen, i vilken ingår bl.a. kommunens rätt att besluta om sin egen förvaltningsstruktur, kravet på att uppgifter som åläggs kommunerna utfärdas genom lag och finansieringsprincipen.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning genom lag. Bestämmelser om de allmänna grunderna för kommunernas förvaltning och om invånarnas möjligheter att delta och påverka finns i kommunallagen (410/2015).

Det införande av en rapporteringsmodell för kommunernas ekonomiska information som föreslås i propositionen påverkar inte kommunernas självstyrande rätt att besluta om sin egen förvaltningsstruktur eller serviceproduktionens struktur. Den föreslagna regleringen förutsätter endast att de uppgifter som rapporteras om kommunernas ekonomi till formen och innehållet är tekniskt harmoniserade. Propositionen har inga direkta konsekvenser för kommunernas interna förfaranden eller organisering av verksamheten. Inte heller förutsättningarna för planeringen och uppföljningen av kommunens egen verksamhet begränsas. Kommunen har fortfarande möjlighet att besluta om t.ex. de närmare förfarandena för den egna informationsinsamlingen och informationsspecifikationerna.

Den föreslagna rapporteringsmodellen kan anses främja produktionen av ekonomiska uppgifter i en form som även tjänar utnyttjandet av uppgifterna som stöd för kommuninvånarnas möjligheter att delta och påverka. Propositionens förslag kan således förbättra invånarnas möjligheter att bedöma den egna kommunens verksamhet och på så sätt främjas öppenhet och insyn i beslutsfattandet.

Enligt 121 § 2 mom. i grundlagen utfärdas bestämmelser om de uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. Avsikten med bestämmelsen är att förhindra att kommunerna åläggs nya uppgifter genom författningar på lägre nivå än lag. Enligt förarbetena till grundlagen är det förenligt med principen om kommuninvånarnas självstyrelse att kommunen själv ska kunna besluta om uppgifter som den åtagit sig med stöd av självstyrelsen samt att kommunen i övrigt kan tilldelas uppgifter endast genom lag (RP 1/1998 rd, s. 176).

Den kommunala självstyrelsen anses också omfatta en finansieringsprincip, enligt vilken kommunernas möjligheter att finansiera nya uppgifter bör säkerställas när de åläggs nya uppgifter. Enligt 55 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice är statsandelen för kommunernas nya och mer omfattande statsandelsåligganden 100 procent av de kalkylerade kostnaderna för nya och mer omfattande åligganden, om inte åliggandena minskas i motsvarande utsträckning.

I propositionens avsnitt om nuläget redogörs det närmare för regleringen om lämnande av uppgifter och uppgifternas form i den gällande lagstiftningen, på basis av vilken kommunerna ska

lämna delvis samma uppgifter till olika myndigheter, vid olika tider och i lite olika form. Förslaget medför alltså inga nya lagstadgade uppgifter eller ålägganden för kommunerna, utan avsikten är att precisera och samordna befintliga skyldigheter i fråga om produktionen och rapporteringen av information.

Den föreslagna regleringen om produktion av och rapportering om kommunernas ekonomiska uppgifter ökar alltså inte kommunernas lagstadgade uppgifter eller skyldigheter. Den föreslagna verksamhetsmodellen bedöms inte heller orsaka bestående kostnader för kommunerna, snarare tvärtom. Det utvecklingsarbete inom ekonomiförvaltningen och informationssystemen som ibruktage av modellen förutsätter uppskattas dock medföra investeringskostnader, som varierar från kommun till kommun beroende på vad kommunen beslutar.

4.2 Bemyndiganden att utfärda förordning

Enligt 80 § 1 mom. i grundlagen kan statsrådet och ministerierna bemyndigas att utfärda förordningar med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska dock utfärdas genom lag. Sådana frågor är t.ex. bestämmelser om uppgifter för kommunerna. Bemyndigandena att utfärda förordningar ska dessutom vara exakta och noga avgränsade. (RP 1/1998 rd s. 131).

De i propositionen föreslagna bemyndigandena att utfärda förordning omfattar inga sådana saker som ska regleras i lag. Bemyndigandena gäller reglering av saker av teknisk natur och av smärre detaljer och de omfattar inte användning av någon större prövningsrätt. Bemyndigandena är också exakta och noga avgränsade.

Enligt 112 § 2 mom. i kommunallagen ska närmare bestämmelser om det enhetliga innehållet i kommunens bokslut och i annan ekonomisk information om kommunen utfärdas genom förordning av statsrådet. Ett utkast till ifrågavarande förordning av statsrådet finns som bilaga till denna proposition.

Enligt förslaget ska om kommunens skyldighet att producera och lämna ekonomiska uppgifter föreskrivas i lagen och närmare i en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den, samt annanstans i lag eller med stöd av lag. I 121 a § 2 mom. i kommunallagen föreslås ett bemyndigande att utfärda förordning av statsrådet med närmare bestämmelser om de uppgifter som kommunerna producerar och om förfarandena vid och tidpunkterna för produktion och lämnande av uppgifterna. Ett utkast till denna förordning av statsrådet finns också som bilaga till denna proposition.

I 121 a § 3 mom. i kommunallagen föreslås dessutom ett bemyndigande att utfärda förordning, på basis av vilken finansministeriet årligen genom förordning av finansministeriet utfärdar närmare bestämmelser om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av information och som interoperabiliteten förutsätter. Dessutom föreslås det bestämmelser om att kommunerna och de andra aktörer som använder informationen ska vara representerade i den beredning där de nämnda definitionerna av informationsinnehållen och samordningen görs och på vilken finansministeriets förordning ska basera sig.

Enligt motiveringen till 80 § i grundlagen (RP 1/1998 rd, s. 133) bör, när man bedömer om ett lagbemyndigande att utfärda förordning ska ges statsrådet eller ett ministerium, utgångspunkten vara att statsrådets allmänna sammanträde utfärdar förordningar om vittbärande och principiellt viktiga ärenden samt om andra sådana ärenden vilkas betydelse förutsätter det. Ministerierna

kan bemyndigas att utfärda förordningar om frågor av mer teknisk natur samt om frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse.

Det är inte ändamålsenligt att de detaljerade bestämmelser av teknisk natur som ingår i den i propositionen föreslagna förordningen av finansministeriet utfärdas genom förordning av statsrådet. Innehållet i finansministeriets förordning utgörs av frågor av teknisk natur samt frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse. Beslutsfattandet i samband med utfärdandet av finansministeriets förordning är till sin karaktär samlande av tillämpliga informationsspecifikationer som anknyter till det tekniska genomförandet av lämnandet av information, som dock är avsedd att vara bindande för kommunerna.

Finansministeriets förordning är till sin natur ett normbeslut som det inte kan sökas ändring i. Förordningen innehåller inget sådant enskilt avgörande i sak i fråga om kommunens eller någon annan aktörs skyldigheter eller kostnadsansvar, på basis av vilket en part skulle ha behov att söka ändring. Bedömningar av tekniska specifikationer lämpar sig inte på ett naturligt sätt för en rättslig prövning i domstol. Tidtabellen för rapporteringen möjliggör inte heller ett effektivt ändringssökande, eftersom definitionerna enligt förordningen ska kunna tillämpas bl.a. på beredningen av ändringar i datasystem så snart som möjligt efter det att förordningen utfärdats.

Innehållet i den föreslagna förordningen har direkt samband med de frågor som hör till finansministeriets behörighet, och därför är det inte ändamålsenligt att ge bemyndigandet att utfärda förordning till någon annan myndighet. Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan även andra myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Tillämpningsområdet för ett sådant bemyndigande ska vara exakt avgränsat.

I propositionen föreslås det inte att andra myndigheter ska bemyndigas att utfärda föreskrifter. Exempelvis innehåller den föreslagna uppgiften för Statskontoret att vara administratör ingen befogenhet att utfärda bindande bestämmelser (2 § 1 mom. 4 punkten och 2 b § i lagen om statskontoret). I egenskap av administratör för informationsresursen svarar Statskontoret endast för den anvisningar och den rådgivning som gäller utnyttjandet av informationsresursen.

4.3 Skydd för personuppgifter och uppgifternas offentlighet

Det är också nödvändigt att bedöma förslagen utifrån skyddet för personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och offentligheten enligt 12 § 2 mom. i grundlagen.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Grundlagsutskottets vedertagna praxis har varit att lagstiftarens handlingsutrymme begränsas både av den här bestämmelsen och av att skyddet för personuppgifter delvis ingår i skyddet för privatlivet som tryggas i samma moment. På det hela taget handlar det om att lagstiftaren måste tillgodose denna rätt på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna över lag (bl.a. GrUU 14/2018 rd, s 2 och de utlåtanden som nämns där).

I 12 § 2 mom. i grundlagen finns det bestämmelser om offentlighetsprincipen. Enligt den bestämmelsen är handlingar och upptagningar som innehas av myndigheterna offentliga, om inte offentligheten av tvingande skäl särskilt har begränsats genom lag. I förvaltningen förverkligas offentlighetsprincipen i praktiken särskilt genom att var och en har rätt att få uppgifter ur hand-

lingar och andra upptagningar som finns hos myndigheten. Upptagningsoffentligheten begränsas inte enbart till parterna, utan det är fråga om allmän offentlighet. Den grundlagsbestämmelse som nämns ovan innehåller huvudprincipen om upptagningsoffentlighet, som preciseras genom annan lagstiftning. Bestämmelsen förutsätter att offentligheten hos upptagningar som innehas av myndigheterna tryggas genom lag uttryckligen som allmän offentlighet. Allmänna bestämmelser om offentlighet och sekretess i fråga om myndigheters upptagningar finns samlade i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

Frågor i anknytning till dataskydd och sekretess har uppkommit i den föreslagna regleringen när rapporteringsmodellen ska gälla kommunerna som tjänsteanordnare i stället för den tidigare beredningen om landskapets social- och hälsovårdstjänster. När det gäller den föreslagna regleringen kan särskilt små kommuners ekonomiska uppgifter inom vissa kategorier i serviceklassifikationen kopplas till enskilda personer. Sådana uppgifter är personuppgifter enligt dataskyddsförordningen. Till vissa delar är det också fråga om särskilda kategorier av personuppgifter och annars känsliga och sekretessbelagda uppgifter.

Vid bedömningen av utgångspunkterna i dataskyddslagen har grundlagsutskottet hänvisat till sin nyare utlåtandep Praxis enligt vilken det inte finns något hinder för att kraven på räckvidd för, exakthet hos och noggrann avgränsning av bestämmelser om skyddet för personuppgifter till vissa delar kan uppfyllas genom en allmän unionsförordning eller genom en allmän nationell lag. Grundlagsutskottet har också betonat att dataskyddsförordningen och dataskyddslagen är primära i förhållande till bestämmelser i speciallagstiftningen, och utskottet har ansett att bestämmelser i speciallagstiftningen är önskvärda endast när de är nödvändiga t.ex. för att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna. Dessutom är närmare reglering möjlig endast inom ramen för det nationella handlingsutrymme som föreskrivs i dataskyddsförordningen. (GrUU 14/2018 rd, s. 3—5 och de andra utlåtanden som nämns i utlåtandet, särskilt GrUU 2/2018 rd och GrUU 31/2017 rd).

Den föreslagna lagstiftningen är förenlig med regleringen i dataskyddsförordningen och den nationella dataskyddslagen. Kommunen och Statskontoret rätt att behandla personuppgifter som ingår den ekonomiska informationen i enlighet med artikel 6.1.c i dataskyddsförordningen, eftersom behandlingen är nödvändig för att fullgöra den rättsliga förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige enligt propositionen. Enligt 6 § 1 mom. 2 punkten i dataskyddslagen tillämpas förbudet att behandla särskilda kategorier av personuppgifter i artikel 9.1 i dataskyddsförordningen inte på sådan behandling av uppgifter som regleras i lag eller som föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den personuppgiftsansvarige i lag.

Såsom det kontrasteras ovan kan det i vissa ekonomiska uppgifter som kommunerna ska rapportera i vissa serviceklasser i kommunerna ingå sådana uppgifter som kan anses vara känsliga personuppgifter eller på vilka bestämmelserna om skyldighet att iaktta sekretess i 6 kap. i offentlighetslagen tillämpas. Sådana uppgifter är t.ex. uppgifter om en klient hos socialvården eller användning av service som enligt 24 § 1 mom. i offentlighetslagen är sekretessbelagda (25 punkten). Enligt 29 § i offentlighetslagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter.

I propositionen föreslås uttryckliga bestämmelser i kommunallagen om att kommunen ska ha rätt att lämna också ovannämnda sekretessbelagda uppgifter till Statskontoret. I lagen om statskontoret förslås också uttryckliga bestämmelser om Statskontorets rätt att lämna sekretessbelagda uppgifter till de myndigheter som har rätt att få uppgifterna. De sekretessbelagda uppgifter

som Statskontoret lämnar ska vara nödvändiga för genomförandet av uppgifterna för de myndigheter som nämns i bestämmelsen (GrUU 17/2016 rd, s. 2—3).

Statskontoret ska i egenskap av personregisteransvarig svara för att de registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen tillgodoses. I propositionen föreslås inga undantag från den registrerades rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Den registrerade ska inte ha i artikel 21 i dataskyddsförordningen avsedd rätt att motsätta sig behandlingen av sina uppgifter i informationsresursen, eftersom behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Avsaknaden av rätt att göra invändningar i det aktuella användningsändamålet äventyrar inte den registrerades rättigheter. På basis av informationen fattas det t.ex. inte beslut som gäller den registrerade. Uppgifterna i informationsresursen för ekonomisk information är också till sin natur kommunens eller samkommunens bokföringsuppgifter, av vilka inte framgår personernas identifieringsuppgifter, såsom namn eller personbeteckningar, utan personen kan identifieras endast indirekt.

Statskontoret ska enligt förslaget vara skyldigt att offentliggöra uppgifterna i informationsresursen för ekonomisk information med undantag för de uppgifter som ska tolkas som personuppgifter, dvs. till denna del är det fråga om en offentlig informationsresurs. Var och ska i enlighet med offentlighetsprincipen har rätt att få den information som publicerats. Genom den föreslagna bestämmelsen genomförs alltså också den i 20 § i offentlighetslagen avsedda skyldigheten för myndigheterna att producera och sprida information.

Den föreslagna verksamhetsmodellen innehåller förfaranden med vilka det säkerställs att personuppgifter inte publiceras ur informationsresursen (närmare om detta i motiveringen till 121 a § 2 mom. i kommunallagen). Uppgifternas natur kontrolleras i informationsspecifikationerna för den automatiska rapporteringsmodellen för ekonomisk information, där det i de tjänstespecifika klassificeringarna antecknas att uppgiften är sekretessbelagd om uppgiften t.ex. gäller ett alltför litet antal klienter. Trots att kommunen eller samkommunen ska vara skyldig att lämna den ekonomiska uppgiften i fråga till Statskontoret, får Statskontoret inte i informationsresursen publicera en sådan ekonomisk uppgift om en enskild klient. Uppgiften publiceras då på en sådan i informationsspecifikationerna definierad nivå, på vilken personuppgifter inte kan röjas.

Användningsändamålet för uppgifterna i informationsresursen för ekonomisk information förutsätter i regel att uppgifterna sparas tills vidare. Särskilda bestämmelser föreslås i enlighet med dataskyddsförordningen (artikel 6.3) om förvaringstiden för uppgifter som gäller särskilda kategorier av personuppgifter (2 b § 2 mom. i lagen om statskontoret). I fråga om särskilda kategorier av personuppgifter ska behovet att spara uppgifterna bedömas vart femte år. I övrigt tillämpas på tiderna för lagring av personuppgifter bestämmelserna i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och informationshanteringslagen.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen innehåller bestämmelser om skydd för personuppgifter är det dock motiverat att begära grundlagsutskottets utlåtande om propositionen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunallagen (410/2015) 112 § och 118 § 4 mom., sådana de lyder i lag 175/2019,
samt
fogas till lagen en ny 121 a § som följer:

112 §

Bokföring

På kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut tillämpas, utöver vad som föreskrivs i denna lag, bokföringslagen. Bokföringsnämndens kommunsektion meddelar anvisningar och avger utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen samt av 113—116 § och 120 § 1 mom. 3 och 4 punkten i denna lag samt av den förordning som utfärdats med stöd av 2 mom. i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om den balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noterna till dem som ingår i kommunens bokslut samt om tablån över budgetutfallet och verksamhetsberättelsen, koncernbokslutet och noterna till det samt om delårsrapporterna får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om ekonomisk information om enskilda tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

118 §

Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning

Gränsvärdena för de nyckeltal som avses i 3 mom. räknas ut årligen utgående från de koncernbokslutsuppgifter som Statskontoret tillhandahåller och den inkomstskattesats som kommunen fastställt. Det årsbidrag som avses i 1 punkten i det momentet räknas ut utan sådan höjning av statsandelen enligt prövning som avses i 30 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). Dessutom räknas koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag som avses i 4 punkten i det momentet ut med en formel där räntekostnaderna läggs till årsbidraget i koncernresultaträkningen och den resulterande summan divideras med summan av räntekostnaderna och de kalkylmässiga amorteringarna. De kalkylmässiga amorteringarna fås genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet åtta.

121 a §

Produktion och lämnande av uppgifter om kommunens verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion

Kommunen ska producera information om kommunens verksamhet och ekonomi för användning vid styrningen, ledningen och uppföljningen av kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi samt för säkerställande av de i 5 kap. avsedda möjligheterna för kommuninvånarna och dem som utnyttjar kommunens tjänster att delta och påverka.

Kommunen ska trots sekretessbestämmelserna, i den form som krävs för interoperabilitet till Statskontoret lämna de i 112 § avsedda uppgifterna om bokslut, delårsrapporter och kostnader samt de ekonomiska uppgifter som enligt vad som föreskrivs annanstans i lag eller med stöd av lag ska lämnas regelbundet. Kommunen svarar för att de uppgifter som lämnas är riktiga. Närmare bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska produceras och lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Finansministeriet svarar för ordnandet av det samarbete som behövs för definition av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som krävs för interoperabiliteten för de i 2 mom. avsedda ekonomiska uppgifterna. I samarbetet ska delta representanter för kommunerna samt representanter för de ministerier och andra ämbetsverk till vars förvaltningsområdes lagstiftning och uppgifter det hör att fastställa begrepp och definitioner som används i uppföljningen av och rapporteringen om kommunernas ekonomi. På basis av samarbetet utfärdas det årligen genom förordning av finansministeriet närmare bestämmelser om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av information under följande räkenskapsperiod.

För produktionen av annan sektorsspecifik information för uppföljningen, övervakningen och styrningen av kommunens verksamhet gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 121 a § 2 och 3 mom. tillämpas första gången på kommuners ekonomiska uppgifter för år 2021.

De i 118 § 4 mom. avsedda gränsvärdena för nyckeltal räknas ännu för år 2020 utgående från de koncernbokslutsuppgifter som Statistikcentralen tillhandahåller.

2.

Lag

om ändring av lagen om statskontoret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statskontoret (305/1991) 2 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lagarna 1081/2014 och 180/2019, samt
fogas till 2 § 1 mom., sådant den lyder i lagarna 1081/2014 och 180/2019, en ny 4 punkt och till lagen en ny 2 b § som följer:

2 §

Om det inte föreskrivs annat om behörigheten någon annanstans, har Statskontoret till uppgift att

-
- 3) handlägga statens skadeståndsärenden,
 - 4) vara ansvarig myndighet för administrationen av kommunernas informationsresurs för ekonomisk information och vara personuppgiftsansvarig för informationsresursen.
-

2 b §

Statskontoret har rätt att behandla sådana personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av den uppgift som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen och finansministeriet har rätt att av Statskontoret få sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av deras uppgifter.

Behovet att bevara uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska bedömas vart femte år.

De uppgifter i informationsresurser för ekonomisk information som inte innehåller personuppgifter ska Statskontoret publicera i det allmänna datanätet.

Avgift tas inte ut för användning av informationsresursen för ekonomisk information.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008), sådan paragrafen lyder
delvis ändrad i lagarna 1067/2009, 1231/2010 och 553/2019, ett nytt 3 mom. som följer:

2 §

Uppgifter

Institutet för hälsa och välfärd ska vid sådan insamling av kommuners och samkommuners
ekonomiska information som hör till institutets uppgifter beakta vad som föreskrivs i 121 a § i
kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 58 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 58 §
1 mom., sådant det lyder i lag 532/2017, som följer:

58 §

Tillställande och granskning av uppgifter

Kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare ska till statsbidragsmyndigheten lämna in de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter som behövs för bestämmande av finansiering enligt denna lag och som gäller kostnader, verksamhetens omfattning och andra prestationer som används som grund för finansieringen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas in får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 41 § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 41 § 2 mom. som följer:

41 §

Rätt att få uppgifter

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 59 § i gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (714/2018) 59 § 2 mom. som följer:

59 §

Rätt till upplysningar

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 108 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 108 § 3 mom. som följer:

108 §

Offentlighet och rätt att få uppgifter

Utbildningsanordnaren ska trots sekretessbestämmelserna på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 579/2015, som följer:

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar samt granskning

Huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete ska till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. Närmare bestämmelser om lämnande av uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 24 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Kommun- och ägarstyrningsminister Sirpa Paatero

1.

Lag

om ändring av kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kommunallagen (410/2015) 112 § och 118 § 4 mom., sådana de lyder i lag 175/2019,
samt
fogas till lagen en ny 121 a § som följer:

Gällande lydelse

112 §

Bokföring

På kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut tillämpas, utöver vad som föreskrivs i denna lag, bokföringslagen. Bokföringsnämndens kommunsektion meddelar anvisningar och avger utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen samt av 113—116 § och 120 § 1 mom. 3 och 4 punkten i denna lag.

Föreslagen lydelse

112 §

Bokföring

På kommunens bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut tillämpas, utöver vad som föreskrivs i denna lag, bokföringslagen. Bokföringsnämndens kommunsektion meddelar anvisningar och avger utlåtanden om tillämpningen av bokföringslagen samt av 113—116 § och 120 § 1 mom. 3 och 4 punkten i denna lag *samt av den förordning som utfärdats med stöd av 2 mom. i denna paragraf.*

Närmare bestämmelser om den balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noterna till dem som ingår i kommunens bokslut samt om tablån över budgetutfallet och verksamhetsberättelsen, koncernbokslutet och noterna till det samt om delårsrapporterna får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om ekonomisk information om enskilda tjänster utfärdas genom förordning av statsrådet.

118 §

Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning

Gränsvärdena för de nyckeltal som avses i 3 mom. räknas ut årligen utgående från de koncernbokslutsuppgifter som Statistikcentralen tillhandahåller och den inkomstskattesats som kommunen fastställt. Det årsbidrag som avses i 3 mom. 1 punkten räknas ut utan behovsprövad höjning av statsandelen som beviljats med stöd av 30 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). Dessutom räknas koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag som avses i 3 mom. 4 punkten ut med en formel där räntekostnaderna läggs till årsbidraget i koncernresultaträkningen och den resulterande summan divideras med summan av räntekostnaderna och de kalkylmässiga amorteringarna. De kalkylmässiga amorteringarna fås genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet åtta.

118 §

Utvärderingsförfarandet i fråga om kommuner som har en speciellt svår ekonomisk ställning

Gränsvärdena för de nyckeltal som avses i 3 mom. räknas ut årligen utgående från de koncernbokslutsuppgifter som *Statskontoret* tillhandahåller och den inkomstskattesats som kommunen fastställt. Det årsbidrag som avses i 1 punkten *i det momentet* räknas ut utan *sådan* höjning av statsandelen *enligt prövning som avses i* 30 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009). Dessutom räknas koncernbokslutets kalkylmässiga låneskötselbidrag som avses i 4 punkten *i det momentet* ut med en formel där räntekostnaderna läggs till årsbidraget i koncernresultaträkningen och den resulterande summan divideras med summan av räntekostnaderna och de kalkylmässiga amorteringarna. De kalkylmässiga amorteringarna fås genom att lånebeloppet i koncernbalansräkningen divideras med talet åtta.

121 a §

Produktion och lämnande av uppgifter om kommunens verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion

Kommunen ska producera information om kommunens verksamhet och ekonomi för användning vid styrningen, ledningen och uppföljningen av kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi samt för säkerställande av de i 5 kap. avsedda möjligheterna för kommuninvånarna och dem som utnyttjar kommunens tjänster att delta och påverka.

Kommunen ska trots sekretessbestämmelserna, i den form som krävs för interoperabilitet till Statskontoret lämna de i 112 § avsedda uppgifterna om bokslut, delårsrapporter och kostnader samt de ekonomiska uppgifter som enligt vad som föreskrivs annanstans i lag eller med stöd av lag ska lämnas

regelbundet. Kommunen svarar för att de uppgifter som lämnas är riktiga. Närmare bestämmelser om vilken information som ska produceras och om hur och när den ska produceras och lämnas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Finansministeriet svarar för ordnandet av det samarbete som behövs för definition av det närmare informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som krävs för interoperabiliteten för de i 2 mom. avsedda ekonomiska uppgifterna. I samarbetet ska delta representanter för kommunerna samt representanter för de ministerier och andra ämbetsverk till vars förvaltningsområdes lagstiftning och uppgifter det hör att fastställa begrepp och definitioner som används i uppföljningen av och rapporteringen om kommunernas ekonomi. På basis av samarbetet utfärdas det årligen genom förordning av finansministeriet närmare bestämmelser om det informationsinnehåll och de tekniska beskrivningar som tillämpas på lämnandet av information under följande räkenskapsperiod.

För produktionen av annan sektorsspecifik information för uppföljningen, övervakningen och styrningen av kommunens verksamhet gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 121 a § 2 och 3 mom. tillämpas första gången på kommuners ekonomiska uppgifter för år 2021.

De i 118 § 4 mom. avsedda gränsvärdena för nyckeltal räknas ännu för år 2020 utgående från de koncernbokslutsuppgifter som Statistikcentralen tillhandahåller.

2.

Lag

om ändring av lagen om statskontoret

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om statskontoret (305/1991) 2 § 1 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lagarna 1081/2014 och 180/2019, samt
fogas till 2 § 1 mom., sådant den lyder i lagarna 1081/2014 och 180/2019, en ny 4 punkt och
till lagen en ny 2 b § som följer:

Gällande lydelse

2 §

Om det inte föreskrivs annat om behörigheten någon annanstans, har Statskontoret till uppgift att

3) handlägga statens skadeståndsärenden.

Föreslagen lydelse

2 §

Om det inte föreskrivs annat om behörigheten någon annanstans, har Statskontoret till uppgift att

3) handlägga statens skadeståndsärenden,
4) *vara ansvarig myndighet för administrationen av kommunernas informationsresurs för ekonomisk information och vara personuppgiftsansvarig för informationsresursen.*

2 b §

Statskontoret har rätt att behandla sådana personuppgifter som är nödvändiga för utförandet av den uppgift som avses i 2 § 1 mom. 4 punkten och uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Statistikcentralen, Institutet för hälsa och välfärd, Utbildningsstyrelsen och finansministeriet har rätt att av Statskontoret få sådana sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för genomförandet av deras uppgifter.

Behovet att bevara uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter ska bedömas vart femte år.

De uppgifter i informationsresurser för ekonomisk information som inte innehåller

personuppgifter ska Statskontoret publicera i det allmänna datanätet.

Avgift tas inte ut för användning av informationsresursen för ekonomisk information.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008), sådan paragrafen lyder delvis ändrad i lagarna 1067/2009, 1231/2010 och 553/2019, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Uppgifter

Föreslagen lydelse

2 §

Uppgifter

Institutet för hälsa och välfärd ska vid sådan insamling av kommuners och samkommuners ekonomiska information som hör till institutets uppgifter beakta vad som föreskrivs i 121 a § i kommunallagen (410/2015).

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 58 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) 58 §
1 mom., sådant det lyder i lag 532/2017, som följer:

Gällande lydelse

58 §

Tillställande och granskning av uppgifter

Kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare ska till statsbidragsmyndigheten lämna in de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter som behövs för bestämmande av finansiering enligt denna lag och som gäller kostnader, verksamhetens omfattning och andra prestationer som används som grund för finansieringen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas in kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

58 §

Tillställande och granskning av uppgifter

Kommunen, samkommunen och en privat verksamhetsanordnare ska till statsbidragsmyndigheten lämna in de uppgifter baserade på budgeten, ekonomiplanen, bokslutet och verksamhetsberättelsen samt de övriga uppgifter som behövs för bestämmande av finansiering enligt denna lag och som gäller kostnader, verksamhetens omfattning och andra prestationer som används som grund för finansieringen. Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas in får utfärdas genom förordning av statsrådet. *Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 41 § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 41 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

41 §

Rätt att få uppgifter

Utbildningsanordnaren skall på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

Föreslagen lydelse

41 §

Rätt att få uppgifter

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. *Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 59 § i gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (714/2018) 59 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

59 §

Rätt till upplysningar

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

Föreslagen lydelse

59 §

Rätt till upplysningar

Utbildningsanordnaren ska på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. *Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 108 § i lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (531/2017) 108 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

108 §

108 §

Offentlighet och rätt att få uppgifter

Offentlighet och rätt att få uppgifter

Utbildningsanordnaren ska trots sekretessbestämmelserna på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

Utbildningsanordnaren ska trots sekretessbestämmelserna på begäran ge de statliga undervisningsförvaltningsmyndigheterna de uppgifter som de bestämmer och som krävs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen. *Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 21 § i lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fritt bildningsarbete (632/1998) 21 § 1 mom., sådant det lyder i lag 579/2015, som följer:

Gällande lydelse

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar samt granskning

Huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete ska till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om lämnande av dessa uppgifter.

Föreslagen lydelse

21 §

Skyldighet att lämna upplysningar samt granskning

Huvudmännen för läroanstalterna för fritt bildningsarbete ska till statsbidragsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för att fastställa finansieringen enligt denna lag och uppgifter om verksamhetens omfattning. *Närmare bestämmelser om lämnande av uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om lämnande av kommuners och samkommuners ekonomiska uppgifter finns dessutom i 121 a § i kommunallagen (410/2015).*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om lämnande av uppgifter som gäller kommuners ekonomi och kostnaderna för deras verksamhet

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 121 a § i kommunallagen (410/2015), sådan den lyder i lag (/):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på uppgifter som kommunen på det sätt som avses i 121 a § i kommunallagen ska lämna om sin verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion till den informationsresurs för ekonomisk information som administreras av Statskontoret.

2 §

Lämnande av uppgifter

Kommunen ska inom utsatt tid lämna uppgifterna till Statskontorets informationsresurs för ekonomisk information i den form som dess datasystem kräver.

Kommunen ska lämna ett nytt, korrigerat informationsinnehåll till informationsresursen, om kommunen, Statskontoret eller någon annan myndighet upptäcker fel i de uppgifter som lämnats. Statskontoret kan fastställa en tidsfrist för lämnande av det korrigerade informationsinnehållet, i vilken hänsyn tas till felets karaktär och omfattning.

3 §

Tidsplan för lämnande av uppgifter som gäller kommuner

Kommunen ska lämna de uppgifter som avses i 121 a § i kommunallagen samt andra ekonomiska uppgifter som ska lämnas enligt vad som föreskrivs annanstans i lag eller med stöd av lag till Statskontorets informationsresurs för ekonomisk information enligt följande:

- 1) uppgifter om budgeten för kalenderåret senast den 15 januari under kalenderåret,
- 2) kvartalsrapporter för tiden 1 januari till och med 31 mars senast den 30 april samma år och för tiden 1 januari till och med 30 september senast den 31 oktober samma år,
- 3) halvårsrapporter för tiden 1 januari till och med 30 juni senast den 15 augusti samma år och för tiden 1 januari till och med 31 december senast den 15 april följande år,
- 4) bokslutsprognoser för kalenderåret senast den 25 januari följande år,
- 5) bokslutsuppgifter för kalenderåret senast den 15 april följande år, och
- 6) uppgifter som gäller kalenderåret och som kompletterar bokslutsuppgifterna, tjänstspecifika uppgifter om inkomster och utgifter samt andra ekonomiska uppgifter senast den 31 maj följande år.

4 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20

Statsrådets förordning

om de uppgifter som ska tas upp i kommunens bokslut

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 112 § i kommunallagen (410/2015):

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas vid upprättandet av kommunens bokslut och koncernbokslut samt vid rapporteringen av ekonomiska uppgifter under räkenskapsperioden. Förordningen iakttas också vid kommunens affärsverk och i tillämpliga delar i annan särredovisad affärsverksamhet.

2 §

Resultaträkning

Resultaträkningen ska upprättas enligt följande schema:

- Verksamhetsintäkter
 - Försäljningsintäkter
 - Avgiftsintäkter
 - Understöd och bidrag
 - Övriga verksamhetsintäkter
- Tillverkning för eget bruk
- Verksamhetskostnader
 - Personalkostnader
 - Löner och arvoden
 - Lönebikostnader
 - Pensionskostnader
 - Övriga lönebikostnader
 - Köp av tjänster
 - Material, förnödenheter och varor
 - Understöd
 - Övriga verksamhetskostnader
- Verksamhetsbidrag**
- Skatteinkomster
- Statsandelar
- Finansiella intäkter och kostnader
 - Ränteintäkter
 - Övriga finansiella intäkter
 - Räntekostnader
 - Övriga finansiella kostnader
- Årsbidrag**

Avskrivningar och nedskrivningar
 Avskrivningar enligt plan
 Nedskrivningar
Extraordinära poster
 Extraordinära intäkter
 Extraordinära kostnader
Räkenskapsperiodens resultat
Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)

3 §

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen ska upprättas enligt följande schema:

Verksamhetens kassaflöde

 Årsbidrag
 Extraordinära poster
 Rättelseposter till internt tillförda medel

Investeringarnas kassaflöde

 Investeringsutgifter
 Finansieringsandelar för investeringsutgifter
 Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde

Finansieringens kassaflöde

Förändringar i utlåningen
 Ökning av utlåningen
 Minskning av utlåningen
Förändringar i lånestocken
 Ökning av långfristiga lån
 Minskning av långfristiga lån
 Förändring av kortfristiga lån
Förändringar i eget kapital
Övriga förändringar av likviditeten
 Förändring av förvaltrade medel och förvaltad kapital
 Förändring av omsättningstillgångar
 Förändring av fordringar
 Förändring av räntefria skulder

Finansieringens kassaflöde

Förändring av likvida medel

Förändring av likvida medel
 Likvida medel 31.12
 Likvida medel 1.1

4 §

Balansräkning

Balansräkningen ska upprättas enligt följande schema:

AKTIVA

A	BESTÅENDE AKTIVA
I	Immateriella tillgångar
	1. Immateriella rättigheter
	2. Övriga utgifter med lång verkningstid
	3. Förskottsbetalningar
II	Materiella tillgångar
	1. Mark- och vattenområden
	2. Byggnader
	3. Fasta konstruktioner och anordningar
	4. Maskiner och inventarier
	5. Övriga materiella tillgångar
	6. Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar
III	Placeringar
	1. Aktier och andelar
	2. Masskuldebrevsfordringar
	3. Övriga lånefordringar
	4. Övriga fordringar
B	FÖRVALTADE MEDEL
	1. Statliga uppdrag
	2. Donationsfondernas medel
	3. Övriga förvaltade medel
C	RÖRLIGA AKTIVA
I	Omsättningstillgångar
	1. Material och förnödenheter
	2. Varor under tillverkning
	3. Färdiga produkter
	4. Övriga omsättningstillgångar
	5. Förskottsbetalningar
II	Fordringar
	Långfristiga fordringar
	1. Kundfordringar
	2. Lånefordringar
	3. Övriga fordringar
	4. Resultatregleringar
	Kortfristiga fordringar
	1. Kundfordringar
	2. Lånefordringar

RP 60/2019 rd

	3.	Övriga fordringar
	4.	Resultatregleringar
III		Finansiella värdepapper
	1.	Aktier och andelar
	2.	Placeringar i penningmarknadsinstrument
	3.	Masskuldebrevsfordringar
	4.	Övriga värdepapper
IV		Kassa och bank
PASSIVA		
A		EGET KAPITAL
I		Grundkapital
II		Uppskrivningsfond
III		Övriga egna fonder
IV		Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder
V		Räkenskapsperiodens överskott (underskott)
B		AVSKRIVNINGSDIFFERENS OCH RESERVER
	1.	Avskrivningsdifferens
	2.	Reserver
C		AVSÄTTNINGAR
	1.	Avsättningar för pensioner
	2.	Övriga avsättningar
D		FÖRVALTAT KAPITAL
	1.	Statliga uppdrag
	2.	Donationsfondernas kapital
	3.	Övrigt förvaltad kapital
E		FRÄMMANDE KAPITAL
I		Långfristigt
	1.	Masskuldebrevslån
	2.	Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter
	3.	Lån från offentliga samfund
	4.	Lån från övriga kreditgivare
	5.	Erhållna förskott
	6.	Leverantörsskulder
	7.	Övriga skulder/Anslutningsavgifter och övriga skulder
	8.	Resultatregleringar
II		Kortfristigt
	1.	Masskuldebrevslån
	2.	Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter
	3.	Lån från offentliga samfund
	4.	Lån från övriga kreditgivare
	5.	Erhållna förskott

- 6. Leverantörsskulder
- 7. Övriga skulder/Anslutningsavgifter och övriga skulder
- 8. Resultatregleringar

5 §

Noter angående upprättandet av bokslutet

Noterna angående upprättande av bokslut ska innehålla uppgifter om de värderingsprinciper och värderingsmetoder samt de periodiseringsprinciper och periodiseringsmetoder som har följts vid upprättandet av bokslutet.

6 §

Noter angående bokslutets uppställningsform

Noterna angående bokslutets uppställningsform ska innehålla

- 1) motivering, om sättet att ställa upp resultaträkningen eller balansräkningen har ändrats, samt effekterna av ändringen,
- 2) uppgift om rättelser som har gjorts i de uppgifter som ges om den föregående räkenskapsperioden,
- 3) redogörelse, om uppgifterna för den föregående räkenskapsperioden inte är jämförbara med uppgifterna beträffande den räkenskapsperiod som gått ut,
- 4) uppgift om intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt rättelser av fel, om dessa inte är av ringa betydelse.

7 §

Noter till resultaträkningen

Noterna till resultaträkningen ska innehålla

- 1) verksamhetsintäkter indelade på av kommunen fastställda uppgiftshelheter,
- 2) skatteinkomsterna specificerade,
- 3) statsandelarna specificerade,
- 4) köp av tjänster specificerade på köp av kundtjänster och köp av andra tjänster,
- 5) stöd för att främja fullmäktigegruppernas verksamhetsbetingelser, specificerade per fullmäktigegrupp,
- 6) en redogörelse för grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringarna i dem,
- 7) en redogörelse för väsentliga ändringar i avsättningar som bokförts som intäkter och kostnader,
- 8) en redogörelse för poster redovisade som extraordinära intäkter och kostnader samt en redogörelse för väsentliga vinster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetsintäkter och väsentliga förluster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetskostnader,
- 9) de sammanlagda beloppen av väsentliga intäkter som ingår i övriga finansiella intäkter och som har erhållits av andelar i andra sammanslutningar,
- 10) specifikation av ändringar i avskrivningsdifferensen.

8 §

Noter till balansräkningens aktiva

Noterna till balansräkningens aktiva ska innehålla

- 1) kapitalrabatter och icke kostnadsförda utgifter vid emission av lån, om sådana utgifter har aktiverats,
- 2) principerna och värderingsmetoderna för uppskrivningar,
- 3) uppgifter om bestående aktiva per balansräkningspost,
- 4) noter angående innehav i andra sammanslutningar,
 - a) i fråga om dottersammanslutningar, inklusive föreningar och stiftelser där kommunen har bestämmande inflytande, namn, FO-nummer, kommunens och kommunkoncernens ägarandel i dottersammanslutningen och kommunkoncernens andel av dottersammanslutningens egna och främmande kapital samt av vinsten eller förlusten enligt det senast upprättade bokslutet,
 - b) i fråga om samkommuner där kommunen är medlem, samkommunens namn, FO-nummer, kommunens ägarandel i samkommunen och kommunens andel av samkommunens egna och främmande kapital samt av över- eller underskottet enligt det senast upprättade bokslutet,
 - c) i fråga om samägda sammanslutningar och övriga ägarintressesammanslutningar, namn, FO-nummer, kommunens och kommunkoncernens ägarandel och kommunkoncernens andel av sammanslutningens egna och främmande kapital samt av vinsten eller förlusten enligt det senast upprättade bokslutet,
- 5) separata uppgifter om lång- och kortfristiga fordringar på dottersammanslutningar, på samkommuner där kommunen är medlem och på intresse- och ägarintressesammanslutningar,
- 6) väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna.

9 §

Noter till balansräkningens passiva

Noterna till balansräkningens passiva ska innehålla

- 1) en specifikation per balansräkningspost om ökningar och minskningar av poster i eget kapital samt av överföringar mellan dessa poster under räkenskapsperioden,
- 2) en specifikation av avskrivningsdifferensen,
- 3) en enligt balansräkningspost specificerad uppgift om sådana till långfristigt främmande kapital hörande skulder som förfaller senare än efter fem år,
- 4) en specifikation av emitterade masskuldebrevslån,
- 5) en specifikation av väsentliga poster som tagits upp bland avsättningarna, om detta är nödvändigt för att göra balansräkningsposterna klarare,
- 6) separata uppgifter om lång- och kortfristiga skulder till dottersammanslutningar, till samkommuner där kommunen är medlem och till intressesammanslutningar och andra ägarintressesammanslutningar,
- 7) en checkräkningslimit som är av betydelse för likviditeten, den outnyttjade limiten,
- 8) en specifikation av uppdelningen av posten Övriga skulder i anslutningsavgifter och övriga skulder, om anslutningsavgifterna inte har tagits upp i balansräkningen som en separat post,
- 9) väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna.

10 §

Noter angående säkerheter, ansvarsförbindelser och arrangemang utanför balansräkningen

Noterna angående säkerheter och ansvarsförbindelser ska innehålla

- 1) specificerade uppgifter om skulder för vilka kommunen ställt egendom som säkerhet, för egen del eller för någon annan som ingår i samma koncern, samt uppgifter om ställd säkerhet,
- 2) det sammanlagda värdet av säkerheter som kommunen ställt för egen del på något annat sätt än vad som avses i 1 punkten, specificerat per säkerhetsslag,
- 3) säkerheter och ansvarsförbindelser ställda av kommunen till förmån för sammanslutningar inom samma koncern,
- 4) övriga säkerheter och ansvarsförbindelser ställda av kommunen,
- 5) det återstående beloppet av hyresansvaren,
- 6) övriga arrangemang utanför balansräkningen som berör kommunen.

11 §

Noter angående personalen, revisorns arvoden och transaktioner med intressenter

Noterna angående personal, revisorers arvoden och transaktioner med intressenter ska innehålla

- 1) antalet anställda per uppgiftsområde eller enligt annan av kommunen fastställd gruppindelning,
- 2) i balansräkningen aktiverade personalkostnader per uppgiftsområde,
- 3) avgifter som tagits ut på arvoden till förtroendevalda och redovisats till partierna eller partiföreningarna,
- 4) specifikation av arvoden som betalats till en revisionssammanslutning,
- 5) uppgifter om kommunens transaktioner med intressenter, om transaktionerna är väsentliga och inte har genomförts under normala marknadsvillkor.

12 §

Halvårsrapport

Halvårsrapporten innehåller kommunens och dess särredovisade affärsverksamheters resultaträkning och balansräkning. Dessutom innehåller halvårsrapporten väsentliga händelser inom verksamheten och ekonomin, en uppföljning av budgeten och en prognos för hela årets intäkter och kostnader.

Vid upprättandet av halvårsrapporten iakttas de allmänna bokslutsprinciperna i bokföringslagen i tillämpliga delar.

13 §

Kvartalsrapport

Kvartalsrapporten innehåller kommunens och dess särredovisade affärsverksamheters resultaträkning och balansräkning. Dessutom innehåller kvartalsrapporten väsentliga händelser inom verksamheten och ekonomin, en uppföljning av budgeten och viktiga faktorer som förväntas påverka räkenskapsperiodens intäkter och kostnader.

Vid upprättandet av kvartalsrapporten iakttas de allmänna bokslutsprinciperna i bokföringslagen i tillämpliga delar.

14 §

Koncernresultaträkning

Koncernresultaträkningen ska upprättas enligt följande schema:

Verksamhetsintäkter

Verksamhetskostnader

Andel av intressesammanslutningarnas vinst (förlust)

Verksamhetsbidrag

Skatteinkomster

Statsandelar

Finansiella intäkter och kostnader

Ränteintäkter

Övriga finansiella intäkter

Räntekostnader

Övriga finansiella kostnader

Årsbidrag

Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar enligt plan

Differens vid eliminering av innehav

Nedskrivningar

Extraordinära poster

Räkenskapsperiodens resultat

Bokslutsdispositioner

Räkenskapsperiodens skatter

Latenta skatter

Minoritetsandelar

Räkenskapsperiodens överskott (underskott)

15 §

Koncernens finansieringsanalys

Koncernens finansieringsanalys ska upprättas enligt följande schema:

Verksamhetens kassaflöde

Årsbidrag

Extraordinära poster

Räkenskapsperiodens skatter

Rättelseposter till internt tillförda medel

Investeringarnas kassaflöde

Investeringsutgifter

Finansieringsandelar för investeringsutgifter

Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde

Finansieringens kassaflöde

Förändringar i utlåningen
 Ökning av utlåningen
 Minskning av utlåningen
Förändringar i lånestocken
 Ökning av långfristiga lån
 Minskning av långfristiga lån
 Förändring av kortfristiga lån
Förändringar i eget kapital
Övriga förändringar i likviditeten
 Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital
 Förändring av omsättningstillgångar
 Förändring av fordringar
 Förändring av räntefria skulder

Finansieringens kassaflöde

Förändring av likvida medel

Förändring av likvida medel
 Likvida medel 31.12
 Likvida medel 1.1

16 §

Koncernbalansräkning

Koncernbalansräkningen ska upprättas enligt följande schema:

AKTIVA

BESTÅENDE AKTIVA

Immateriella tillgångar
 Immateriella rättigheter
 Övriga utgifter med lång verkningstid
 Förskottsbetalningar

Materiella tillgångar
 Mark- och vattenområden
 Byggnader
 Fasta konstruktioner och anordningar
 Maskiner och inventarier
 Övriga materiella tillgångar
 Förskottsbetalningar och
 pågående nyanläggningar

Placeringar
 Andelar i intressesammanslutningar
 Övriga aktier och andelar
 Masskuldebrevsfordringar
 Övriga lånefordringar
 Övriga fordringar

FÖRVALTADE MEDEL

Statliga uppdrag
Donationsfondernas medel
Övriga förvaltade medel

RÖRLIGA AKTIVA

Omsättningstillgångar
Material och förnödenheter
Varor under tillverkning
Färdiga produkter
Övriga omsättningstillgångar
Förskottsbetalningar

Fordringar

Långfristiga fordringar
Kundfordringar
Lånefordringar
Latenta skattefordringar
Övriga fordringar
Resultatregleringar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar
Lånefordringar
Latenta skattefordringar
Övriga fordringar
Resultatregleringar

Finansiella värdepapper

Aktier och andelar
Placeringar i penningmarknadsinstrument
Masskuldebrevsfordringar
Övriga värdepapper

Kassa och bank

AKTIVA SAMMANLAGT

PASSIVA

EGET KAPITAL

Grundkapital
Grundkapital i stiftelser och föreningar
Uppskrivningsfond
Övriga egna fonder
Överskott (underskott) från tidigare räkenskapsperioder
Räkenskapsperiodens överskott (underskott)

MINORITETSANDELAR

AVSÄTTNINGAR

Avsättningar för pensioner

Övriga avsättningar

FÖRVALTAT KAPITAL

Statliga uppdrag
Donationsfondernas kapital
Övrigt förvaltad kapital

FRÄMMANDE KAPITAL

Långfristigt

Masskuldebrevslån
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter
Lån från offentliga samfund
Lån från övriga kreditgivare
Erhållna förskott
Leverantörsskulder
Övriga skulder/Anslutningsavgifter och övriga skulder
Resultatregleringar
Latenta skatteskulder

Kortfristigt

Masskuldebrevslån
Lån från finansiella institut och försäkringsanstalter
Lån från offentliga samfund
Lån från övriga kreditgivare
Erhållna förskott
Leverantörsskulder
Övriga skulder/Anslutningsavgifter och övriga skulder
Resultatregleringar
Latenta skatteskulder

PASSIVA SAMMANLAGT

17 §

Förkortad koncernbalansräkning

Koncernbalansräkningen kan även redovisas i förkortad form. Då tas förvaltade medel, om-sättningstillgångar, finansiella värdepapper och förvaltad kapital upp på en rad. Fordringarna delas in i kortfristiga och långfristiga fordringar. Främmande kapital delas in i långfristigt räntebärande och långfristigt räntefritt främmande kapital och i kortfristigt räntebärande och kortfristigt räntefritt främmande kapital.

18 §

Noter gällande upprättande av koncernbokslut

Noterna angående upprättande av koncernbokslut ska innehålla

- 1) principer för upprättandet av koncernbokslut,
- 2) noter angående bokslutets uppställningsform,

- 3) en redogörelse för de ändringar som skett i principerna och metoderna vid upprättandet av koncernbokslutet samt för ändringarnas inverkan på koncernens resultat och ekonomiska ställning,
- 4) en motiverad redogörelse, om samma värderings- och periodiseringsprinciper inte har följts vid upprättandet av koncernbokslutet som vid upprättandet av bokslutet för kommunen,
- 5) en redogörelse för sådana förändringar i koncernstrukturen som på ett väsentligt sätt inverkar på koncernbalansräkningens jämförbarhet med det koncernbokslut som har upprättats för den föregående räkenskapsperioden,
- 6) väsentliga ändringar i koncernaktiva och koncernpassiva jämfört med föregående räkenskapsperiod och en redogörelse för handläggningen av dem.

19 §

Övriga noter till koncernbokslutet

Noterna till koncernbokslutets resultaträkning och till koncernbalansräkningens aktiva och passiva samt noterna angående säkerheter och ansvarsförbindelser ska innehålla

- 1) verksamhetsintäkter indelade på av kommunen fastställda uppgiftshelheter,
- 2) en redogörelse för de ändringar i avsättningar som ingår i intäkterna och kostnaderna, om de inte är av ringa betydelse,
- 3) en redogörelse för poster redovisade som extraordinära intäkter och kostnader samt en redogörelse för väsentliga vinster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetsintäkter och väsentliga förluster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva som ingår i övriga verksamhetskostnader,
- 4) principerna och värderingsmetoderna för uppskrivningar,
- 5) anslutningsavgifter till väsentliga belopp, om koncernsammanslutningarna under balansräkningsposten Mark- och vattenområden bland bestående aktiva har aktiverat sådana anslutningsavgifter för fastigheterna som inte betalas tillbaka och avgifterna inte har tagits upp som en egen post i balansräkningen,
- 6) väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna,
- 7) en specifikation per balansräkningspost om ökning och minskningar av poster i eget kapital samt av överföringar mellan dessa poster under räkenskapsperioden,
- 8) en specifikation av väsentliga poster som tagits upp bland avsättningarna, om detta är nödvändigt för att göra balansräkningsposterna klarare,
- 9) en specifikation av uppdelningen av posten Övriga skulder i anslutningsavgifter och övriga skulder, om anslutningsavgifterna inte har tagits upp i balansräkningen som separata poster,
- 10) väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna,
- 11) skulder för vilka sammanslutningen eller stiftelsen som sammanställs med koncernbokslutet har pantsatt, intecknat eller på något annat sätt gett egendom som säkerhet, specificerade per säkerhetsslag för varje post av främmande kapital som redovisas bland balansräkningens passiva,
- 12) det sammanlagda värdet av säkerheter som en sammanslutning eller stiftelse som sammanställs med koncernbokslutet har ställt på något annat sätt än vad som avses i 12 punkten, specificerat per säkerhetsslag,
- 13) det sammanlagda värdet av andra säkerheter ställda av en sammanslutning eller stiftelse som sammanställs med koncernbokslutet än sådana som avses i 12 och 13 punkten, specificerat per slag,
- 14) det sammanlagda beloppet av ännu obetalda hyror enligt hyresavtal,
- 15) övriga ansvarsförbindelser av en sammanslutning eller stiftelse som sammanställs med koncernbokslutet,

16) övriga arrangemang utanför balansräkningen vilka berör en sammanslutning eller stiftelse som sammanställs med koncernbokslutet,

17) beloppet på uppskjuten skatt och uppskjutna skattefordringar, om en förkortad uppställningsform för balansräkningen har använts.

20 §

Resultaträkning för affärsverk

Resultaträkningen för affärsverk ska med avvikelse från 2 § upprättas enligt följande schema:

Omsättning

Ökning (+) eller minskning (-) i lager av
färdiga varor och varor under tillverkning

Tillverkning för eget bruk

Övriga rörelseintäkter

Understöd och bidrag från kommunen/samkommunen

Material och tjänster

Material, förnödenheter och varor

Köp under räkenskapsperioden

Ökning (-) eller minskning (+) av lager

Köp av tjänster

Personalkostnader

Löner och arvoden

Lönebikostnader

Pensionskostnader

Övriga lönebikostnader

Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar enligt plan

Nedskrivningar

Övriga rörelsekostnader

Rörelseöverskott (rörelseunderskott)

Finansiella intäkter och kostnader

Ränteintäkter

Övriga finansiella intäkter

Till kommunen/samkommunen betalda räntekostnader

Till övriga betalda räntekostnader

Ersättning för grundkapital

Övriga finansiella kostnader

Överskott (underskott) före extraordinära poster

Extraordinära intäkter och kostnader

Extraordinära intäkter

Extraordinära kostnader

Överskott (underskott) före överföring till reserver

Ökning (-) eller minskning (+) av avskrivningsdifferens

Ökning (-) eller minskning (+) av skattemässiga reserver

Ökning (-) eller minskning (+) av fonder

Inkomstskatter

Räkenskapsperiodens överskott (underskott)

21 §

Finansieringsanalys för affärsverk

Finansieringsanalysen för affärsverk ska med avvikelse från 3 § upprättas enligt följande schema:

Verksamhetens kassaflöde

- Rörelseöverskott (rörelseunderskott)
- Avskrivningar och nedskrivningar
- Finansiella intäkter och kostnader
- Extraordinära poster
- Inkomstskatter
- Rättelseposter till internt tillförda medel

Investeringarnas kassaflöde

- Investeringsutgifter
- Finansieringsandelar för investeringsutgifter
- Inkomster från försäljning av tillgångar bland bestående aktiva

Verksamhetens och investeringarnas kassaflöde

Finansieringens kassaflöde

- Förändringar i utlåningen
 - Ökning av utlåningen
 - Minskning av utlåningen
- Förändringar i lånestocken
 - Ökning av långfristiga lån
 - Minskning av långfristiga lån
 - Förändring av kortfristiga lån
- Förändringar i eget kapital
- Övriga förändringar i likviditeten
 - Förändring av förvaltade medel och förvaltad kapital
 - Förändring av omsättningstillgångar
 - Förändring av fordringar
 - Förändring av räntefria skulder

Finansieringens kassaflöde

Förändring av likvida medel

- Förändring av likvida medel
 - Likvida medel 31.12
 - Likvida medel 1.1

22 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20